

Brukerundersøkelse i Stølsheimen landskapsvernområde sommeren 2017

*Analyser gjennomført av Oslo Economics og Ole Jakob Sørensen på vegne av
Stølsheimen verneområdestyre*

Om Oslo Economics og dosent Ole Jakob Sørensen

Oslo Economics er et analyse- og rådgivningsmiljø med nær 40 ansatte med bakgrunn fra offentlig forvaltning og ulike forsknings- og analysemiljøer. Vi tilbyr blant annet samfunnsøkonomisk og statistisk analyse basert på fagkompetanse og metodekunnskap.

Ole Jakob Sørensen er dosent i naturforvaltning ved Nord Universitet. Han har gjennom relevant utdanning og akademisk forsknings- og utredningsarbeid opparbeidet seg kompetanse på norsk naturforvaltning. Han har undervist i naturforvaltningsfag ved HiNT og Nord universitetet i en årrekke.

Om brukerundersøkelser i verneområder

Det er en nasjonal målsetning at alle nasjonalparker og større landskapsvernområder skal ha utarbeidet sin egen besøksstrategi innen 2021. I forbindelse med dette arbeidet er det ønskelig at det gjennomføres brukerundersøkelser hvor det hentes inn mer informasjon om de besøkendes bruk og holdninger til det enkelte verneområde. Oslo Economics, i samarbeid med dosent Ole Jakob Sørensen, har rammeavtale med Miljødirektoratet om utarbeidelse av brukerundersøkelser i verneområder.

Brukerundersøkelse i Stølsheimen landskapsvernområde sommeren 2017

Rapportnummer: 2018-2

© Oslo Economics, 29. januar 2018

Kontaktperson: Jostein Skaar / Partner / jsk@osloeconomics.no / Tel. 959 33 827

Forsidebilde: Anbjørg Nornes

Innhold

Forord	5
1. Oppsummering	6
2. Innledning	8
2.1 Stølsheimen landskapsverneområde	8
2.2 Formål	8
3. Metode og gjennomføring	9
3.1 Spørreskjemaer i selvregistreringskasser	9
3.2 Selvregistreringskasser i Stølsheimen	10
3.3 Etterundersøkelse	13
3.4 Representativitet etterundersøkelse versus selvregistreringskort	14
4. Indikatorsett for Stølsheimen landskapsvernområde	15
5. Om brukerne – hvem er de?	16
5.1 Informasjon om kjønn, alder, utdanningsnivå, bosted	16
5.2 Friluftslivserfaring og friluftslivsinteresse	17
5.3 Turfølget	19
5.4 Tidligere besøk og kjennskap til Stølsheimen	20
5.5 Brukernes motiv for å besøke Stølsheimen	21
5.6 Idealområde og purisme	23
6. Bruken av området	26
6.1 Romlig bruk	26
6.2 Bruk av sti og terreng	27
6.3 Besøk i Stølsheimen siste år	27
6.4 Type bruk	28
6.5 Tid i landskapsvernområdet og overnatting	30
6.6 Stølsheimen som besøksmål	33
7. Informasjon og bruk av sosiale medier	34
7.1 Informasjonsinnhenting og foretrukket informasjon	34
7.2 Bruk av sosiale medier	37
8. Opplevelse av dagens tilstand i Stølsheimen	38
8.1 Stølsheimen som landskapsvernområde	38
8.2 Forstyrrende opplevelser	40
9. Synspunkt på forvaltning og tilrettelegging	41
9.1 Tilretteleggingen for friluftsliv	41
10. Sammenligning av innfallsportene	45
11. Sammenfatning	53
12. Referanser	55

13. Vedlegg	56
13.1 Selvregistreringsundersøkelse	56
13.2 Etterundersøkelse	59

Forord

I årene frem mot 2021 skal det gjøres en nasjonal innsats for å styrke besøksforvaltningen i Norges nasjonalparker og landskapsvernområder. I dette arbeidet er det behov for å få innspill fra brukerne av verneområdene om hvordan de opplever naturområdet og forvaltningen av området. Det er videre et behov for å lære mer om sammensetningen på besøksgruppen; hvor kommer de besøkende fra, hva slags type naturopplevelser søker de og hvor lenge oppholder de seg i verneområdet? Dette er forsøkt besvart gjennom brukerundersøkelser.

Denne rapporten oppsummerer resultatene fra en brukerundersøkelse i Stølsheimen landskapsvernområde gjennomført sommeren 2017. Formålet med rapporten er å få et bedre kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av Stølsheimen landskapsvernområde. Funnene fra denne brukerundersøkelsen skal inngå som grunnlag for å utarbeide en besøksstrategi for landskapsvernområdet.

Oslo Economics og Ole Jakob Sørensen ved Nord Universitet har analysert dataene fra brukerundersøkelsen. Vi retter en stor takk til Miljødirektoratet og forvaltningsmyndigheten i Stølsheimen for et godt samarbeid i prosessen med datainnsamling og analysearbeid. Takk også til Norsk institutt for naturforskning (NINA) for et godt samarbeid i forbindelse med datainnsamling og innspill til rapporten.

Oslo, 25. Januar 2018

Ragnhild Haugli Bråten
Prosjektleder

1. Oppsummering

Sommeren 2017 ble det gjennomført en brukerundersøkelse i Stølsheimen landskapsvernområde. Målet med denne undersøkelsen var å tilegne seg ny og relevant kunnskap om bruken av landskapsvernområdet. Det ble hentet inn informasjon ved hjelp av kortfattede selvregistreringskort utplassert ved innfallsportene og populære rasteplasser i verneområdet. I tillegg ble det sendt ut en oppfølgende, web-basert etterundersøkelse til de som fylte ut selvregistreringskort og ga tillatelse til å motta en web-undersøkelse. Det ble samlet inn svar fra 1035 brukere fra selvregistreringskassene og 162 svar fra etterundersøkelsen. Totalt var det plassert ut 11 svarkasser i Stølsheimen landskapsvernområde.

I Tabell 1-1 vises nøkkelinformasjon om de besøkende til Stølsheimen som har deltatt på brukerundersøkelsen. Det er en stor andel av de besøkende som er lokale. 25 prosent av respondentene i selvregistreringsundersøkelsen bor i verneområdets kommuner¹. Verneområdet blir også besøkt av utenlandske turister fra en rekke land. Det er registrert besøkende fra 15 ulike land i selvregistreringsundersøkelsen. Det er også en relativt stor andel som besøker Stølsheimen for første gang, nærmere 40 prosent av de besøkende.

Tabell 1-1: Nøkkelinformasjon om Stølsheimen landskapsvernområde

Antall respondenter: 1035 i kasseundersøkelse / 162 i etterundersøkelse			
Andel nordmenn (n=1019)	81 %	Antall nasjonaliteter (utenom Norge) (n=1019)	14
Andel førstegangsbesøkende (n=1018)	38 %	Lokalt bosatte* (n=1019)	25 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer) (n=666)	4,2	Andel som overnatter i eller i nærheten av landskapsvernområdet (n=162)	67 %
Varighet flerdagstur (gj.snitt dager) (n=355)	3,0	Andel som er med på organisert tur (n=1030)	3 %
Andel som går både på og utenfor sti (n=162)	60,5 %	Andel som går bare på sti (n=162)	39,5 %
Kvinneandel (n=1032)	56 %	Andel som alltid går utenfor sti (n=162)	0 %
Andel lavpurister (n=804)	73 %	Andel mellompurister (n=804)	21 %
Andel høypurister (n=804)	6 %	Gjennomsnittsalder (n=980)	47,2 år

*Personer som er bosatt i Høyanger, Vik, Modalen, Vaksdal eller Voss kommune

De besøkende til Stølsheimen er i all hovedsak godt fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv i området. Det er hele ni DNT-hytter i området og et omfattende merket stinett mellom dem. De besøkende rapporterer å være flittige brukere av disse formene for tilrettelegging. Tilretteleggingen virker således å ligge på et nivå som er tilstrekkelig for preferansene til de besøkende i Stølsheimen, med enkelte forbedringspunkter når det gjelder vedlikehold av stimerking og framkommelighet, spesielt merking over fjelltoppene i området.

Respondentene er rangert etter en skala for «purisme», hvor de mest «puristiske» ønsker seg minst mulig tilrettelegging og ønsker å unngå områder hvor mange andre besøkende ferdes. Rangeringen er basert på respondentenes svar på en gruppe spørsmål knyttet til ulike aspekter av purisme. De besøkende til Stølsheimen er ikke spesielt «puristiske». De besøkende til Stølsheimen landskapsvernområde ønsker derfor et visst nivå på tilretteleggingen. Tilretteleggingen de besøkende ønsker er imidlertid av det tradisjonelle slaget, som merking av stier, skilting og informasjonstavler, bruer over bekker og elver og klopper i myrpartier, samt parkeringsmuligheter ved innfallsportene.

De besøkende virker å finne den informasjonen de trenger når de ferdes i Stølsheimen. Nesten halvparten av utvalget i etterundersøkelsen oppga at de oppsøkte informasjon om Stølsheimen før avreise på turen. De aller

¹ Dette inkluderer kommunene Høyanger, Vik, Modalen, Vaksdal og Voss

fleste oppsøker informasjonen ved bruk av internett eller mobil-app, men det er også noen brukere av brosjyrer og bøker.

Stølsheimen er et landskapsvernområde preget av langvarig stølsdrift og bruk som beiteareal, hvor det enkelte steder også er innslag av uberørt natur. Tilrettelegging for friluftsliv er en del av formålet med verneforskriften, og det er i liten grad motsetninger mellom tilretteleggingen slik den foregår i dag og hensynet til landskapsvernet.

2. Innledning

2.1 Stølsheimen landskapsverneområde

Stølsheimen er et fjellområde som ligger mellom Vossefjellene i sør og Sognefjorden i nord. Stølsheimen omfatter Gulen og Masfjorden i vest og Vikafjellet i øst. Verneområdet utgjør den sentrale delen som er mest benyttet til friluftsliv. Stølsheimen landskapsvernområde ligger i kommunene Vik og Høyanger i Sogn og Fjordane og Voss, Vaksdal og Modalen i Hordaland. Det har et samlet areal på 373 km² og er et av de største verneområdene uten tilknytning til nasjonalpark i Norge (Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, 2003).

Stølsheimen ble vernet som et landskapsvernområde i 1990 (Miljøverndepartementet). Det het fra forskrift om vern av Stølsheimen landskapsvernområde at:

Føremålet med vern av Stølsheimen er å ta vare på eit særmerkt og vakkert vestlandsk fjell- og fjordlandskap med kulturminne, kulturlandskap og naturmiljø som er lite påverka av tekniske inngrep, samstundes som området skal kunne nyttast til landbruk, friluftsliv, jakt og fiske.

Stølsheimen er et populært turområde for personer som ønsker et kupert og rikt fjellandskap. Ferdsel i Stølsheimen forbindes ofte med oppstigninger fra fjordene med ulik grad av utfordring. Når en bikker over kanten etter oppstigningen, åpner landskapet seg. Det skifter mellom vide myrområder, forsenkninger med slyngende elver og frodige smådaler og snaufjell. Landskapet er ellers kjent for sine mange daler, elver og stryk (Sognefjord, 2017). DNT har totalt ni hytter i Stølsheimen (DNT, 2017). Dette gjenspeiler at Stølsheimen er et fjellområde som er populært for fotturer og rekreasjon. Stølsheimen har fått navnet sitt på grunn av den tidligere aktive stølsdriften som preget området. I en periode var det over 40 støler i og rundt fjellområdene ved Sognefjorden. Stølene er i dag ikke i produksjonsdrift.

2.2 Formål

Det er tidligere blitt gjennomført få undersøkelser som forsøker å avdekke bruken av Stølsheimen landskapsvernområde. Av den grunn er kunnskapen knyttet til bruk, samt brukernes preferanser og holdninger til verneområdet, mangelfull. Denne rapporten har til hensikt å øke kunnskapen om bruken av området. Dette vil være viktige bidrag til videre forvaltning og arbeidet med å utvikle en besøksstrategi for landskapsvernområdet.

3. Metode og gjennomføring

I utarbeidelsen av denne rapporten tar vi utgangspunkt i spørreundersøkelser for å kartlegge bruk av landskapsvernområdet og holdninger til området. Vi benytter data fra en todelt spørreundersøkelse. Den første undersøkelsen ble gjennomført sommeren 2017, mer spesifikt fra slutten av juni 2017 til starten av oktober samme år. Dette var en undersøkelse hvor de besøkende i landskapsvernområdet fylte ut et skjema ved hjelp av penn og papir (selvregistrering). På slutten av denne undersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi en e-postadresse hvis de ønsket å delta i en oppfølgende og mer detaljert web-undersøkelse høsten 2017. Web-undersøkelsen hadde til hensikt å skaffe enda mer detaljert informasjon om de besøkende, deres bruk av området og preferanser knyttet til tilrettelegging. Både selvregistreringsundersøkelsen og web-undersøkelsen tok utgangspunkt i temaer og spørsmålsformuleringer fra tidligere brukerundersøkelser som er gjennomført for andre verneområder. På den måten har det vært mulig å sammenligne svarene fra denne brukerundersøkelsen med resultat fra lignende undersøkelser som er gjennomført i andre verneområder. Det har vært behov for å gjøre enkelte tilpasninger av undersøkelsen for å ta hensyn til de forholdene og særtrekkene som finnes i Stølsheimen. Dette er gjort i samråd med forvalter i Stølsheimen landskapsvernområde og Miljødirektoratet. Det er utenfor vårt mandat å gjøre omfattende sammenligninger med andre områder. Imidlertid har det vært nyttig å gjøre enkelte komparative analyser innenfor enkelte temaområder.

Det er forvalter av landskapsvernområdet som har hatt ansvaret for å velge lokaliteter for plassering av svarkassene, samt montere svarkassene og gjøre ettersyn med dem. Oslo Economics og dosent Ole Jakob Sørensen har hatt det vitenskapelige ansvaret for behandling, analyse og presentasjon av dataene som er samlet inn fra spørreundersøkelsene. For enkelte andre verneområder som det er gjennomført brukerundersøkelse i er det plassert ut ferdselstellere i verneområdet. Dette for å registrere ferdselsintensitet ved ulike deler av verneområdet, og som et bidrag for å kunne si noe om bortfallsprosenten.² I denne brukerundersøkelsen vil det ikke benyttes ferdselstellerdata, ettersom det ikke er plassert ut ferdselstellere i Stølsheimen landskapsvernområde.

3.1 Spørreskjemaer i selvregistreringskasser

Etter at det i 2015 ble bestemt at alle verneområder i Norge skulle få utarbeidet sin egen besøksstrategi, er det gjennomført flere tilsvarende brukerundersøkelser som denne for andre landskapsvernområder og nasjonalparker. Metodikken som benyttes i brukerundersøkelser er således utprøvd. Miljødirektoratet har opparbeidet seg erfaring på hvilke metoder og hvordan spørsmålsdesign som fungerer og hva som fungerer mindre godt. Den største fordelen med selvregistreringskasser er at det er en forholdsvis ressurseffektiv metode for å få samlet inn data for større områder og over lengre tid (Wold & Selvaag, 2017). Svarkassene blir plassert ut ved de viktigste innfallsporene til verneområdet. Eksakt avstand fra parkeringsplasser og naturlige startsteder til svarkassene vil kunne variere ut ifra lokale forhold. Dette fordi synlighet, underlag og pausefasiliteter ved svarkassene er forhold som spiller inn på hvor mange som deltar på undersøkelsen.

Svakhetene ved denne metoden er at den tar utgangspunkt i en antagelse at besøkende følger faste ferdselsmønstre og går på stiene. En risikerer dermed å utelate alle som ferdes utenom stier og veier. En annen svakhet er bortfallsprosenten som i tilsvarende undersøkelser har vært stor. Dette er personer som passerer svarkassen uten å fylle ut skjema. Bortfallsprosenten er blant annet dokumentert til å være høy under en brukerundersøkelse i Fulufjället Nasjonalpark (Romlid, Fredman, Emmelin, & Yuan, 2009). NINA har også erfaringer med at bortfallsprosenten kan variere mye mellom ulike områder uten at en vet helt hvorfor (Wold & Selvaag, 2017). En bortfallstudie gjennomført i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark viser at lokalt bosatte i mindre grad enn besøkende velger å fylle ut svarskjemaet (Kaxrud Wilberg, 2010). Med en høy bortfallsprosent kan en ikke vite om respondentene representerer den sanne sammensetningen av karakteristikk og holdninger til besøksgruppa i verneområdet.

Totalt var det 11 spørsmål som den besøkende var bedt å fylle ut. Disse kunne besvares på norsk, engelsk og tysk. De fleste spørsmålene var utformet med avkryssningssvar, men det var også enkelte kortsvarmuligheter. Spørsmålene i denne undersøkelsen kan hovedsakelig deles i tre ulike grupper:

- En del hadde til hensikt å bli bedre kjent med de besøkende
 - Her ble det stilt spørsmål om bosted, alder, om de har besøkt området tidligere osv.

² Bortfallsprosenten angir den andelen av de besøkende som unngår å svare på undersøkelsen

- En annen del av undersøkelsen kartla mer om turen som den enkelte respondent gjennomførte da han/hun besvarte spørreundersøkelsen
 - Her ble det stilt spørsmål om formålet med turen, varighet, gruppestørrelse, hvorvidt det er en organisert tur osv.
- Den siste delen av spørreundersøkelsen bidrar til å finne ut om de besøkende er fornøyd med tilretteleggingen slik den er i dag, samt hva de opplever som den optimale tilretteleggingen hvis de selv skulle kunne bestemme:
 - Her er det stilt spørsmål om de er fornøyd med forvaltningen generelt og tilrettelegging for friluftslivutøvere i området. Videre ble det stilt en rekke hypotetiske spørsmål om respondentens «idealområde» og hvorvidt dette området inkluderte en rekke ulike tiltak.

Helt til slutt ble respondentene oppfordret til å oppgi mailadressen sin hvis de kunne tenke seg å delta i en oppfølgende web-undersøkelse.

3.2 Selvregistreringskasser i Stølsheimen

Totalt ble det plassert ut 11 svarkasser i Stølsheimen landskapsvernområde sommeren 2017. Det var verneområdemyndigheten som hadde ansvaret med å gjennomføre undersøkelsen, herunder å sette ut kassene, ansvar for å holde jevnlig ettersyn med kassene og nedmontering av svarkassene. I Stølsheimen allierte forvalter seg med grunneiere, Statens naturoppsyn (SNO) og en lokal ressurs for å få bistand til å sette opp og ta ned kassene, samt å etterse kassene. Dette fungerte fint i hele perioden.

Svarkassene var plassert ved strategiske plasser langs stier; ved naturlige stoppesteder, ved utflating etter stigning på sti og i nærheten av fjelltrimposter og turmål. Selvregistreringskassene var spredt utover hele verneområdet og ved de viktigste innfallsporene til landskapsvernområdet. De var alle utstyrt med en frontplakat som oppfordret de passerende til å stoppe og svare på undersøkelsen. På innsiden av svarkassen var det plassert et skriv som ga informasjon om undersøkelsen. Denne informasjonen var gitt på tre ulike språk; norsk, engelsk og tysk. I svarkassen lå også svarskjemaene på tre ulike språk og nødvendig materiell for å utføre undersøkelsen. Utfylte svarskjemaer ble puttet i en tilhørende postkasse på undersiden av kassen. Alle frontplakater og skriftlig materiell i svarkassene ble laminert for å tåle vær og vind. I Figur 3-1 vises selvregistreringskassen som sto ved Stølsvatnet sommeren 2017.

Figur 3-1: Selvregistreringskasse ved Stølsvatnet sommeren 2017

Kilde: Mottatt fra Anbjørg Nornes

Det ble gjennomført ettersyn med kassene i perioden de sto ute. Ettersynet inkluderte tømning av svarkassene og etterfylling av skjemaene. I tillegg så en til at alle plakater, informasjon og materiell var på plass. De ulike kassene ble ettersett og kontrollert jevnlig i løpet av perioden de sto ute. Kassene i de mest populære områdene

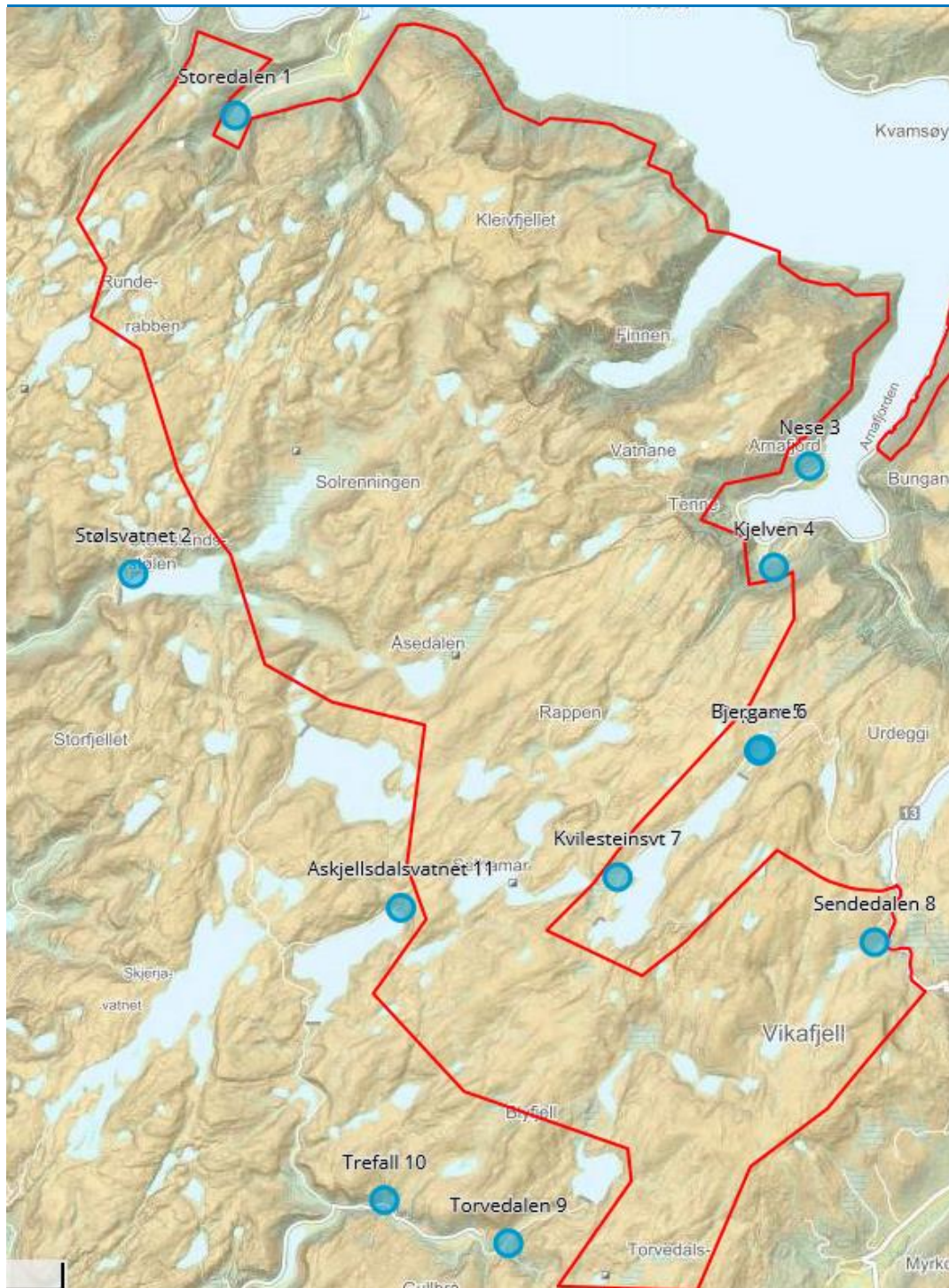
og/eller værutsatte områdene ble ettersett fem ganger, mens andre svarkasser ble ettersett tre ganger i løpet av perioden. Dette er relativt hyppig sammenlignet med ettersynet som ble gjennomført i andre verneområder. Ettersynet gjorde at svarkassene fungerte godt gjennom hele perioden.

I likhet med erfaringer fra andre verneområder opplevde man at en del av skjemaene ble våte og dermed vanskelig å lese. Dette var spesielt for kassene som var plassert i fjellet. Som i Lyngsalpan landskapsvernområde var det noen av respondentene som kun fylte ut første side av skjemaet. Dette fordi de muligens ikke forsto at skjemaet gikk over flere sider. Til senere bør det markeres tydeligere at skjemaet går over flere sider. I Tabell 3-1 og i Figur 3-2 beskrives og vises plasseringene av selvregistreringskassene i landskapsvernområdet. Kartet (Figur 3-2) viser at svarkassene var nokså jevnt spredt utover de viktigste innfallsportene til Stølsheimen.

Tabell 3-1: Plassering av selvregistreringskasser i Stølsheimen

Lokalitet
1. Storedalen: Denne selvregistreringskassen var plassert i nærheten av Ortnevik, hvor det er en fergekai. De besøkende tar seg til svarkassen ved å følge en skogsveg fra parkeringsplassen. Kassen ligger i enden av denne skogsvegen. Her er det en T-merket sti (Bergen og Hordaland Turlag) som går forbi turisthytta i Brydalen og videre inn i Stølsheimen.
2. Stølsvatnet: Svarkassen ved Stølsvatnet ligger 100 meter fra parkeringsplass. For å komme til dette området må du kjøre et stykke på fjellvei. I området finnes det en T-merket sti (Bergen og Hordaland Turlag) som går til flere turisthytter i Solrenningane og videre innover i Stølsheimen. Denne stien er den mest brukte stien inn i området fra Vest.
3. Nese: Svarkassen ligger ca. 50 meter fra parkeringsplass, i nærheten av Arnafjord i Vik kommune. Kassen er plassert ved grind til innmarksbeite. Her er det en merket sti. Stien går forbi turisthyttene på Vatnane (Bergen og Hordaland Turlag). Fra Vatnane går det en varda sti videre til T-merkede stier i Stølsheimen. Stien blir brukt av turistar som bor på hytter på Nese. I etterkant er det vurdert at en bedre plassering av kassen ville vært på Tenne, som har noe mer besøk, litt lenger inn i Arnafjorden.
4. Kjølven: Denne svarkassen var plassert ca. 100 meter fra parkeringsplass. I dette området finnes det en sti/buføreveg til Åsedalen. I Åsedalen kommer stien inn på en T-merket sti (Bergen og Hordaland turlag) og til turisthytta Åsedalen.
5. Rappen: Denne selvregistreringskassen ligger 20 meter fra parkeringsplass ved Rappen i Vik kommune. I dette området er det en T-merket sti leder til turisthytta i Åsedalen (Bergen og Hordaland Turlag).
6. Bjergane: Svarkassen var plassert 40 meter fra parkeringsplass. Fra dette området går det en T-merket sti til turisthytta på Selhamar. Noen av skjemaene ble våte som følge av at dette er et værhardt område.
7. Kvilesteinvatnet: Svarkassen var plassert 50 meter fra parkeringsplass ved Kvilesteinsvatnet. Kassen lå i enden av en anleggsvei som leder til Kvilesteinsvatnet. Det er flere som tar seg til Selhamar turisthytta fra dette punktet, til tross for at det ikke finnes T-merket sti. Det tar allikevel ca. halve tiden å gå herfra til Selhamar sammenlignet med å starte fra Bjergane.
8. Sendedalen: Denne svarkassen ligger på høyfjellet i Sendedalen. Kassen ligger 200 meter fra parkeringsplass, i et stikryss fra Telefrahytta og fra fylkesgrensa. I området finnes det en T-merket sti (Voss utferdslag) til stølene innover i Sendedalen og til stinettet i Stølsheimen. Denne stien er ikke i direkte forbindelse til noen av turisthyttene i området. Stien starter fra parkeringsplass på rv. 13 på Vikafjellet.
9. Torvedalen: Svarkassen var lokalisert 30 meter fra parkeringsplass i Torvedalen, i nærheten av Gullbrå i Vaksdal kommune. Herfra går det en T-merket sti til turisthytta i Torvedalen.
10. Trefall: Kassen var plassert 20 meter fra parkeringsplass på Trefall. Herfra går det en T-merket sti til Selhamar turisthytte. Det er også en del besøk til Trefallstølen, som ligger utenfor verneområdet.
11. Askjellsdalen: Denne svarkassen var plassert på enden av anleggsvegen til Askjellsdalvatnet. For å komme til denne kassen må en kjøre et godt stykke på anleggsvegen. Herfra går det en gangveg til støler i området og til turisthytta på Selhamar. Denne kassen var tenkt å fange opp lokaltrafikk i området.

Figur 3-2: Kart med lokaliteter der selvregistreringskasser var plassert ut.

Utarbeidet av verneområdeforvalter, Anbjørg Nornes

De 11 kassene sto ute fra medio juni til starten av oktober. Det var forvalter sin oppgave å informere og innhente samtykke fra grunneiere før utplassering av kassene. Det varierte noe hvor lenge de ulike kassene sto ute avhengig av snøforhold i de ulike delene av verneområdet. De aller fleste kassene sto ute i to og en halv måned i løpet av sommeren 2017. Én kasse, Askjellsdalen, ble satt ut først i starten av august. Dette fordi anleggsvegen var stengt av snø frem til august. Besøket til dette området startet imidlertid først når vejen er åpnet. Enkelte kasser ble tatt ned i september da det kunne være fare for at det ville kunne komme snø og dermed komplisere nedriggingen av kassene. Kassene sto ute i de første ukene av småviltjakta. For senere undersøkelser bør det vurderes å utvide undersøkelsen til også å dekke høstferien, ettersom det er en populær periode for jakt i området.

Det ble i Stølsheimen benyttet hengellåser med kode på kassene istedenfor nøkkel. Dette fungerte fint, ettersom flere personer kunne se til kassene uten å ha med seg nøkkel. Det ble ikke gjennomført en bortfallstudie i Stølsheimen. En bortfallstudie i dette tilfelle ville hatt til hensikt å kartlegge kjennetegn ved de som passerte selvregistreringskassene uten å fylle ut selvregistreringskort. Med en bortfallsstudie ville en hatt mulighet til å undersøke om det er forskjeller mellom de som svarer og de som ikke gjør det.

Data fra skjemaene ble lagt inn i Excel av forvalter for Stølsheimen landskapsvernområde. Dette fulgte standard prosedyre, slik det har blitt gjennomført ved brukerundersøkelser i andre verneområder. Dataene ble deretter sendt over til Oslo Economics som hadde ansvaret for å analysere dataene. Dette ble hovedsakelig løst ved hjelp av makrokoding i Excel. 58 skjemaer ble strøket i analysen fordi respondentene hadde fylt inn alder under 15 år.

Tabell 3-2: Antall gyldige svar ved de ulike svarkassene

Svarkasselokalitet	Antall gyldige svar (N)
1. Storedalen	69
2. Stølsvatnet	208
3. Nese	70
4. Kjølven	52
5. Rappen	56
6. Bjergane	52
7. Kvilesteinsvatnet	83
8. Sendedalen	354
9. Torvedalen	30
10. Trefall	46
11. Askjellsdalen	15
Totalt	1035

Kilde: selvregistreringsundersøkelse

3.3 Etterundersøkelse

Fra kasseundersøkelsen ble det samlet inn totalt 387 e-postadresser. Det ble i begynnelsen av november 2017 sendt ut en oppfølgende etterundersøkelse til disse respondentene. Etterundersøkelsen ble designet på tre ulike språk; norsk, engelsk og tysk. Respondenten kunne selv velge hvilket språk han/hun ville gjennomføre undersøkelsen på. Undersøkelsen ble opprettet i den web-baserte løsningen QuestBack (www.questback.com). Formålet med etterundersøkelsen var å kunne stille mer detaljerte spørsmål knyttet til bruk og holdninger enn det som var mulig i selvregistreringsundersøkelsen.

Spørreskjemaet i etterundersøkelsen følger et standardisert skjema som ble benyttet i ni andre områder samme år. Skjemaet er en revidert versjon av etterundersøkelser som er gjennomført i andre naturområder og nasjonalparker tidligere, både av NINA og andre aktører. Av de 387 e-postene var 70 adresser ugyldige, slik at utvalget utgjorde 317 respondenter. Svarprosenten var 51,1 prosent, det vil si at 162 respondenter besvarte etterundersøkelsen. Sammenlignet med andre undersøkelser er dette en nokså normal svarprosent.

Antall svar i etterundersøkelsen er allikevel på et slikt nivå at en skal være forsiktig med å påstå at svarfordelingene fra undersøkelsen er fullstendig representative for brukerne av Stølsheimen landskapsvernområde. Når svarantallet blir begrenset, dette gjelder spesielt for oppfølgingsspørsmål som er stilt til en andel av respondentene, kan tilfeldigheter i større grad spille inn. Resultatene må derfor tolkes med forbehold og vurderes som indikasjoner og pekepinner fremfor sannheter som er gyldig for hele populasjonen av besøkende.

3.4 Representativitet etterundersøkelse versus selvregistreringskort

Det er av interesse å finne ut om representativiteten i etterundersøkelsen og selvregistreringsundersøkelsen er tilnærmet lik. For å finne ut dette, er det stilt enkelte like spørsmål i selvregistreringsundersøkelsen og etterundersøkelsen. Dette er spørsmål som kartlegger hvem brukeren er, herunder informasjon om kjønn, alder, bosted mv.

I Tabell 3-3 presenteres en rekke sammenlignbare variabler fra de to undersøkelsene. For de fleste indikatorene ser det ut til at det er godt samsvar mellom respondentene i selvregistreringsundersøkelsen og etterundersøkelsen i gjennomsnitt, med unntak av andelen førstegangsbesøkende, hvor andelen er ca. 15 prosentpoeng høyere i selvregistreringsundersøkelsen enn i etterundersøkelsen.³ Det er mulig at brukere som har vært i Stølsheimen tidligere har sterkere tilknytning til området og derfor har større vilje til å svare på undersøkelsen.

Vi har valgt å ikke vekte resultatene fra etterundersøkelsen, da indikatorene i hovedsak er like og vekting ville tilført økt usikkerhet om resultatene siden utvalget i etterundersøkelsen er såpass lite.

Tabell 3-3: Representativitet selvregistreringsundersøkelse og etterundersøkelse

	Selvregistreringsundersøkelse	Etterundersøkelse
Gjennomsnittlig alder	47 år	50 år
Andel førstegangsbesøkende	38 %	24 %
Kvinneandel	55 %	53 %
Andel lokalt bosatte	25 %	24 %
Andel nordmenn	81 %	88 %

³ Merk at spørsmålsstillingen var noe forskjellig i selvregistreringsundersøkelsen og etterundersøkelsen, se kapittel 13 - Vedlegg

4. Indikatorsett for Stølsheimen landskapsvernområde

Et indikatorsett som viser nøkkelinformasjon om brukerne av Stølsheimen landskapsvernområde er presentert i Tabell 4-1. Informasjonen i denne tabellen er utelukkende hentet fra selvregistreringsundersøkelsen. Begrepet indikatorer blir brukt for å betegne noen nøkkeldata som inkluderes i flere brukerundersøkelser for verneområder. Indikatorene gjør det derfor mulig å sammenligne verneområdene langs noen sentrale kjennetegn, med betydning for valg av besøksstrategi.

For Stølsheimen ser vi at det er en veldig stor andel besøkende fra kommunene hvor verneområdet ligger (25 %). Sammenlignet med noen andre verneområder, som Sølen landskapsvernområde med 6,3 prosent (Wold & Selvaag, 2017) og Langsua nasjonalpark med 15 prosent (Vorkinn, 2016a), er dette et høyt tall. Det er også nesten dobbelt så mange besøkende som er på dagstur enn på flerdagstur (64 % mot 36 %).

Tabell 4-1: Indikator om Stølsheimen landskapsvernområde

Antall respondenter: 1035 i kasseundersøkelse			
Andel nordmenn (n=1019)	81 %	Antall nasjonaliteter (utenom Norge) (n=1019)	14
Andel førstegangsbesøkende (n=1018)	38 %	Lokalt bosatte* (n=1019)	25 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer) (n=666)	4,2	Andel på flerdagstur (n=969)	36 %
Varighet flerdagstur (gj.snitt dager) (n=355)	3,0	Andel som er med på organisert tur (n=1030)	3 %
Kvinneandel (n=1032)	56 %	Andel som går med barn i følget (n=969)	25 %
Andel lavpurister (n=804)	73 %	Andel mellompurister (n=804)	21 %
Andel høypurister (n=804)	6 %	Gjennomsnittsalder (n=980)	47,2

*Personer som er bosatt i Høyanger, Vik, Modalen, Vaksdal eller Voss

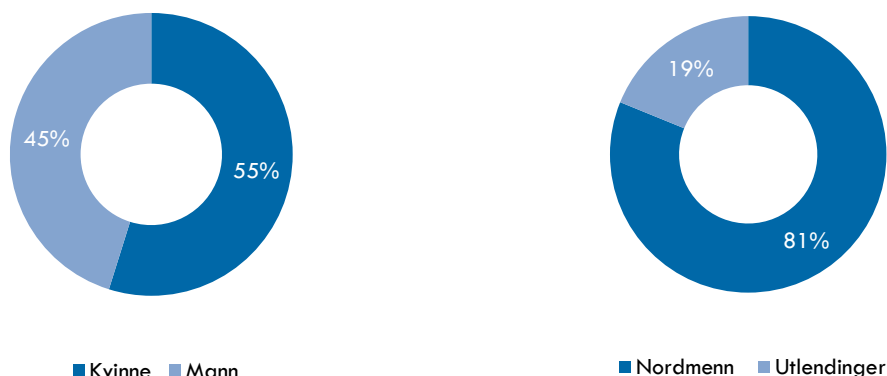
5. Om brukerne – hvem er de?

5.1 Informasjon om kjønn, alder, utdanningsnivå, bosted

Fra Figur 5-1 leser vi at blant de 1035 skjemaene som er inkludert i analysen er 55 prosent besvart av kvinner og 45 prosent av menn. Respondentenes alder spente fra 15 til 87 år (skjemaer besvart av respondenter yngre enn 15 år ble ikke inkludert i analysen), se Figur 5-2. Gjennomsnittsalderen i utvalget var 47,2 år. I Figur 5-3 kan man se at rundt tre fjerdedeler (77,2 %) av respondentene som deltok i etterundersøkelsen hadde høyskole- eller universitetsutdannelse, noe som er på linje med funn i tidligere undersøkelser fra nasjonalparker i Norge (Vorkinn, 2016a; Wold & Selvaag, 2017).

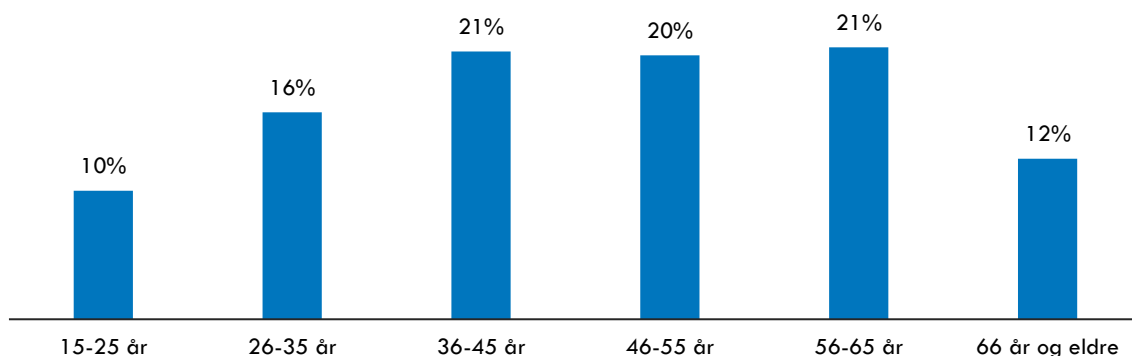
18,8 prosent av respondentene var bosatt i utlandet (totalt 192 personer), som man kan se av Figur 5-1. Dette plasserer Stølsheimen noe under gjennomsnittet når det gjelder utenlandske turister sammenlignet med andre verneområder. Gjennomsnittlig utlendingsandel for 13 andre verneområder er 28,7 prosent (Wold & Selvaag, 2017). Utenom Norge var innbyggere i 14 ulike land representert i brukerundersøkelsen. Hele 51 prosent av de utenlandske respondentene er tyske (n = 98), 10 prosent nederlandske (n = 19) og 7 prosent fra Belgia (n = 14). Ellers var det besøkende fra Danmark, Finland, Frankrike, Nederland, Polen, Serbia, Storbritannia, Sverige, Sveits, Tsjekia, USA og Østerrike. Kjønnfordelingen er noe jevnere blant utlendinger enn totalt.⁴ 25 prosent av alle besøkende (259 personer) bor i kommunene hvor landskapsvernområdet ligger (Vik, Høyanger, Voss, Vaksdal eller Modalen).

Figur 5-1: Kjønnfordeling (til venstre) og nasjonalitet (til høyre), (N=1032 og N=1019)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

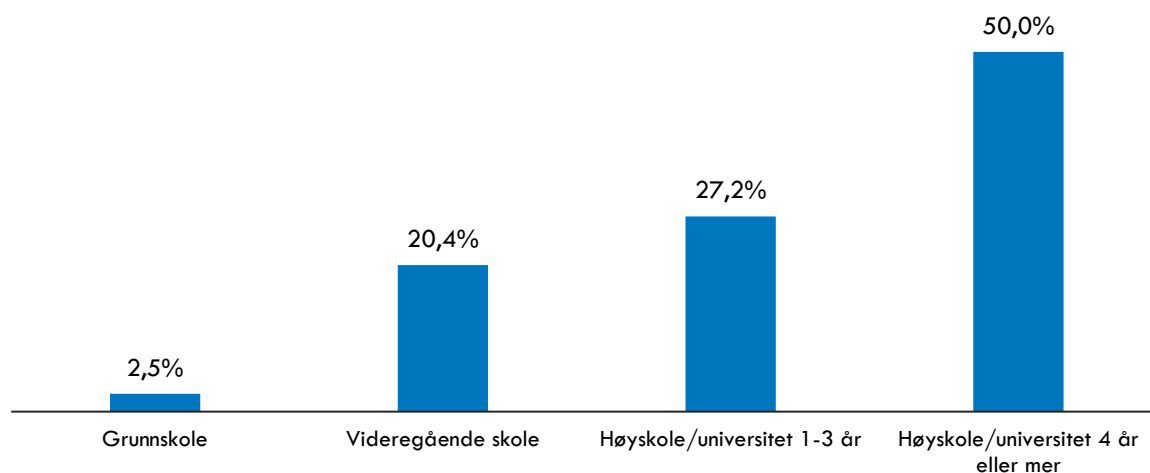
Figur 5-2: Alder (N=980), prosentfordeling

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

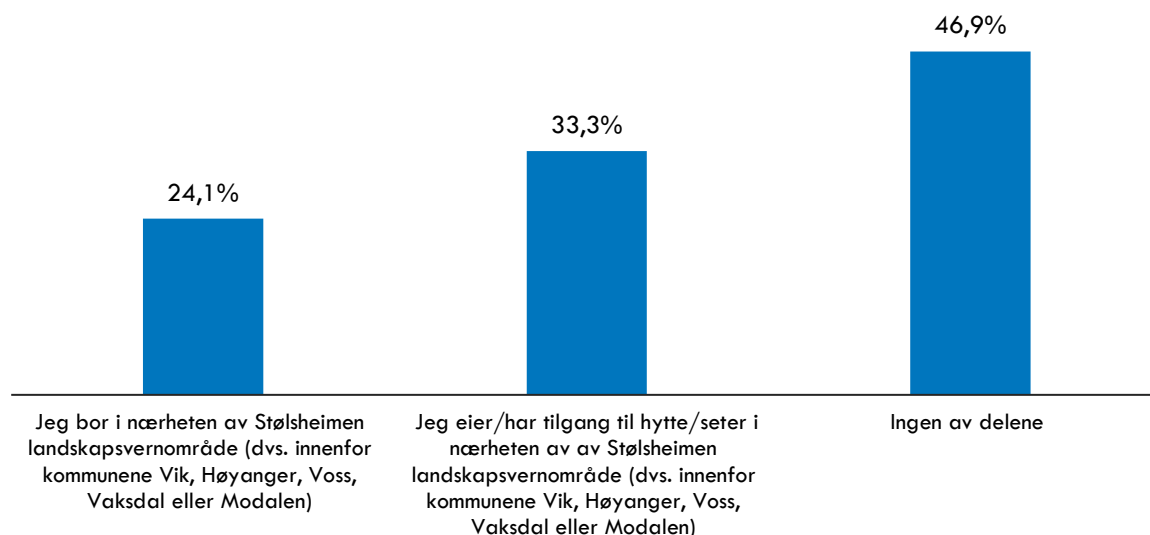
⁴ Utlendinger: 48 % kvinner, 52 % menn. Nordmenn: 56 % kvinner, 44 % menn

Figur 5-3: Høyeste fullførte utdanning (N=162), prosentfordeling

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

Figur 5-4: Besøkeres tilknytning til området* (N=162)

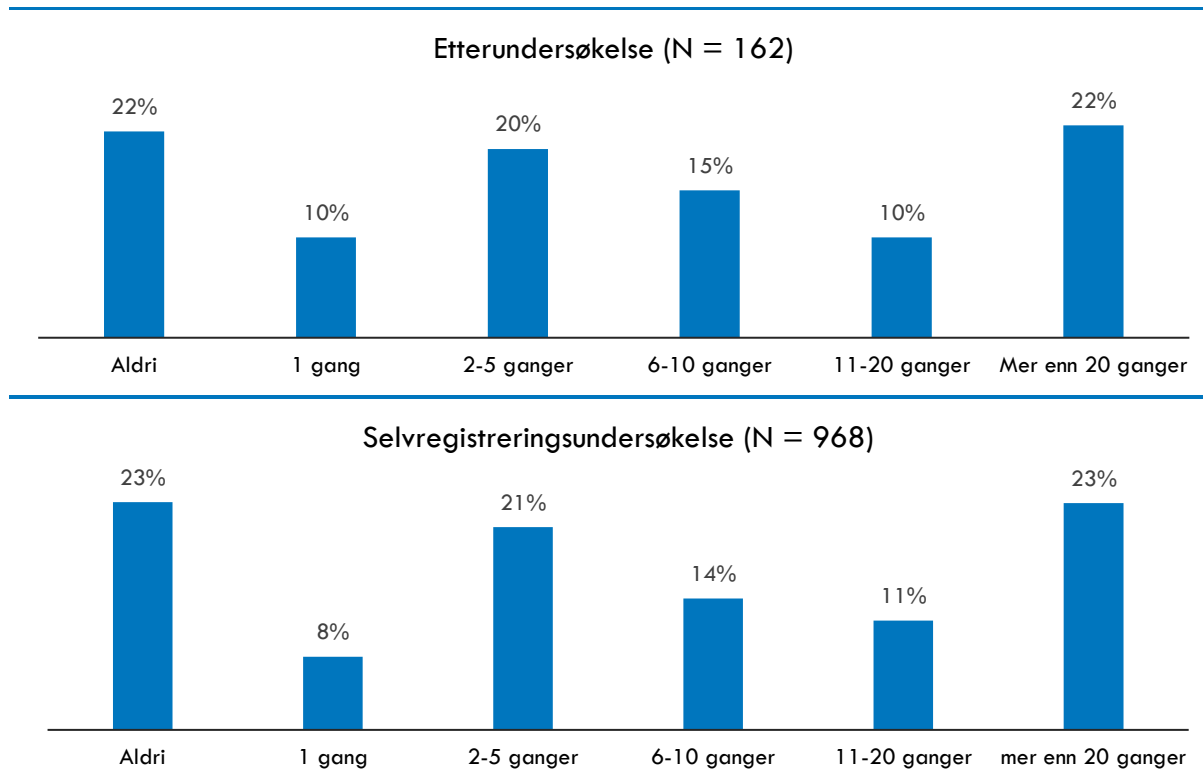
Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen. * Mulig å krysse av for flere alternativer, herunder at en både bor i nærheten av Stølsheimen og har hytte/seter i området. Derfor summerer alternativene seg til mer enn 100 prosent.

I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om de har tilknytning til landskapsvernområdet i form av å bo i kommunene som omslutter området, eller om de har tilgang til hytte i nærheten (Figur 5-4). Litt i overkant av halvparten av respondentene i etterundersøkelsen (53,1 prosent) har en slik tilknytning. 24,1 prosent av respondentene i etterundersøkelsen oppgir at de bor i kommunene Stølsheimen ligger i, noe som samsvarer med andelen respondenter i kasseundersøkelsen som er fra kommunene (25,4 prosent).

5.2 Friluftslivserfaring og friluftslivsinteresse

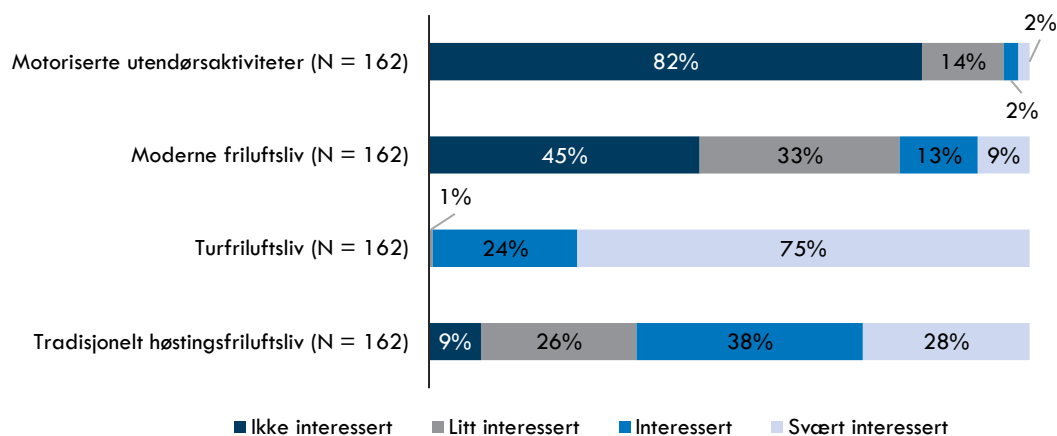
I Figur 5-5 presenteres de besøkenes erfaring med flerdagsturer på ski eller til fots. Rundt 80 prosent av respondentene oppgir at de har erfaring med turer som strekker seg over flere dager. Rundt en tredjedel av de besøkenes er personer som har mye erfaring med flerdagsturer, dvs. at de har vært på slike turer mer enn 10 ganger. Svarene fra selvregistreringsundersøkelsen og etterundersøkelsen viser at fordelingen av respondenter med ulik erfaring er relativt lik i begge undersøkelsene.

Figur 5-5: Respondentenes tidligere erfaring med turer over flere dager. Hvor mange ganger har du vært på en flerdagars fottur eller skitur? Øverst: Svar fra etterundersøkelsen (N=162). Nederst: Svar fra selvregistreringsundersøkelsen (N=968)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse og selvregistreringsundersøkelse

Figur 5-6: Hvor interessert er du i ulike typer friluftslivsaktiviteter? (N=162)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen.

I etterundersøkelsen ble interessen for ulike typer friluftsliv kartlagt. Respondentene kunne svare på deres interesse for fire ulike aktiviteter. Disse var definert på følgende måte:

- **Motoriserte utendørsaktiviteter:** eks. båtsport og snøscooterkjøring.
- **Moderne friluftsliv:** aktiviteter som krever spesielle ferdigheter og utstyr eks. terrengsykling, klatring, kiting, elvepadling, hanggliding, randonee.
- **Turfriluftsliv:** turer til fots og/eller på ski.
- **Tradisjonelt høstingsfriluftsliv:** matauk er et viktig motiv, som jakt, fiske, bæer/sopplukking.

Figur 5-6 viser hvilken interesse for ulike typer friluftsliv de besøkende i Stølsheimen har. Felles for de som besøker Stølsheimen er at de liker turfriluftsliv. 75 prosent av respondentene oppgir at de er svært interessert i

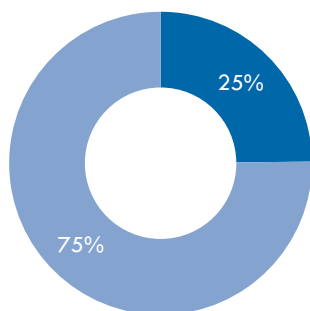
turfriluftsliv. Det er kun én respondent som har oppgitt at han/hun er litt interessert i turfriluftsliv, mens det er ingen som har svart at de er *ikke interessert*. Dette er relativt unikt og vitner om at Stølsheimen er et svært godt område for turer og derfor tiltrekker seg mange med denne interessen. Videre oppgir 65 prosent av respondentene at de er *interessert* eller *svært interessert* i tradisjonelt høstingsfriluftsliv. Det er færre som er interessert i motoriserte utendørsaktiviteter og moderne friluftsliv. Her er det henholdsvis 82 og 45 prosent av respondentene som ikke er interessert i det hele tatt. 21 prosent oppgir at de er *interessert* eller *svært interessert* i moderne friluftsliv. Til sammenligning er det kun fire prosent som oppgir samme interesse for motoriserte utendørsaktiviteter. Både moderne friluftsliv og motoriserte utendørsaktiviteter er aktiviteter som krever både mer ferdigheter og utstyr enn mer tradisjonelt friluftsliv. Samlet sett virker de besøkende i Stølsheimen landskapsvernområdene å ha sterkest interesse for mer tradisjonelle aktiviteter som turer og høsting.

5.3 Turfølget

Stølsheimen er et populært område for å ha med seg barn (under 15 år) på tur. 28 prosent av de som fylte ut selvregistreringsskjema hadde med seg barn i turfølget (Figur 5-7). 45 prosent av disse hadde barn i følget som var under skolealder (inntil 6 år), mens 55 prosent hadde med seg barn i alder 7 til 14 år. Det yngste barnet som ble rapportert var kun et halvt år.

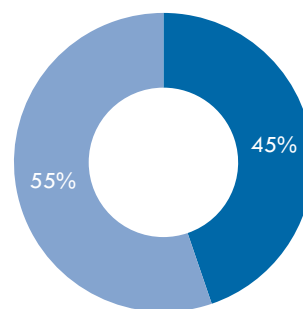
Figur 5-7: Barn i turfølget (N=1023) og alder på yngste barn i turfølget (N=248)

Barn i følget under 15 år

■ Ja ■ Nei

Alder yngste barn

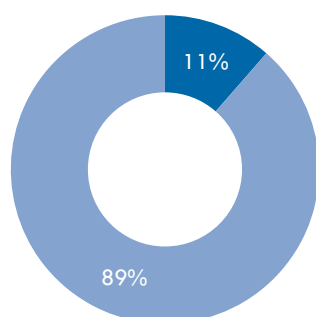

■ 6 år eller under ■ 7-14 år

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

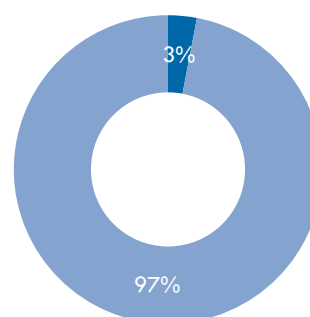
Figur 5-8: Andel som var på tur alene eller sammen med andre (til venstre, N=1006), og andel på organisert tur (til høyre, N=1030)

Gruppestørrelse

■ Alene ■ Gruppe på 2 eller flere

Organisert tur

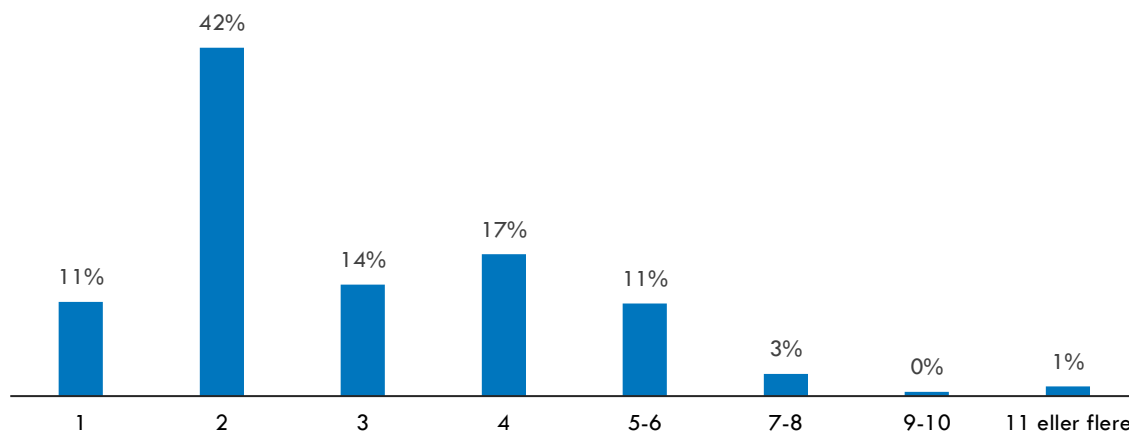

■ Ja ■ Nei

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

De færreste som besøker Stølsheimen reiser alene, som Figur 5-8 på forrige side viser. 89 prosent av de besøkende deltar i et reisefølge med andre. Flest besøker området med én annen person (42 prosent), som man kan se av Figur 5-9. Gjennomsnittlig antall i turfølget var 3 personer. Den største gruppen, på 31 personer, oppgir å være en skoleklasse. Ut fra opplysninger om dato for utfylling av skjema, type gruppe og antall deltakere i gruppen, kan det synes som om det høyst er to personer fra hver gruppe med minst 10 deltakere som har fylt ut kasseskjemaet. Fra de 16 skjemaene med gruppe over 10 personer kan det derfor anslås at ca. 140 personer passerte kassene.

Figur 5-9: Frekvensfordeling gruppestørrelse (N=1006)

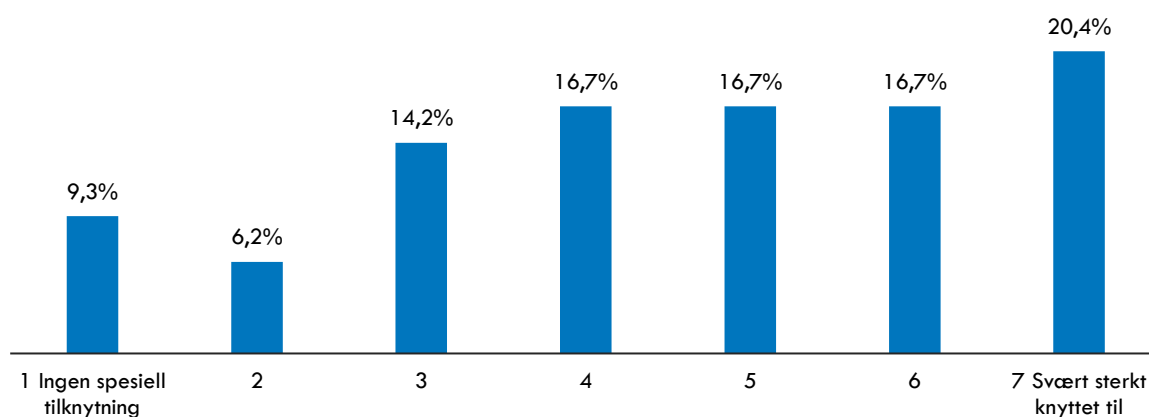

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

5.4 Tidligere besøk og kjennskap til Stølsheimen

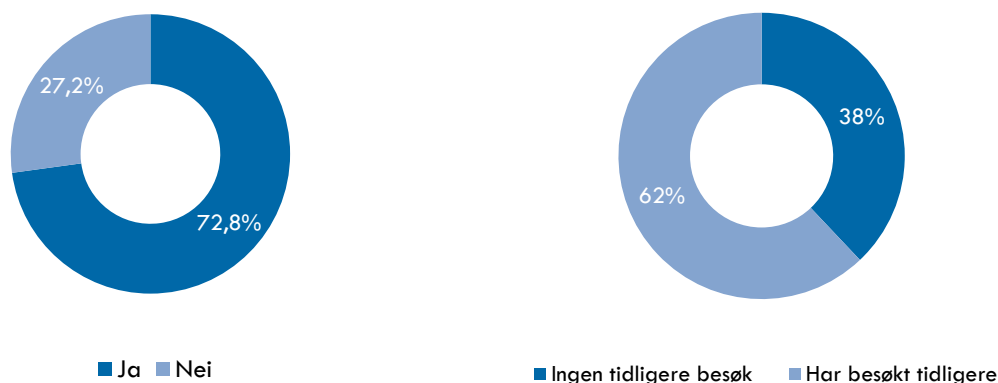
I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om deres subjektive følelse av tilknytning til Stølsheimen, på en skala fra 1 til 7. Noe over halvparten av respondentene oppgir en tilknytning på den øvre delen av skalaen (5 til 7). I underkant av 10 prosent av respondentene sier at de ikke har noen spesiell tilknytning til Stølsheimen overhodet. Blant de besøkende til Stølsheimen synes det å være god kjennskap til vernestatusen. Nærmere 73 prosent av respondentene kjente til at området er vernet som landskapsvernområde før de besøkte området i 2017 (Figur 5-11). Dette kan henge sammen med at en stor del har sterk tilknytning til området som tidligere vist, samt at 76,5 prosent av respondentene i etterundersøkelsen har besøkt verneområdet tidligere. Det er større andel av respondentene i etterundersøkelsen som har besøkt Stølsheimen tidligere enn i kasseundersøkelsen, hvor kun 62 prosent hadde tidligere besøk. Fordelingen i kasseundersøkelsen er vist i Figur 5-11.

Figur 5-10: Hvor sterkt knyttet føler du deg til Stølsheimen? (N=162)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

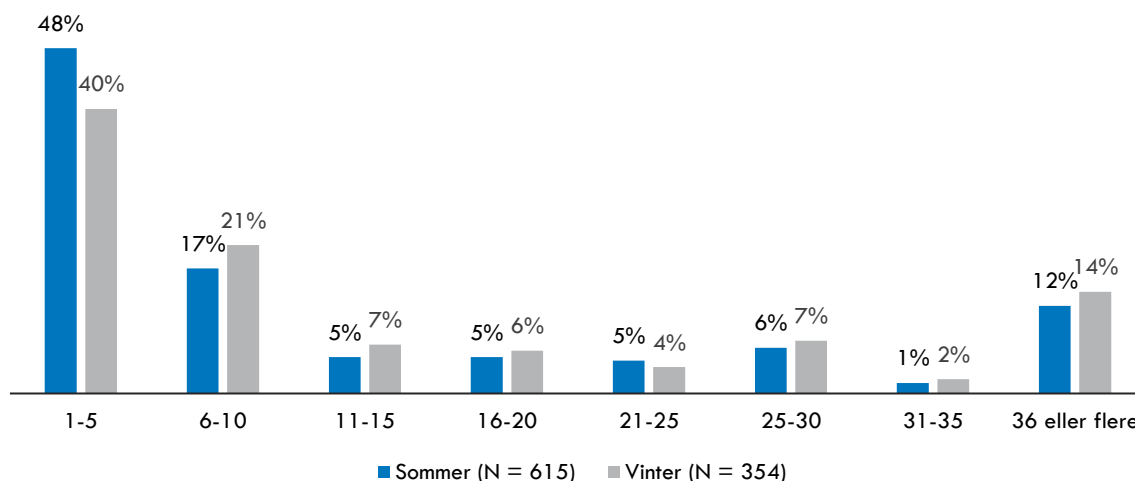
Figur 5-11: Visste du at Stølsheimen var vernet som landskapsområde før du besøkte området siste år (til venstre, N=162) og Har du besøkt Stølsheimen landskapsvernområde før 2017? (til høyre, N=162)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

I kasseundersøkelsen er det inkludert et spørsmål som omhandler antall somre og vintre respondentene tidligere har besøkt Stølsheimen (Figur 5-12). Blant personene med tidligere besøk er det nesten dobbelt så mange som har besøkt området om sommeren som om vinteren. Dette sier ikke nødvendigvis noe om forholdet mellom antall brukere om sommeren og vinteren. Siden undersøkelsen er gjennomført om sommeren, er det ikke utenkelig at brukere som bedriver friluftsliv i området sommerstid er overrepresentert. Det er relativt flere blant de som har besøkt området vinterstid som har veldig mange besøk. 51 prosent av respondentene i etterundersøkelsen har besøkt området både sommer og vinter

Figur 5-12: Tidligere besøk. Hvor mange somre og vintre har du besøkt Stølsheimen?

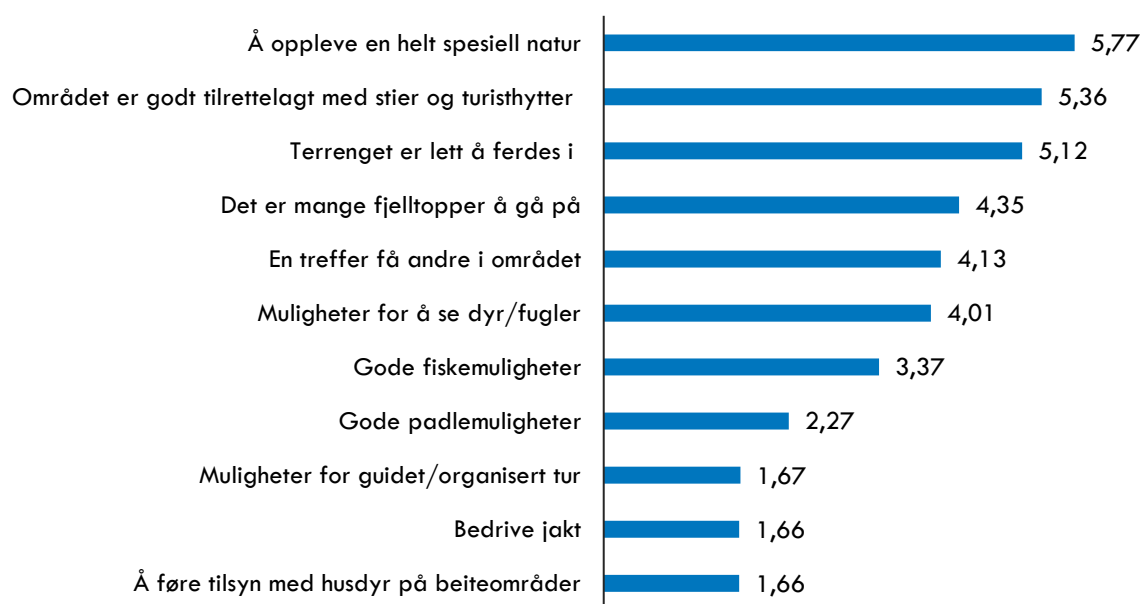
Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

5.5 Brukernes motiv for å besøke Stølsheimen

Ikke overraskende har den gjennomsnittlige respondenten tillagt *spesielle naturopplevelser* som en svært viktig grunn til å besøke Stølsheimen landskapsvernområde (Figur 5-13). Det faktum at området oppleves som godt tilrettelagt med stier og turisthytter, samt at terrenget er lett å ferdes i, gir høy vurdering av respondentene. Mer nisjepregede aktiviteter som fiske, padling, organiserte turer, jakt og beitetilsyn er for de fleste ikke et viktig motiv for besøket, men derimot et viktig motiv for et lite utvalg. Ca. 5 prosent av utvalget gir score fra 6 til 7 (stor betydning og svært stor betydning) for padlemuligheter som motiv for besøk, ca. 6 prosent gir 6-7 for beitetilsyn og jakt og 3 prosent for guidet tur (Figur 5-14). Fiske er den «spesialiserte» aktiviteten flest oppgir som et motiv med stor eller svært stor betydning, ca. 17 prosent av utvalget. Respondentene angir ofte flere

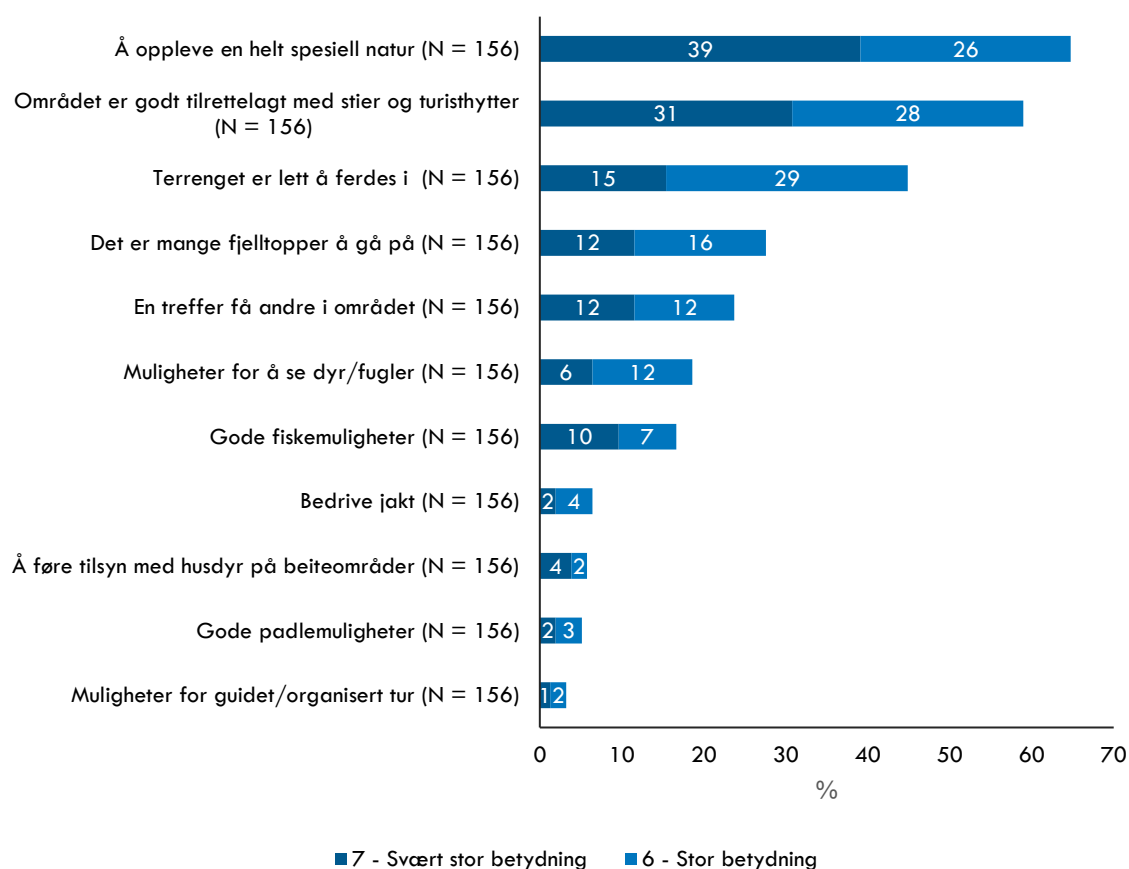
motiver som viktige grunner til å besøke Stølsheimen. Det er derfor ikke ukomplisert å trekke fram enkeltmotiver som er spesielt viktige.

Figur 5-13: Hvor viktig var de følgende årsakene for at du besøkte Stølsheimen i 2017? (N=162)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Figur 5-14: Prosentandel som har svart at ulike motiver har stor/svært stor betydning for besøket (N=156)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

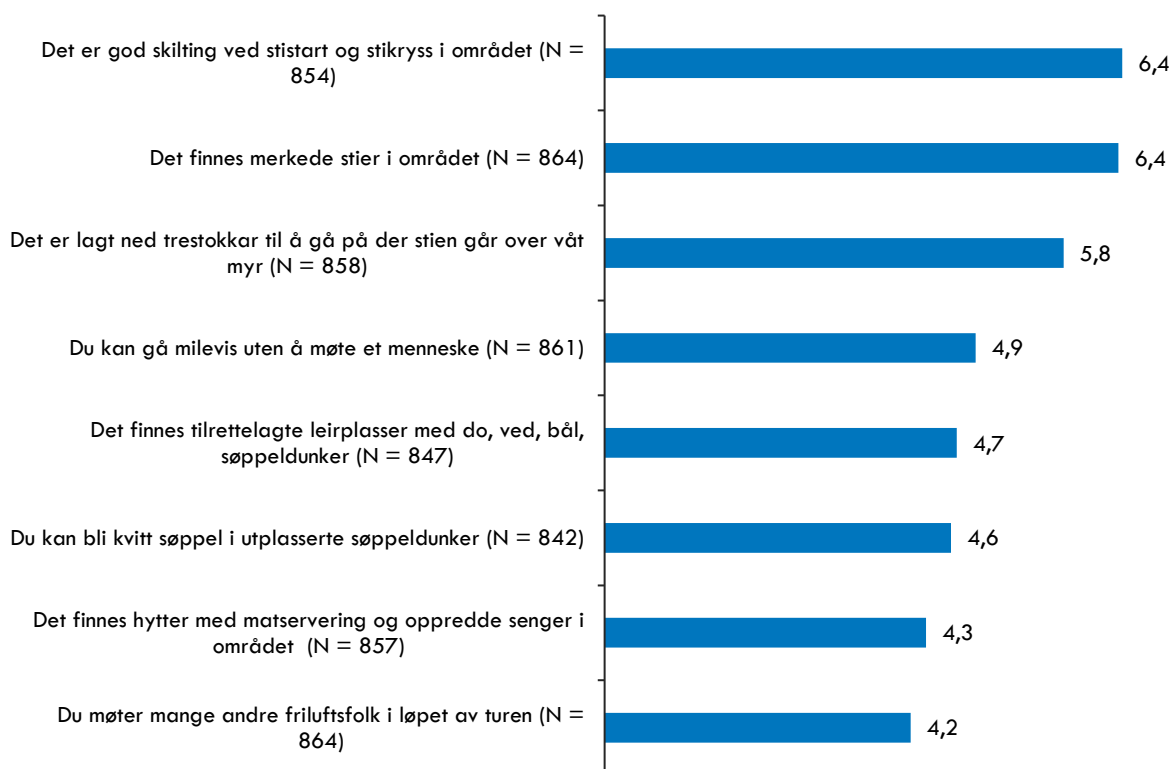
5.6 Idealområde og purisme

En ofte brukt indikator på typen besøkende til natur- og friluftsområder er graden av «purisme», som er et sammensatt mål på ulike holdninger de besøkende har til tilstedeværelsen eller fravær av tiltak for å gjøre friluftslivet enklere. De åtte spørsmålene er ikke knyttet spesifikt til Stølsheimen, derimot er de besøkende bedt om å se for seg et «idealområde», og beskrive hva som kjennetegner det. Respondentene skal vurdere åtte påstander og ta stilling til om det er negativt eller positivt at idealområdet inneholdt dette forholdet:

- Det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker
- Du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker
- Det finnes merkede stier i området
- Det er god skilting ved stistart og stikryss i området
- Det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr
- Det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området
- Du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen
- Du kan gå milevis uten å møte et menneske

De åtte spørsmålene, og gjennomsnittssvaret for hvert spørsmål, er vist i Figur 5-15, sortert etter gjennomsnittsscore.

Figur 5-15: Kriterier for brukernes idealområde, gjennomsnittsscore for alle respondenter, [1 = svært negativt, 4 = nøytralt, 7 =svært positivt]

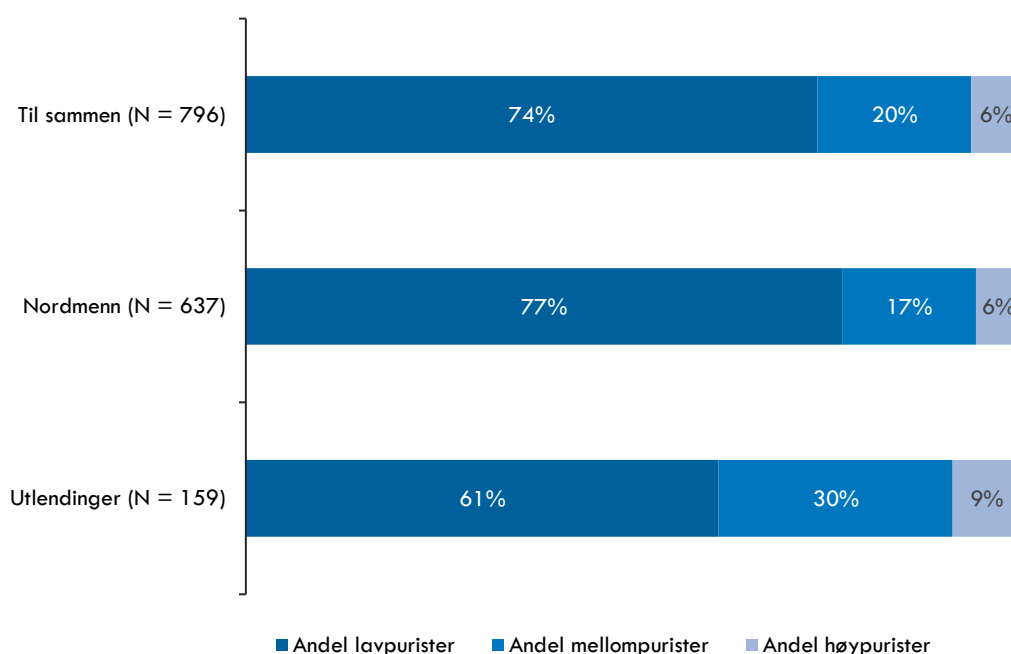
Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen

Spørsmålene er besvart på en skala fra 1 til 7. I gjennomsnitt er idealområdet til de besøkende preget av at det er god skilting ved stistart og stikryss, at det er merkede stier i området og at det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr. På middels viktighetsgrad for idealområdet finner vi det at man kan gå store avstander uten å møte andre, tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål og søppeldunker, og at man kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker. Det framstår noe mindre viktig i gjennomsnitt at det er hytter med matservering og oppredde senger i området, og at man møter andre friluftsfolk i løpet av turen (som i stor grad er et speilbilde av kvaliteten «Du kan gå milevis uten å møte et menneske»).

For å beregne purismegraden for hver respondent, er skalaen på de syv første spørsmålene snudd. En lav score (f.eks. 1) på spørsmålene gir høy score i purisme-sammenheng (f.eks. 7). For det siste spørsmålet (å gå milevis uten å møte et annet menneske) reverseres ikke skalaen, da en høy score i utgangspunktet antyder et høyt purisme-nivå. Purismegraden beregnes som gjennomsnittet av de åtte spørsmålene, hvor skalaen for de syv første spørsmålene er snudd. Et gjennomsnitt mellom 1 og 3,49 gir merkelappen «lavpurist», et snitt mellom 3,5 og 4,49 gir merkelappen «mellompurist», og et snitt mellom 4,5 og 7 gir merkelappen «høypurist».

Figur 5-16 viser fordelingen mellom lavpurister, mellompurister og høypurister blant respondentene i brukerundersøkelsen i Stølsheimen i 2017. Blant hele utvalget er det et lite mindretall (6 prosent) som er høypurister. En femtedel av utvalget har preferanser som samsvarer med de til mellompurister, mens tre fjerdedeler fremstår som lavpurister. Figuren viser også at andelen høypurister og mellompurister er noe høyere blant utlendinger enn nordmenn. Dette er også et tilbakevendende funn fra brukerundersøkelser, som jevnt over finner at utlendinger er mer puristiske enn nordmenn (Vorkinn, 2016b).

Figur 5-16: Purismegrad (N=796)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen

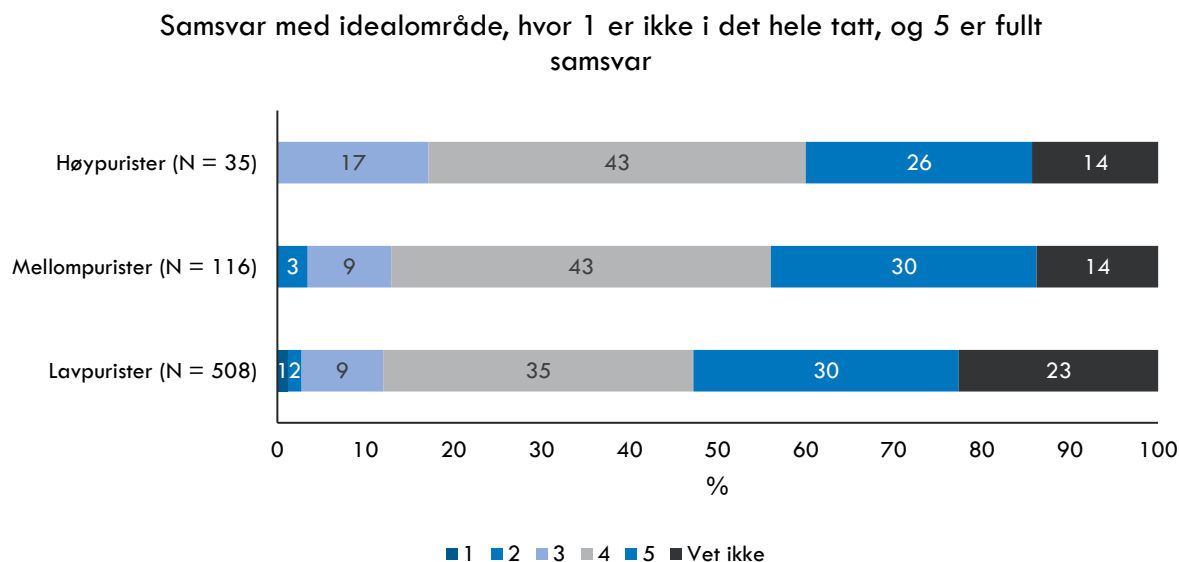
Figur 5-17 viser at de aller fleste respondentene, enten de er høypurister, mellompurister eller lavpurister, opplever at Stølsheimen samsvarer i stor eller noen grad med deres idealområde. Ingen høypurister opplever at Stølsheimen ikke i det hele tatt eller i liten grad samsvarer med idealområdet. Kun 3 prosent av mellompuristene opplever at Stølsheimen i liten grad samsvarer med idealområdet, mens 1 prosent av lavpuristene mener det ikke samsvarer i det hele tatt, og 2 prosent kun i liten grad. På grunn av den store størrelsesforskjellen på underutvalgene (35 høypurister, 116 mellompurister og 508 lavpurister), bør man være varsom med å trekke noen definitive slutninger om forskjeller i hvorvidt Stølsheimen samsvarer med noen spesiell gruppes idealområde. Hovedtrekket fra Figur 5-17 er at de langt fleste, uavhengig av purismegrad, finner kvaliteter med Stølsheimen som samsvarer med deres idealområde.

19 personer opplever at Stølsheimen har lite samsvar med deres idealområde. For å få en indikasjon på hvilke trekk det er disse personene ønsker ved et område, er gjennomsnittsscoren på hver kvalitet vist i Figur 5-18, fordelt på gruppen personer som mener Stølsheimen i liten grad samsvarer med idealområdet og på personer som mener Stølsheimen i stor grad samsvarer med idealområdet.

Figur 5-18 skiller mellom de besøkende som mener at Stølsheimen samsvarer med idealområdet deres og de besøkende som mener at Stølsheimen ikke eller i liten grad samsvarer med idealområdet deres. Ut fra de to øverste kriteriene i figuren ser det ut til at den siste gruppen setter pris på mer tilrettelegging enn de som synes Stølsheimen ligner på idealområdet deres. Også for de to nederste kriteriene er det noe forskjell, ved at personer som mener Stølsheimen ikke samsvarer med deres idealområde setter større pris på å treffe andre

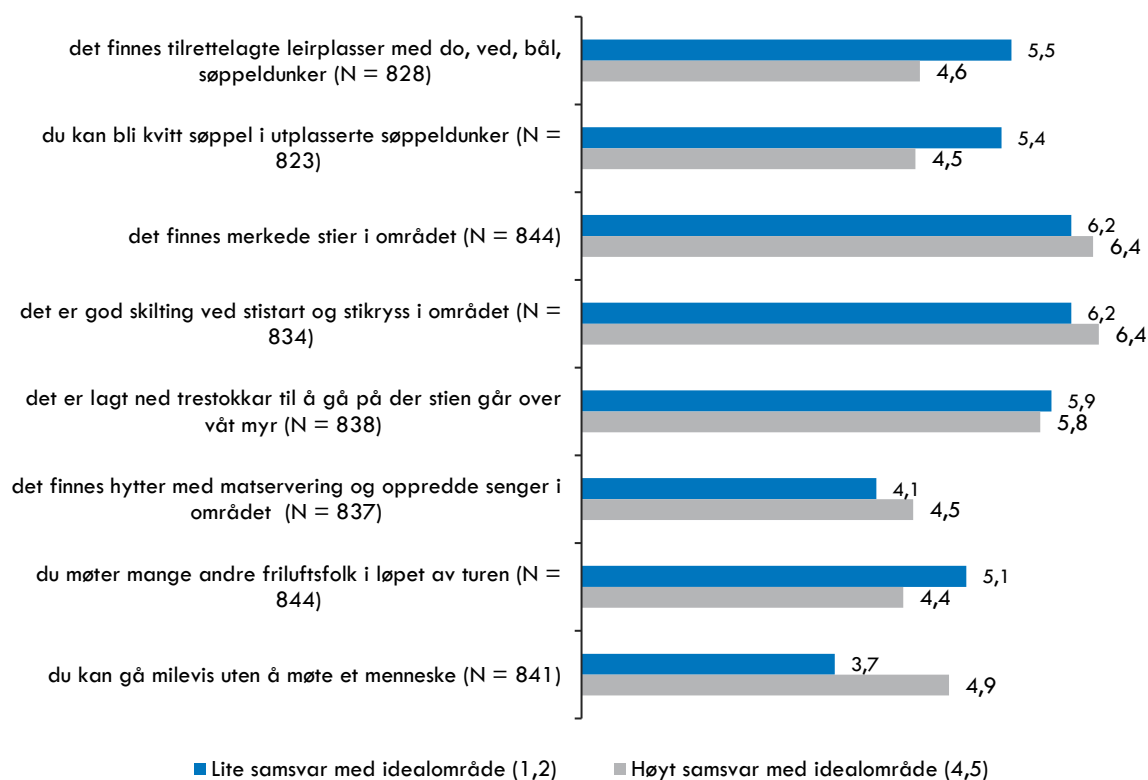
turgåere i deres idealområde. For de øvrige kriteriene er det mindre forskjeller. Dette kan tyde på at de besøkende som mener at Stølsheimen ikke samsvarer med deres idealområde tenderer til å være mindre puristiske enn gjennomsnittet av de besøkende, og derfor setter ekstra pris på mer omfattende tilrettelegging. Selv om de 19 personene ikke mener at Stølsheimen samsvarer med idealområdet, betyr ikke det at de er misfornøyde med tilretteleggingen i Stølsheimen. På dette spørsmålet svarer 17 av 19 at de er godt fornøyd eller ganske fornøyd, mens to svarer at de er misfornøyde med tilretteleggingen.

Figur 5-17: Samsvar mellom Stølsheimen og idealområde, prosent av respondenter fordelt på purismegrad

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Figur 5-18: Gjennomsnittlig score for kriterier ved brukernes idealområde, fordelt etter hvor godt Stølsheimen samsvarer med brukernes idealområde [1 = svært negativt, 4 = nøytralt, 7 = svært positivt]

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen

6. Bruken av området

6.1 Romlig bruk

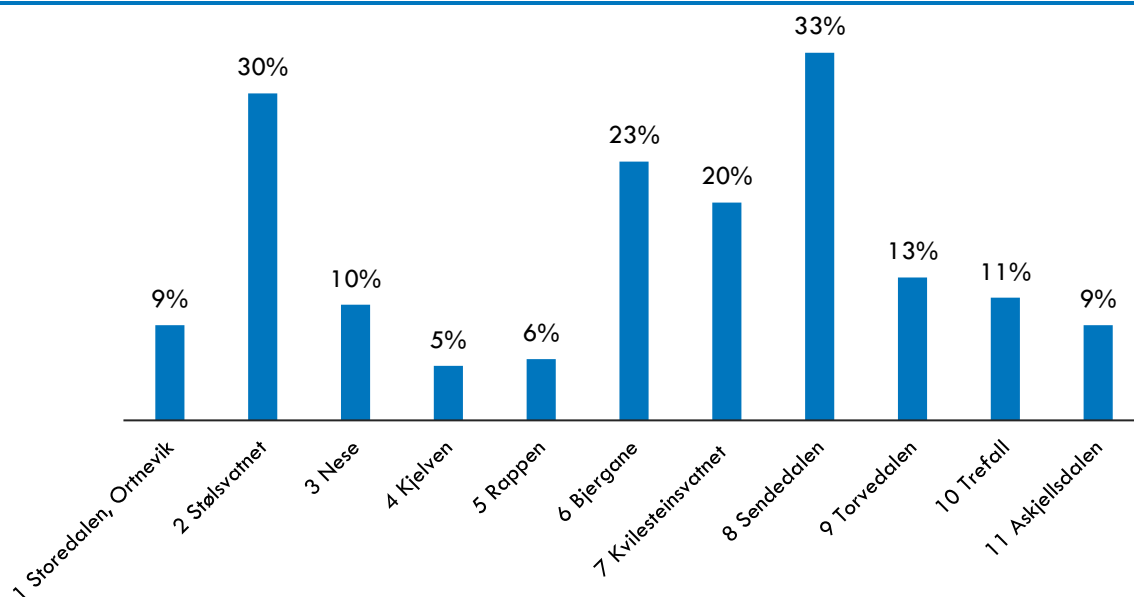
Både kasseundersøkelsen og etterundersøkelsen gir informasjon om hvordan de besøkende fordeler seg på ulike innfallsporter. Statistikken med antall besøkende per innfallsport fra kasseundersøkelsen er ikke direkte sammenlignbar med besøksstatistikken fra etterundersøkelsen. I kasseundersøkelsen er det kun ett besøk som er registrert per besøkende, nemlig besøket da de fylte ut spørreskjemaet, mens i etterundersøkelsen kunne man velge flere alternativer dersom man hadde vært på tur til flere steder samme år. Resultatene fra etterundersøkelsen er vist i Figur 6-1. Det synes som om undersøkelsene er relativt samsvarende når det gjelder hvilke innfallsporter som er mest benyttet. Dette fremkommer når vi sammenligner resultatene i Tabell 6-1 og Figur 6-1.

Tabell 6-1: Registrerte svarskjemaer fra brukerundersøkelsen i Stølsheimen

Svarkasselokalitet	Antall gyldige svar (N)	Prosentvis fordeling
1. Storedalen	69	7 %
2. Stølsvatnet	208	20 %
3. Nese	70	7 %
4. Kjølven	52	5 %
5. Rappen	56	5 %
6. Bjergane	52	5 %
7. Kvilesteinsvatnet	83	8 %
8. Sendedalen	354	34 %
9. Torvedalen	30	3 %
10. Trefall	46	4 %
11. Askjellsdalen	15	1 %
Totalt	1035	100 %

Kilde: Selvregistreringsundersøkelse

Figur 6-1: Hvilke innfallsporter til Stølsheimen har du benyttet i løpet av 2017? (Flere svar mulig) (N=162)

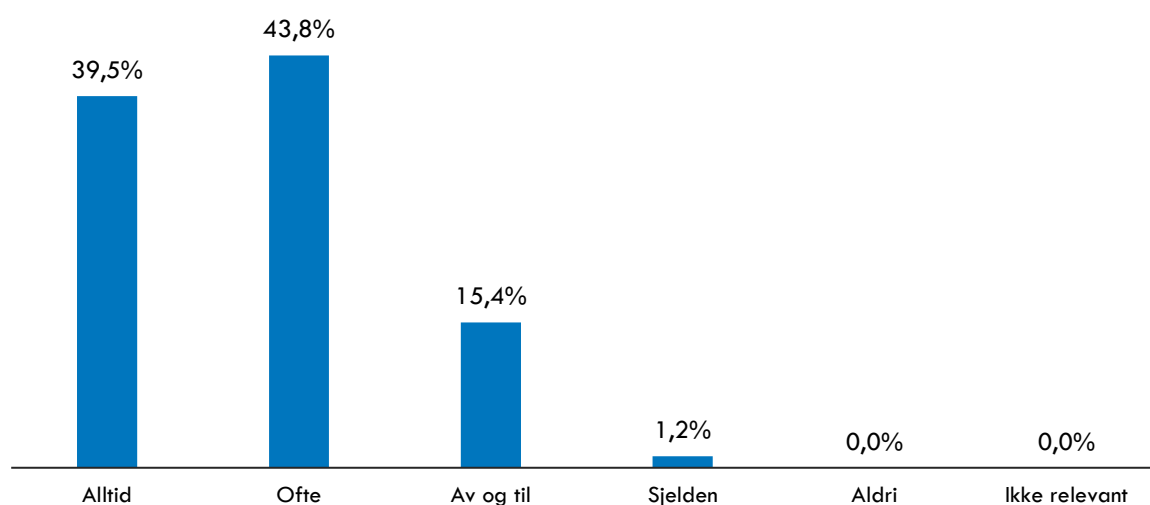
Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Etterundersøkelsen åpner også for at respondentene kan krysse av for eventuelle andre innfallsporter de har brukt i løpet av det siste året. Et tyvetalls innfallsporter ut over de forhåndsdefinerte innfallsporene nevnes i etterundersøkelsen. De som nevner andre innfallsporter enn de forhåndsdefinerte er i all hovedsak personer som har vært i Stølsheimen mange ganger tidligere (i gjennomsnitt 22 somre), kun to av 20 som nevner andre innfallsporter enn de forhåndsdefinerte har aldri vært i Stølsheimen før besøk(ene) i 2017. Siden respondentene er rekruttert fra selvregistreringsundersøkelsene ved de 11 innfallsporene, fanges selvfølgelig ikke personer som har vært på kun ett besøk på et annet sted enn innfallsporene med selvregistreringsskjemaer opp.

6.2 Bruk av sti og terreng

De aller fleste foretrekker å ferdes langs sti når de er på tur i Stølsheimen (Figur 6-2). 83 prosent av respondentene svarer at de alltid eller ofte går på stier eller veier, 15 prosent går på stier av og til, mens kun litt over én prosent sier at de sjelden går på sti.

Figur 6-2: Hvor mye av tida brukte du merkede/tydelige stier og veier når du gikk eller syklet i Stølsheimen landskapsvernområde siste år? Prosentfordeling (N=162)

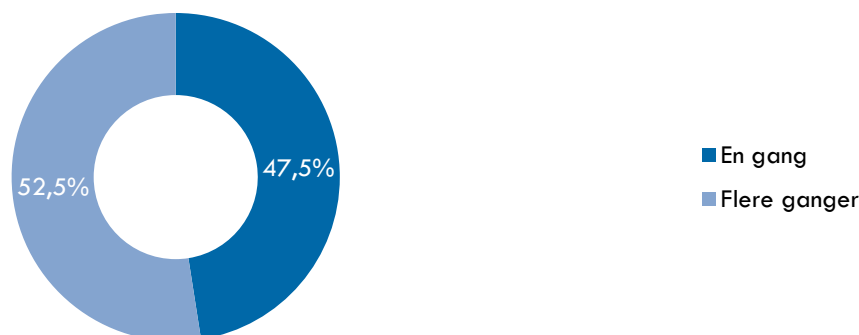

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

6.3 Besøk i Stølsheimen siste år

Respondentene i etterundersøkelsen fordeler seg omtrent likt når det gjelder om de besøkte Stølsheimen én eller flere ganger det siste året. 52,5 prosent har vært i Stølsheimen flere ganger i løpet av siste år, mens 47,5 kun var i området én gang, som vist i Figur 6-3.

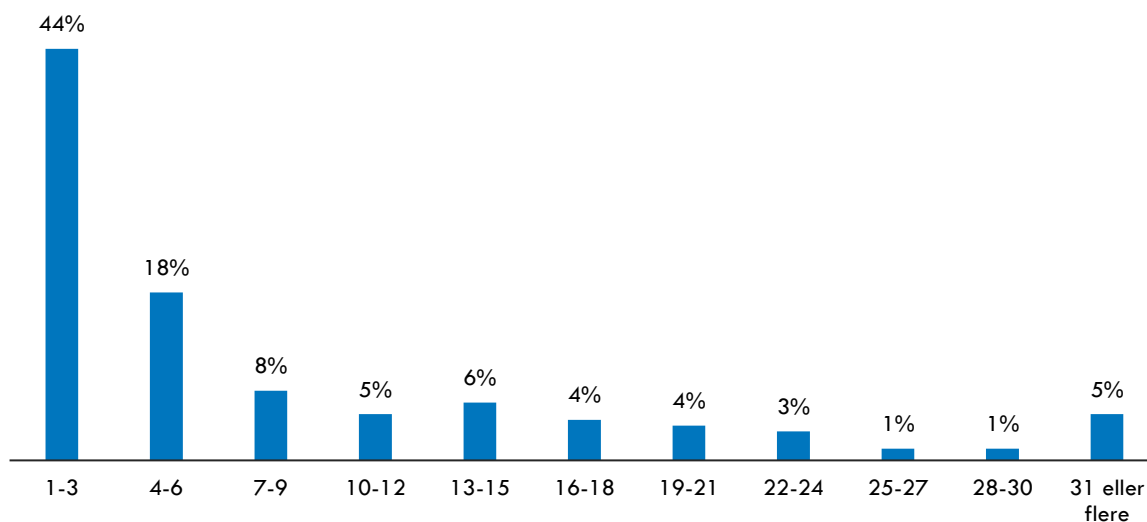
Figur 6-3: Besøkte du Stølsheimen landskapsvernområde én eller flere ganger i løpet av siste år? Prosentfordeling (N=162)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Respondentene som har besvart etterundersøkelsen har oppgitt hvor mange dager de har vært i Stølsheimen i løpet av det siste året. Respondenter som har oppgitt flere dager enn 1 har altså enten vært på én flerdagstur eller flere endags- eller flerdagsturer. I undersøkelsen ble det spurt om hvor mange dager respondentene hadde vært i Stølsheimen hver sesong: i vintersesongen (jul t.o.m. påsken), vårsesongen (påsken t.o.m. mai), sommer/høsts sesongen (juni t.o.m. september), og senhøsts sesongen (oktober til jul). I Figur 6-4 har vi lagt sammen antall dager per sesong for hver respondent, slike at vi får antall dager over hele året.

Figur 6-4: Fordeling av respondenter etter antall dager i Stølsheimen siste år (N=160), prosentfordeling

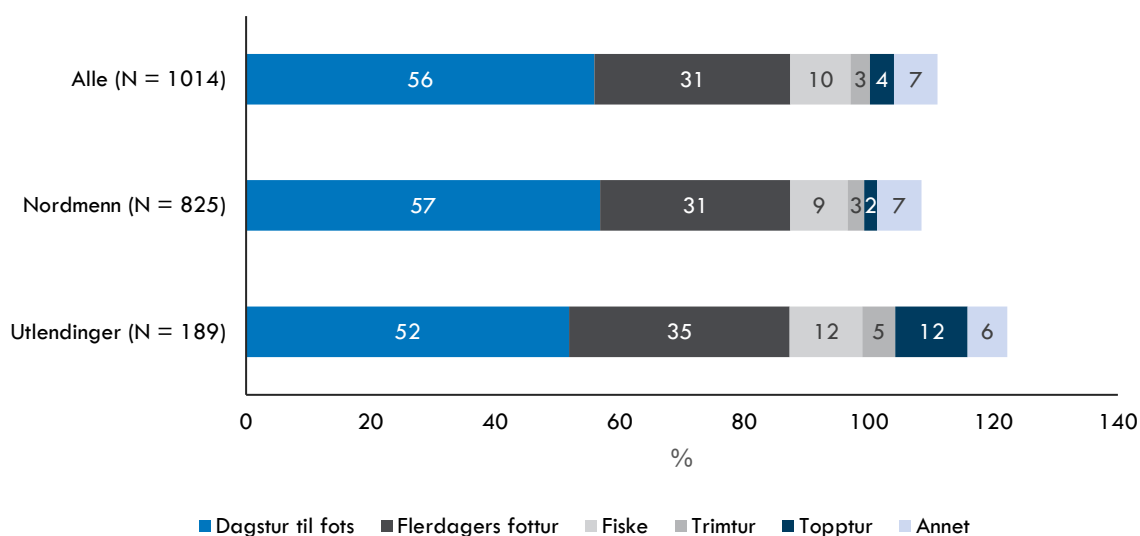
Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse. Note: Summert antall dager per sesong (vinter, vår, sommer/høst, senhøst)

For sesongene enkeltvis er det store variasjoner i hvor mange dager de besøkende har oppholdt seg i Stølsheimen, som man kanskje kan forvente. Alle unntatt to respondenter har svart at de har vært minst én dag i Stølsheimen om sommeren (juni-september), som er naturlig gitt at det var i sommersesongen selvregistreringskassene var utplassert (fra tidligst midten av juni til senest starten av oktober). Gitt at nesten halvparten kun har vært i Stølsheimen én gang, og denne turen var mens de besvarte selvregistreringsundersøkelsen, er det opplagt at det i undersøkelsen vil være en hovedvekt på personer som har besøkt området om sommeren. 106 personer har ikke vært en eneste dag i Stølsheimen i vårsesongen det siste året, 109 har null turer i høsts sesongen og 108 har null turer i vintersesongen (av 158 totalt som har besvart spørsmålet). Gjennomsnittlig antall dager tilbragt i Stølsheimen blant de som har oppholdt seg der minst én dag i de respektive sesongene er også høyest om sommeren, med i gjennomsnitt 5,25 dager, mot 5,04 dager i snitt vintersesongen (inkl. påske), 4,08 i vårsesongen og 3,53 dager i gjennomsnitt i høsts sesongen. Gitt tidspunktet for gjennomføringen av undersøkelsen, kan det godt tenkes at brukere av området i andre sesonger enn om sommeren er underrepresentert.

6.4 Type bruk

I kasseundersøkelsen ble de besøkende spurt om hva som var formålet med turen som de gjennomførte da de fylte ut svarskjemaet. På dette spørsmålet var det mulig å krysse av for flere alternativer, f.eks. at formålet med turen er å gå en flerdagers fottur og fiske underveis. Resultatene er vist i Figur 6-5. En høy andel av de besøkende skal enten gå på dagstur til fots (56 %) eller gjennomføre en flerdagers fottur (31 %). Videre oppgir 10 prosent av respondentene at et av formålene med turen er å fiske, 3 prosent at hovedformålet er trimtur, 4 prosent at hovedformålet er topttur og 7 prosent at hovedformålet er et annet enn de nevnte. Det er ikke store forskjeller mellom nordmenn og utlendinger når det gjelder hvilke hovedformål som var gjeldende for turen til Stølsheimen, bortsett fra at andelen som oppga topttur som hovedformål med turen var 12 prosent for utlendinger og bare 2 prosent for nordmenn.

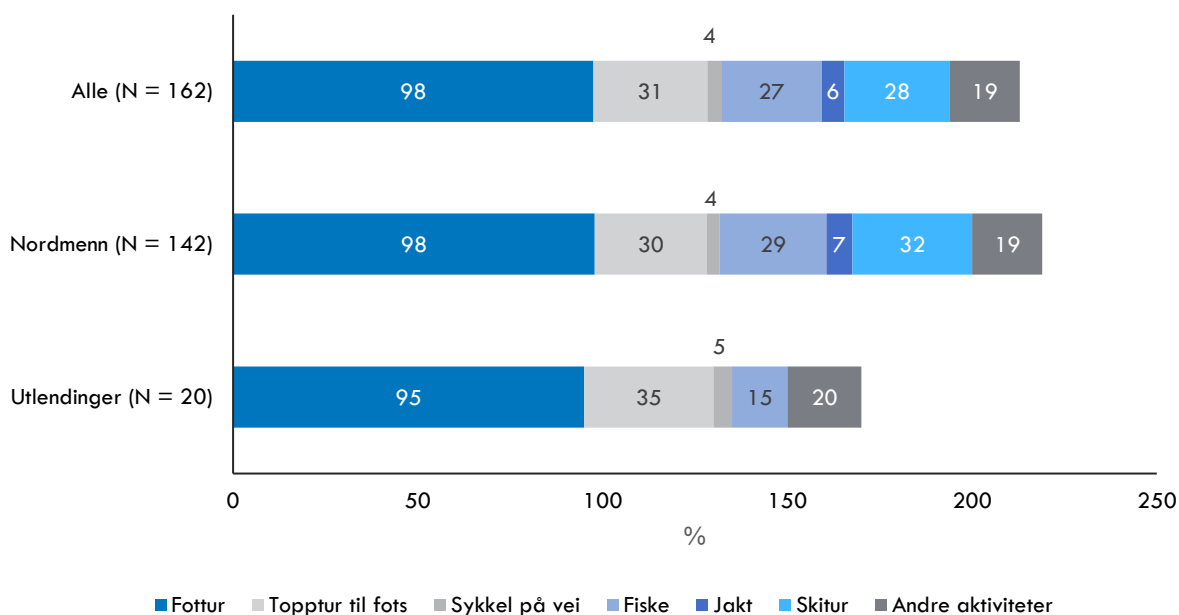
Figur 6-5: Formål med turen, andel av respondenter per formål (flere valg mulig)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen

I etterundersøkelsen er respondentene på nytt spurt om hvilke aktiviteter de har bedrevet i Stølsheimen det siste året. Her er det spurt mer i detalj om aktivitetene de har holdt på med. Det er også spurt om sesongbaserte aktiviteter som skitur og jakt, som ikke var relevante aktiviteter på tidspunktet brukerne besvarte selvregistreringsundersøkelsen. Som Figur 6-6 viser er også skitur og jakt blant aktivitetene som utøves i Stølsheimen. Nesten alle respondentene har svart at de har vært på fottur i Stølsheimen i løpet av det siste året. Ingen har holdt på med klatring, men nærmere en tredjedel (31%) oppgir at de har vært på en topptur til fots. 4 prosent har syklet på vei, men ingen har syklet utenfor vei/på sti. 27 prosent har fisket i løpet av sine opphold i Stølsheimen, og 6 prosent har vært på jakt. 28 prosent har vært på skitur i Stølsheimen i løpet av det siste året. Det er ingen utlendinger som oppgir at de har vært på skitur, mens nærmere en tredjedel av alle besøkende nordmenn har det. 19 prosent oppgir å ha bedrevet andre aktiviteter i området, noe som inkluderer beitetilsyn, dugnadsarbeid, padling, sopp- og bærplukking.

Figur 6-6: Aktiviteter foretatt i Stølsheimen i løpet av det siste året, andel av respondenter per aktivitet (flere valg mulig)

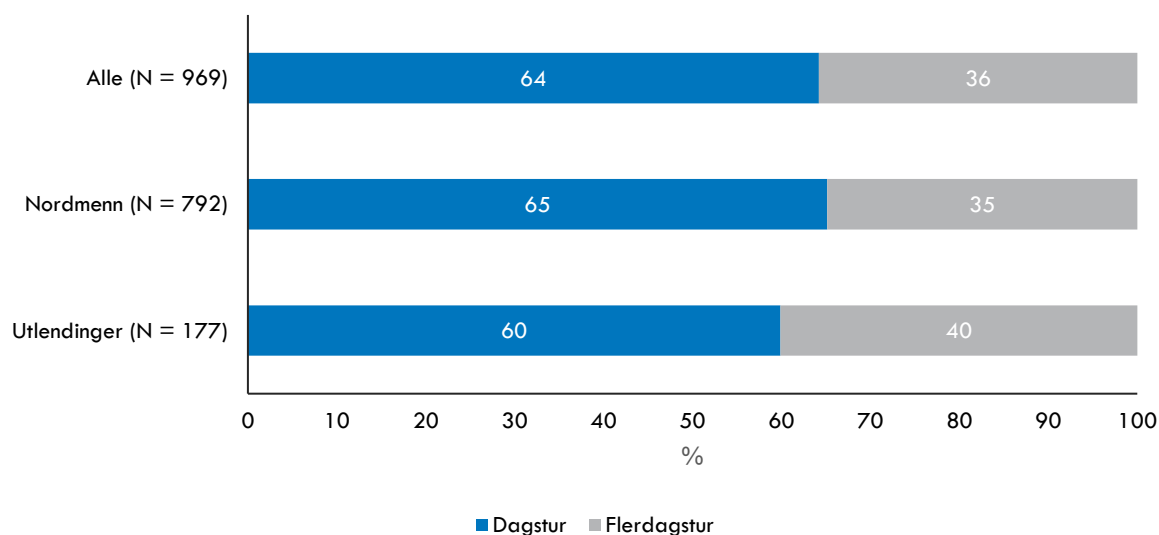

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

6.5 Tid i landskapsvernområdet og overnatting

Respondenter i selvregistreringsundersøkelsen ble bedt om å oppgi hovedformålet med turen, herunder blant annet om de var på enten dagstur eller flerdagstur. Det var i tillegg flere alternative hovedformål å velge mellom (se Figur 6-5), men de fleste respondentene har krysset av for enten dagstur eller flerdagstur som et av hovedformålene med turene. I tillegg har respondentene fylt ut varigheten på turen de var på, enten i timer (ved dagstur) eller dager (ved flerdagstur). Figur 6-7 tar utgangspunkt i andelen respondenter som enten fylte ut varighet i timer eller dager. Denne oppstillingen viser at nærmere to tredjedeler var på dagstur i Stølsheimen.

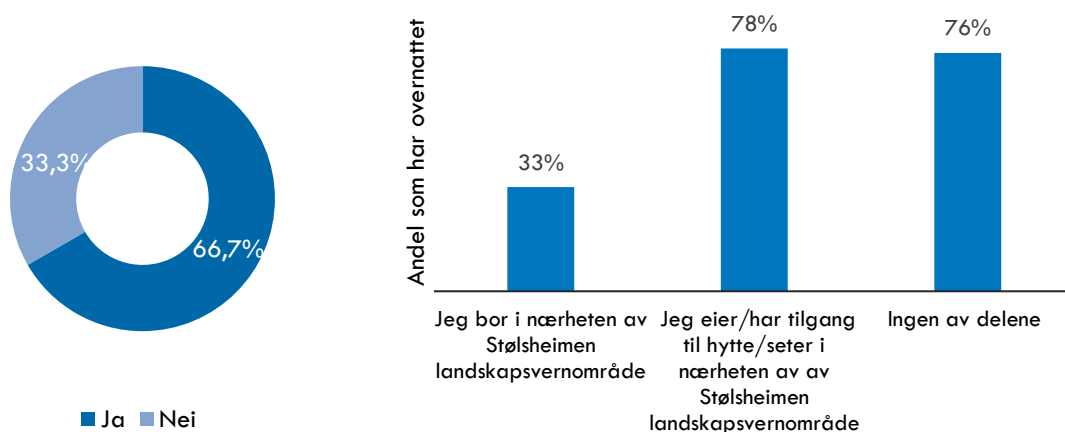
Figur 6-7: Andel på dagstur og flerdagstur

Kilde: Selvregistreringsundersøkelse. Respondenter som har fylt varighet på både dagstur og flerdagstur ble telt som flerdagstur.

I etterundersøkelsen ble det spurt om de besøkende overnattet i eller i nærheten av Stølsheimen i forbindelse med sine besøk det siste året. To tredjedeler svarte at de overnattet i eller i nærheten av Stølsheimen i forbindelse med det aktuelle besøket eller tidligere besøk. Personer som bor i kommunene hvor Stølsheimen ligger overnatter i mindre grad enn personer som enten har tilgang til hytte i området eller verken har hytte eller bor i nærheten. Andelen i hver gruppe som overnattet i eller i nærheten av Stølsheimen er vist Figur 6-8, hvor det kommer fram at kun en tredjedel av de lokale besøkende overnatter, mens over tre fjerdedeler av de andre gruppene gjør det. Det er kanskje ikke overraskende at en så stor andel av de som oppgir å ha tilgang på hytte i nærheten av landskapsvernområdet har overnattet i løpet av det siste året.

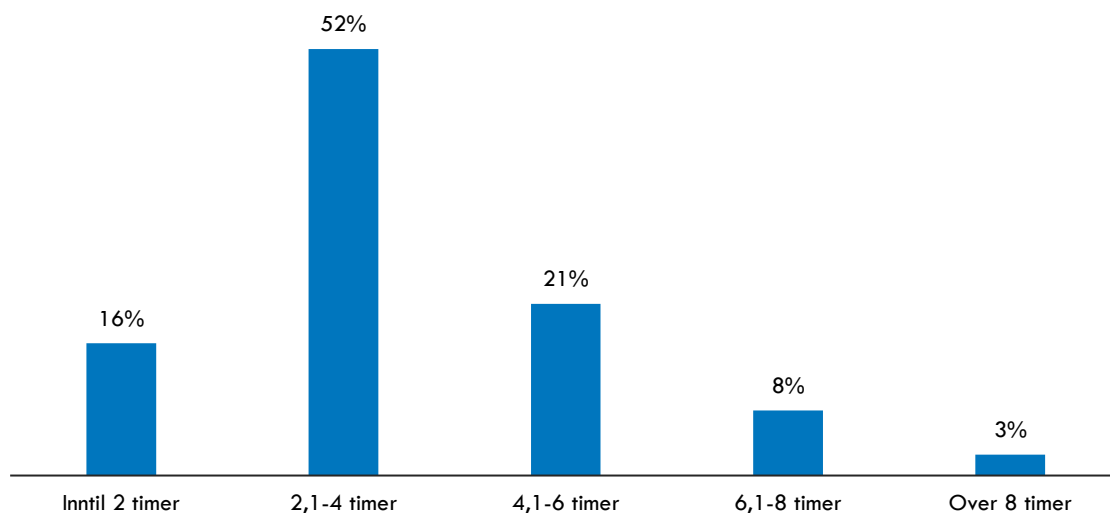
Figur 6-8: Overnattet du i eller i nærheten av Stølsheimen landskapsvernområde i forbindelse med besøket/besøkene dine det siste året? (venstre, N=162) og andel som overnattet i eller i nærheten av Stølsheimen fordelt på tilknytning til Stølsheimen (høyre, N=162)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

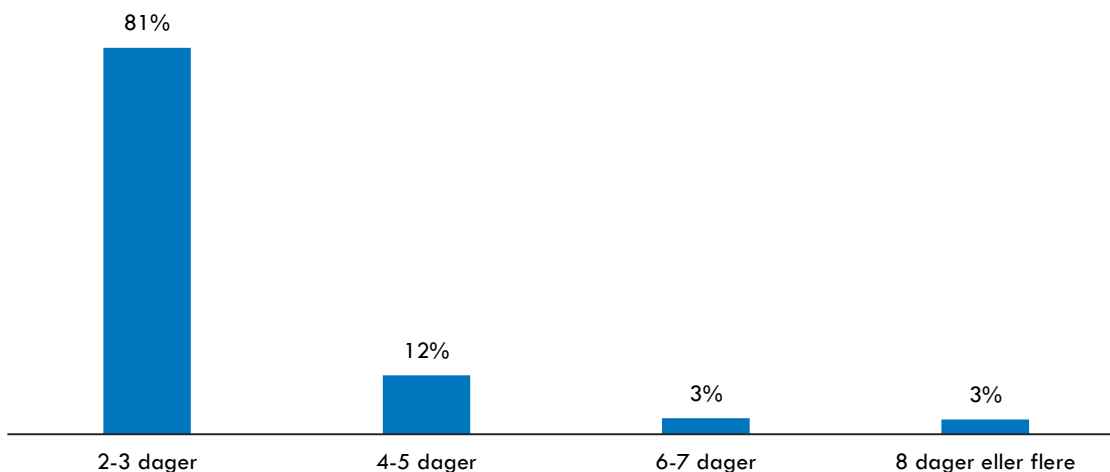
Flertallet av dagsturer i Stølsheimen er relativt korte, inntil fire timer. 68 prosent, to tredjedeler, rapporterer om dagsturer som høyst har denne lengden (summen av de to stolpene lengst til venstre i Figur 6-9). Det nest vanligste, med 21 prosent av de besøkende, er turer mellom 4 og 6 timer. 8 prosent går turer mellom 6 og 8 timer, og 3 prosent går turer med varighet over 8 timer. Figur 6-10 viser at hele 81 prosent av respondentene som var på flerdagstur, var på tur med varighet to til tre dager. 12 prosent var på en tur med varighet fire til fem dager, 3 prosent mellom 6 og 7 dager, og 3 prosent 8 dager eller flere.

Figur 6-9: Varighet dagstur, fordeling av respondenter (N=652)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

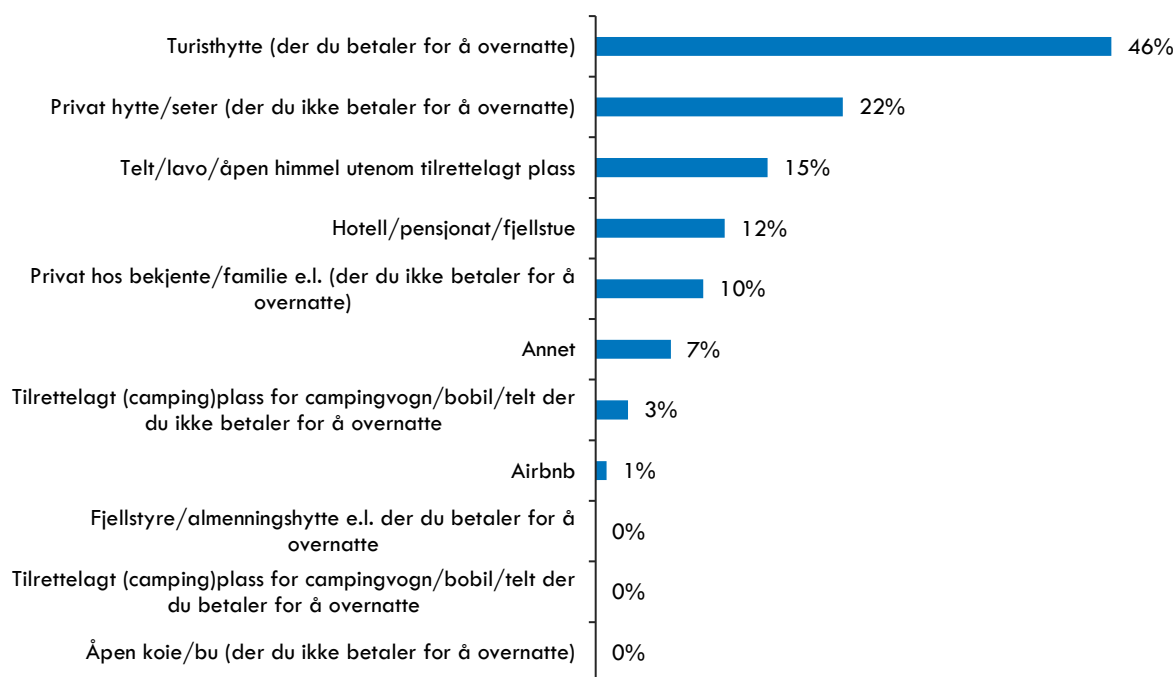
Figur 6-10: Varighet flerdagstur, fordeling av respondenter (N=355)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

I etterundersøkelsen ble det spurt hvordan respondentene overnattet i eller i nærheten av verneområdet. Resultatene er vist i Figur 6-11. 46 prosent oppgir at de overnattet på turisthytte hvor de betaler, 12 prosent på andre overnattingssteder hvor man betaler, og 3 prosent på tilrettelagt telt/campingplass. 22 prosent oppgir at de overnattet i privat hytte (mens 23,2 prosent oppga i et annet spørsmål at de har tilgang til privat hytte i eller i nærheten av området). 15 prosent oppgir at de overnattet utendørs i telt/lavvo eller åpen himmel. Det er også en viss andel som benytter seg av andre overnattingsformer.

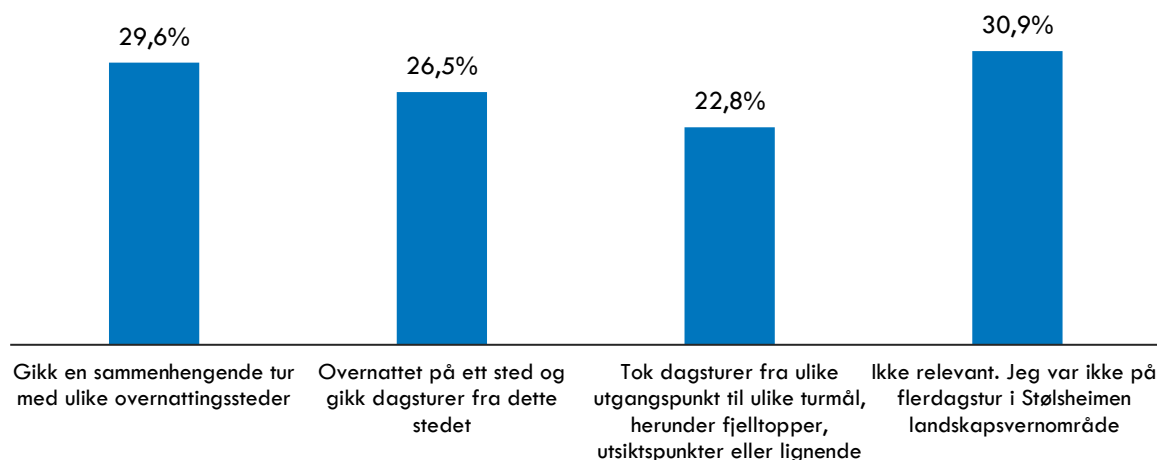
Figur 6-11: Overnattingsforhold, fordeling av respondenter (N=104), flere valg er mulig

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

I etterundersøkelsen er det inkludert et spørsmål som omhandler hva slags type flerdagstur respondenten gjennomførte i Stølsheimen. Dette spørsmålet hadde til hensikt å kartlegge om de besøkende i størst grad gjennomfører sammenhengende turer hvor en sover ulike steder hver natt – eller om det er mer normalt å etablere en base og gå dagsturer fra dette punktet. Figur 6-12 viser at det ikke er noen spesiell turtype som stikker seg ut. Det er mest vanlig å gå en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder, men det er også nesten like vanlig for besøkende å overnatte på ett sted og ha dette som base for dagsturer. Det er minst vanlig å ta dagsturer fra ulike utgangspunkter til ulike turmål, noe som kan ha sammenheng med at det er relativt lang omkjøring som kreves for å kjøre mellom innfallsporene på grunn av fjordlandskapet.

Figur 6-12: Hvis du var i Stølsheimen landskapsvernområde sammenhengende i flere dager for å gå tur til fots, hva slags tur var du på? (N=162), flere valg er mulig

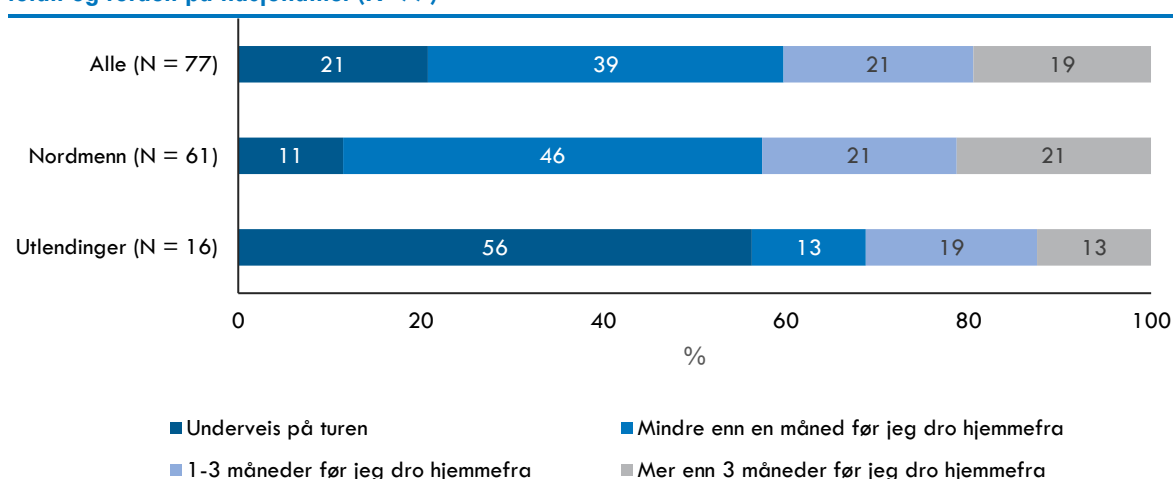
Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

6.6 Stølsheimen som besøksmål

I etterundersøkelsen ble de som hadde besøkt Stølsheimen én gang i løpet av det siste året spurt om når de bestemte seg for å besøke området. De fleste av respondentene (39 %) oppgir at de bestemte seg for å besøke Stølsheimen mindre enn én måned før avreise (Figur 6-13). Dette er i tråd med hva besøkende i andre landskapsvernområder og nasjonalparker svarer. Omtrent en femtedel bestemmer seg i lang tid før besøket, dvs. mer enn 3 måneder før de dro hjemmefra. Av de 77 respondentene som svarte på dette spørsmålet i etterundersøkelsen, er det 20 prosent som bestemmer seg for å besøke Stølsheimen underveis på turen de er på. Dette er en nokså høy andel sammenlignet med svar fra andre verneområder, og kan ha sammenheng med at et besøk til Stølsheimen er en nokså kort avstikker for mange som kjører mellom Voss og Bergen for eksempel.⁵ Over halvparten av utlendingene som har besvart dette spørsmålet (16 stykker) svarer at de tok avgjørelsen om å dra til Stølsheimen underveis på turen. Med antakelsen om at det er vanlig for utlendinger i Norge å reise på en lengre rundreise styrker dette inntrykket av at Stølsheimen er godt plassert for en avstikker underveis gjennom Vestlandet. For nordmenn er det på den annen side mer vanlig med noe førtidsplanlegging, men hele 46 prosent svarte at de bestemte seg for å dra til Stølsheimen under en måned før turen. Dette er forenelig med at mange lokale benytter seg av området.

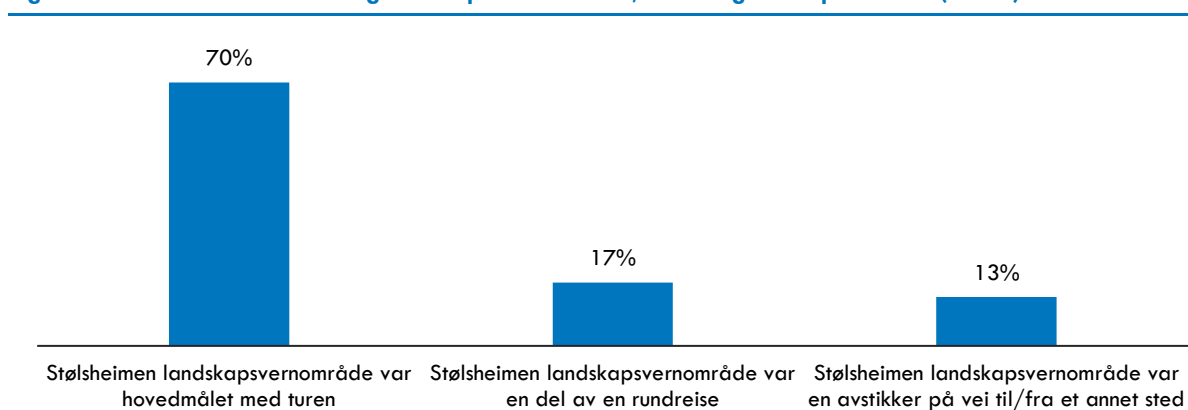
Videre fikk de som hadde besøkt Stølsheimen én gang i løpet av det siste året spørsmål om hvordan besøket inngikk i turen de var på, vist i Figur 6-14. Hele 70 prosent av de besøkende hadde Stølsheimen som hovedformålet for turen. 13 prosent oppga at Stølsheimen var en avstikker på en vei til/fra et annet sted, mens de resterende (17 %) svarte at Stølsheimen var en del av en rundreise.

Figur 6-13: Beslutningstidspunkt for valg om å besøke Stølsheimen, prosentvis fordeling av respondenter totalt og fordelt på nasjonalitet (N=77)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

Figur 6-14: Hvordan besøket inngikk i respondentens tur, fordeling av respondenter (N=77)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

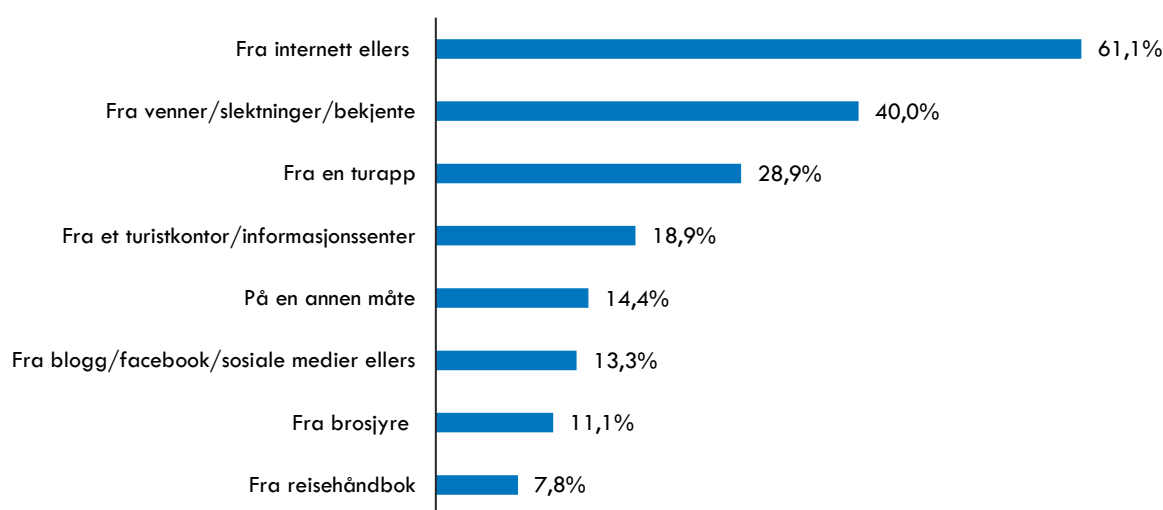
⁵ Antallet respondenter er relativt lavt. Prosentfordelingene er derfor beheftet med noe usikkerhet.

7. Informasjon og bruk av sosiale medier

7.1 Informasjonsinnhenting og foretrukket informasjon

I etterundersøkelsen er det spurt om hvorvidt og hvordan respondentene hadde skaffet seg informasjon om Stølsheimen før besøket. 55,6 prosent av de besøkende (N=162) oppga at de hadde skaffet seg informasjon om Stølsheimen før besøket. Sammenlignet med andre landskapsvernområder og nasjonalparker er dette svært høyt. I Sjølen var det til sammenligning 30 prosent som hadde innhentet informasjon om verneområdet før besøket. Internett, tur-apper og informasjon fra venner, slektninger og bekjente og er de mest vanlige informasjonskildene som besøkende benytter før de kommer til Stølsheimen. Oversikt over informasjonskildene er vist i Figur 7-1.

Figur 7-1: Andeler av respondenter som benyttet enkelttyper av informasjonskilder (N=90), flere valg mulig

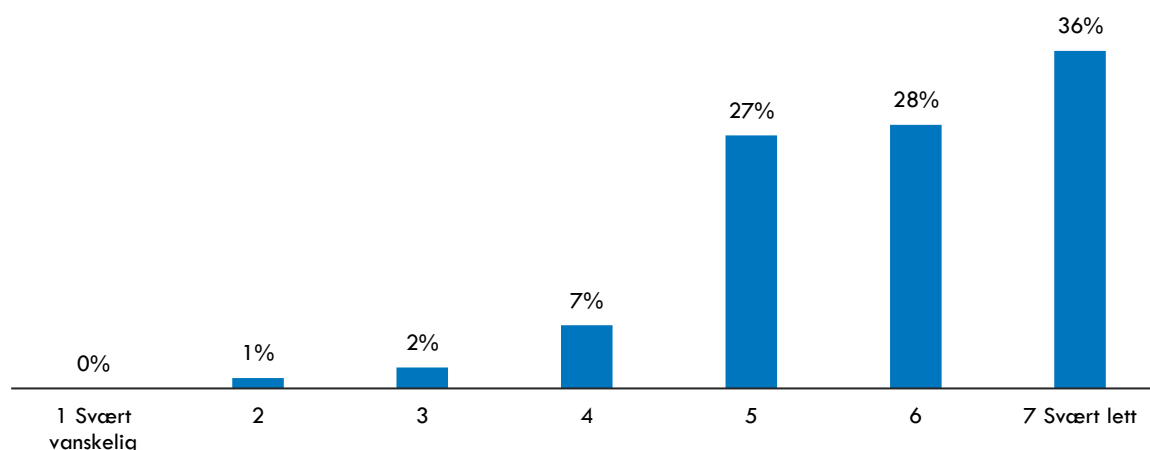

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

De besøkende opplever det som uproblematisk å finne den informasjon om Stølsheimen som de ønsker. På en skala fra 1 til 7 hvor 1 er en opplevelse av at det er svært vanskelig å finne informasjon og 7 at det er svært lett, er det en gjennomsnittsscore på 5,85. Dette indikerer at brukerne er fornøyde med tilgangen til informasjon om Stølsheimen. Hele fordelingen av respondentenes svar er vist i Figur 7-2.

Figur 7-2: Respondentenes vurdering av informasjonstilgangen, fordeling av respondenter (N=90)

Hvor lett var det å finne den informasjon du ønsket?

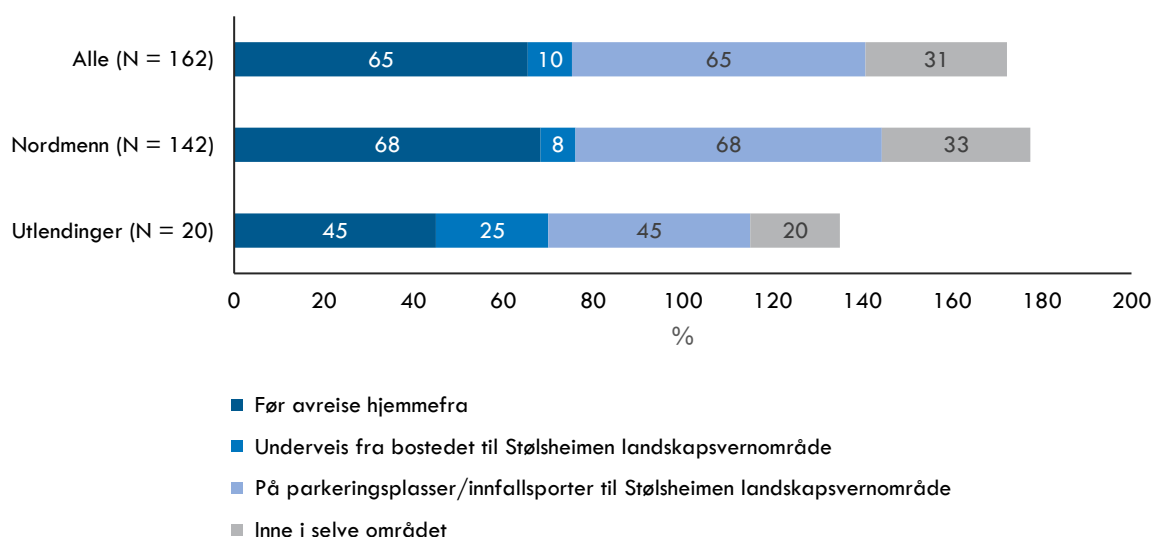
Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

De besøkende oppgir at dersom de skulle motta mer informasjon om området fra forvaltningsmyndigheten, er det ønskelig å få denne informasjonen før avreise hjemmefra eller ved parkeringsplasser og innfallsporter til området, som fordelingen i Figur 7-3 viser. Respondentene kunne oppgi flere svar om de ønsket. Kun 10 prosent av respondentene ønsker å motta informasjon underveis fra bostedet til Stølsheimen.

Blant de respondentene som oppgir at de helst ønsker informasjon om Stølsheimen før avreise, ønsker nesten alle (94 %) å finne denne informasjonen på internett, noe man kan lese av Figur 7-4. Nesten halvparten (48 %) ønsker å finne informasjon ved å bruke tur-app på mobil, mens en liten andel (13 %) helst vil oppsøke informasjon i reisehåndbøker. Det var anledning til å svare på flere av alternativene samtidig, noe mange respondenter også har gjort. Det er altså vanlig for besøkende å innhente informasjon fra flere kilder før avreise.

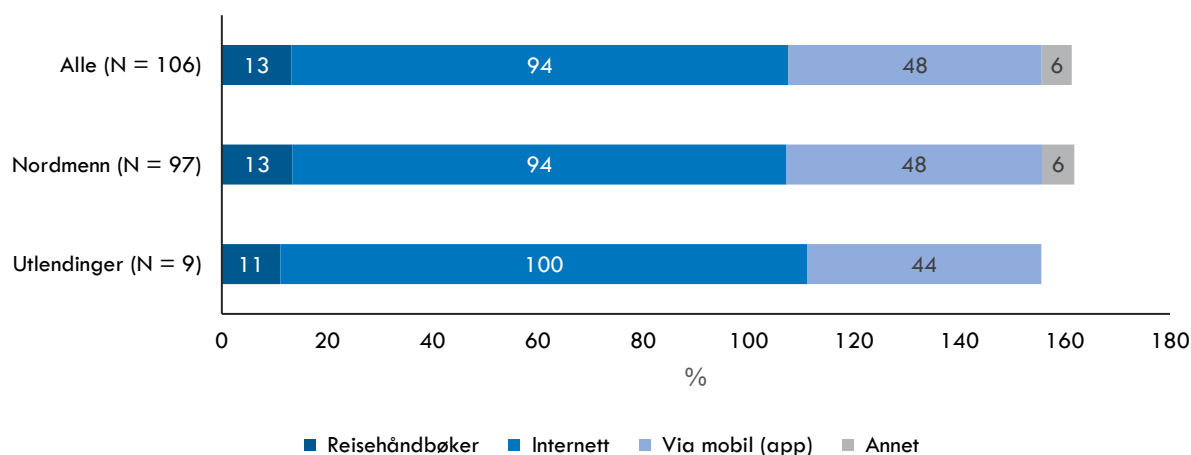
Det er mindre forskjeller mellom norske og utenlandske besøkende når det gjelder tidspunkt og kilde for informasjon, blant annet ønsker relativt flere utlendinger informasjon underveis fra bostedet til Stølsheimen. Dette kan ha sammenheng med at informasjon ofte er vanskeligere tilgjengelig på eget språk, fysisk eller på internett, slik at man i større grad har mulighet til å innhente informasjon på turistkontor, overnattingssted eller liknende underveis til verneområdet. Allikevel er det en stor andel (45 %) av utlendinger som ønsker informasjon før avreise, slik at det vil være positivt om dette tilrettelegges på andre språk f.eks. på internett.

Figur 7-3: Når vil du helst motta informasjon om Stølsheimen? Andel av respondenter fordelt på svarkategorier

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Figur 7-4: Hvordan vil du helst hente informasjon før avreise? Andel av respondenter fordelt på svarkategorier

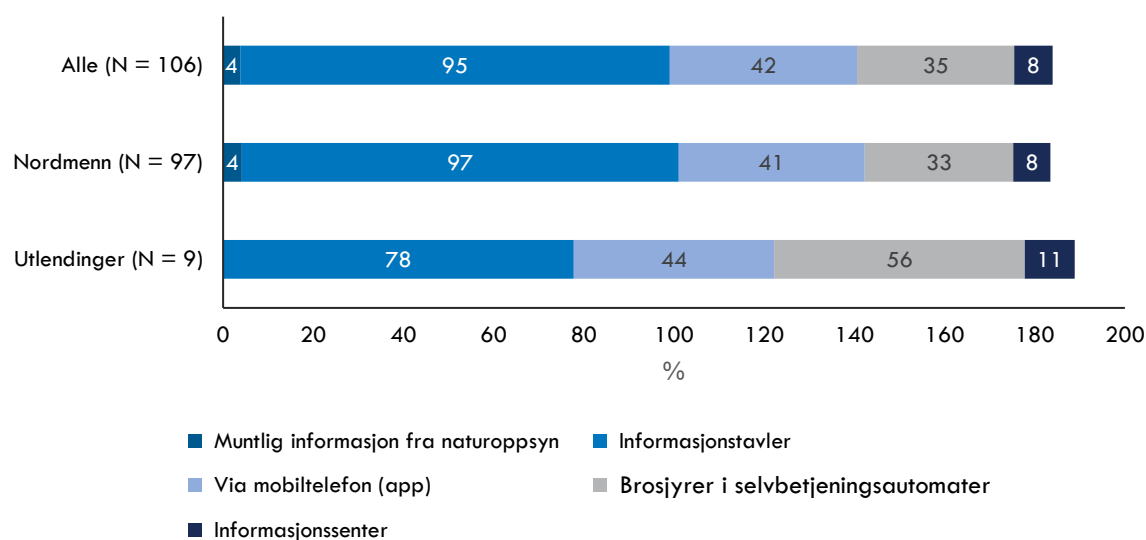

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Blant de respondentene som oppga at de helst vil ha informasjon fra forvaltningsmyndigheten ved parkeringsplasser/innfallsporter til Stølsheimen (vist i Figur 7-5), svarte nesten alle (95 %) at de helst ønsket å finne informasjon på informasjonstavler. Dette er den tradisjonelle formen for informasjon til besøkende til turområder, slik at det er naturlig at de fleste vil oppsøke dette. En betydelig andel (42 %) svarer at de ønsker å finne informasjon om verneområdet på mobiltelefon (app) ved parkeringsplass/innfallsport. Siden det ikke er stilt mer detaljerte spørsmål om hva slags informasjon de besøkende ønsker å finne, er det heller ikke grunnlag for å si mye om hva slags mobil-app besøkende ville ønsket å benytte, men det er rimelig å forvente at mange ønsker et tilbud som utnytter de teknologiske mulighetene som ligger i mobiltelefoner med GPS og andre navigeringstjenester, som kart (som tilbys i DNTs UT-app), og nye tjenester som AR («augmented reality»), som kan gi informasjon om turmål, avstander, m.m. En utfordring med mer utvidet bruk av mobile tjenester i områder som Stølsheimen er imidlertid at dekningen stedvis er veldig dårlig eller fraværende.

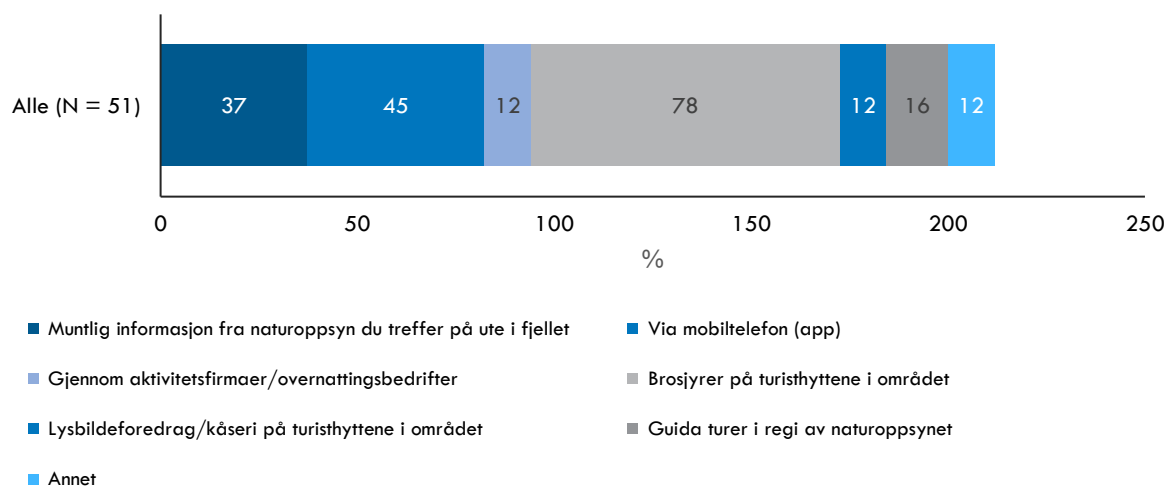
Svært få (4 %) oppgir at de helst vil ha informasjon ved samtale med naturoppsyn. Antakeligvis skyldes dette i stor grad at man ikke forventer å treffe på naturoppsyn ved innfallsportene. Det er derimot en vesentlig andel (35 %) som helst vil hente informasjon fra informasjonsbrosjyrer i selvbetjeningsautomater, og en liten andel som (8 %) som kunne tenke seg å hente informasjon fra et informasjonscenter.

Figur 7-5: Hvordan ville du helst hatt mer informasjon ved parkeringsplasser/innfallsporter til verneområdet? Andel av respondenter fordelt på svarkategorier

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Figur 7-6: Hvordan ville du helst hatt mer informasjon inne i verneområdet? Andel av respondenter fordelt på svarkategorier (N=51)

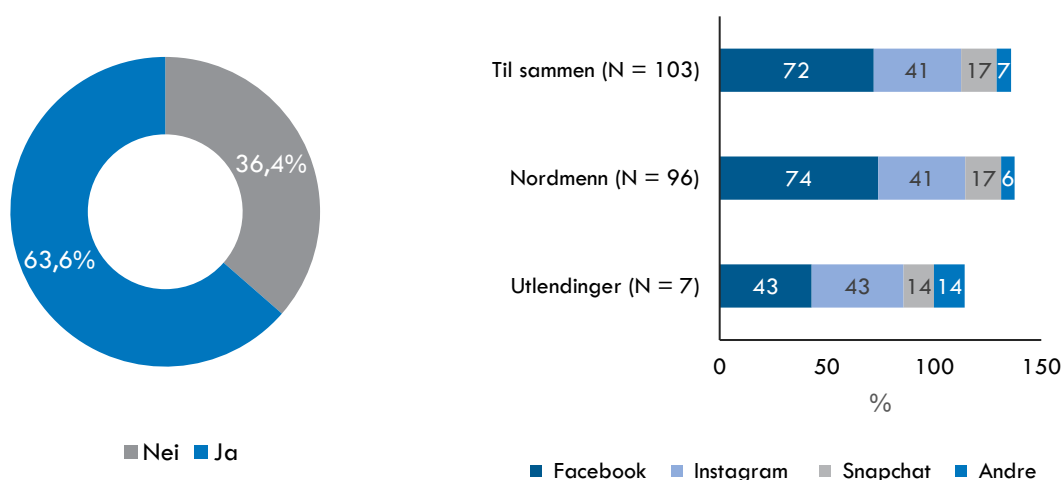
Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Blant respondentene som helst vil ha informasjon inne i verneområdet er det i Figur 7-6 ikke skilt mellom nordmenn og utlendinger, fordi det kun var 4 utlendinger som foretrakk dette. Den mest foretrukne måten å finne informasjon inne i verneområdet er i brosjyrer på turisthyttene i området (78 %). Deretter er mobiltelefon (app) det nest mest populære (45 %). Det er også relativt mange (37 %) som foretrekker å få muntlig informasjon fra naturoppsyn man treffer på ute i fjellet. Færre foretrekker å få tilrettelagt informasjon fra aktivitetsfimaer, gjennom foredrag eller guidede turer (henholdsvis 12 %, 12 % og 16 %).

7.2 Bruk av sosiale medier

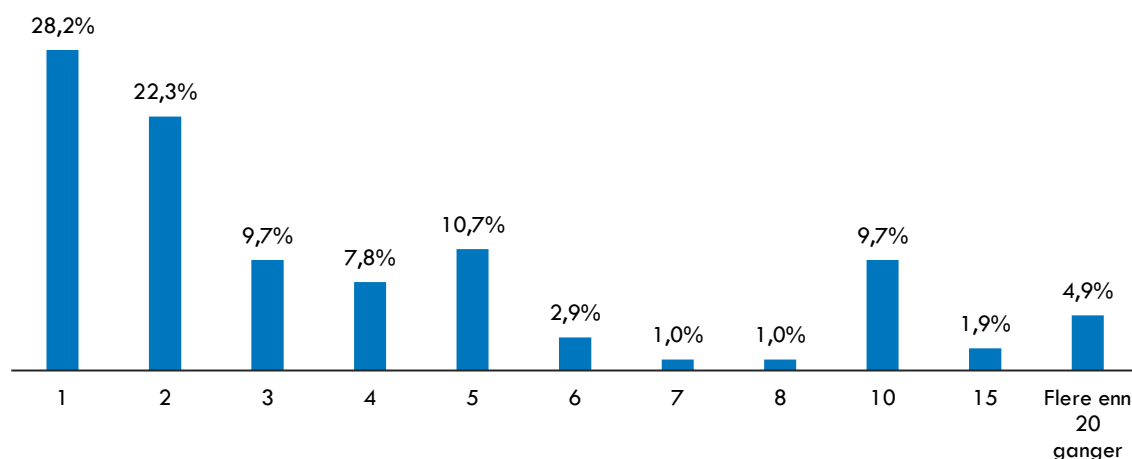
To tredjedeler av de spurte i etterundersøkelsen har delt opplevelser i Stølsheimen i sosiale medier i løpet av sine turer i området det siste året, som vist i Figur 7-7. Det er relativt flere nordmenn som har delt opplevelser i sosiale medier (67 %) enn utlendinger (35 %). Av sosiale medier er det Facebook som er det mest brukte mediet. 72 prosent av alle som delte på sosiale medier gjorde det på Facebook. Foruten dette er billeddelingstjenesten Instagram hyppig brukt (av 41 %), samt Snapchat (av 17 %). Snapchat var ikke inkludert i de forhåndsdefinerte alternativene, men var overrepresentert blant de som hadde svart «andre», derfor kan det hende at det i virkeligheten var flere som brukte dette mediet. Av andre medier som er brukt er det også flere som oppgir at de har lagt ut innhold fra turen på egen blogg. Blant de som delte opplevelser på sosiale medier var det omtrent halvparten (50,5 %) som delte én eller to ganger, se Figur 7-8. Ca. 16 prosent delte mer enn 10 ganger, 5 prosent over 20 ganger.

Figur 7-7: Delte du dine opplevelser i Stølsheimen landskapsvernområde via sosiale medier? (venstre, N=162) og Hvilke sosiale medier brukte du? Andel respondenter fordelt på svarkategorier (høyre)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Figur 7-8: Hvor mange ganger (ca) delte du dine opplevelser via sosiale medier? Fordeling av respondenter (N=103)

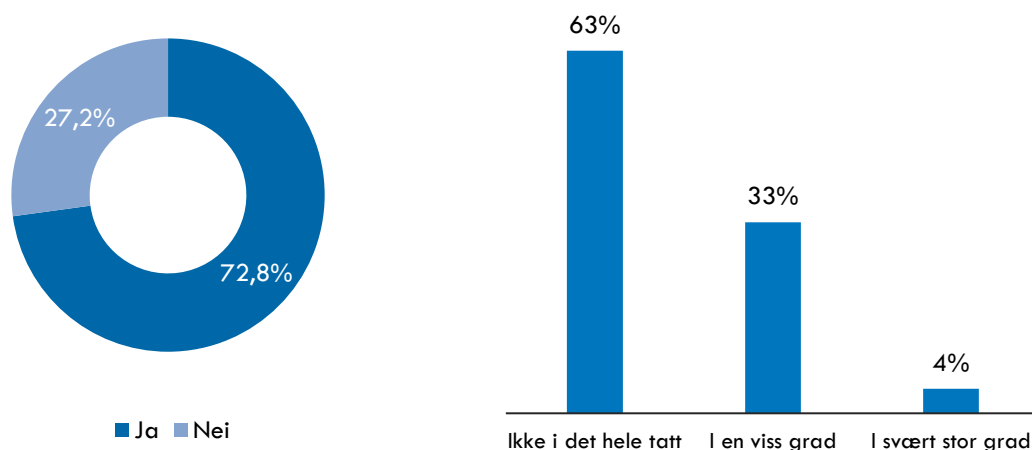
Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

8. Opplevelse av dagens tilstand i Stølsheimen

8.1 Stølsheimen som landskapsvernområde

Nesten 73 prosent av respondentene fra etterundersøkelsen var klar over at Stølsheimen var vernet som landskapsområde før besøket (Figur 8-1). Det er imidlertid et mindretall som oppgir at vernestatusen var av betydning for valget om å komme til Stølsheimen. 33 prosent sier at vernestatusen hadde en viss betydning, mens 4 prosent sier at vernestatusen i svært stor grad påvirket beslutningen.

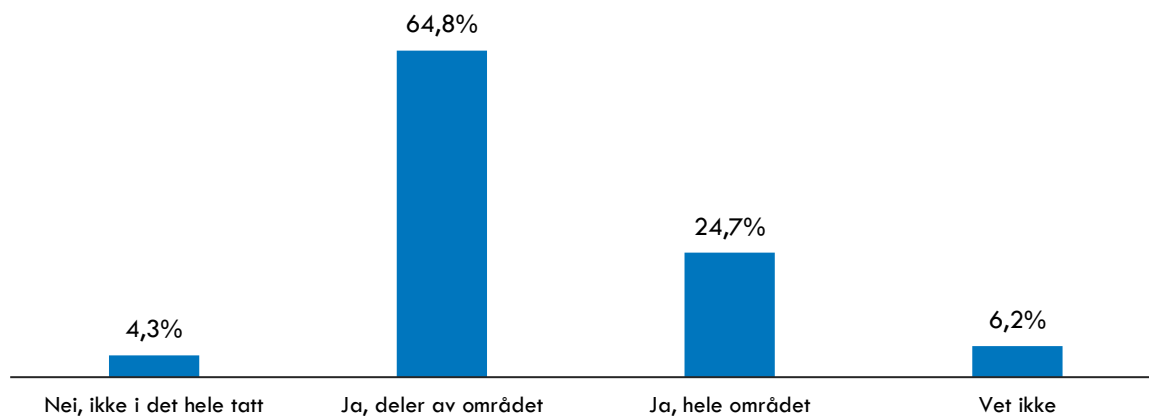
Figur 8-1: Visste du at Stølsheimen var vernet som landskapsvernområde? (til venstre, N=162) og Det at Stølsheimen er et landskapsvernområde, påvirket det valget om å komme hit? Fordeling av respondenter (til høyre, N=118)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Flesteparten av respondentene på etterundersøkelsen sier at de oppfatter hele eller deler av Stølsheimen som et villmarksområde (Figur 8-2). Innholdet i begrepet villmark må i denne sammenhengen regnes for å være subjektivt, og hver enkelt respondent vil antakelig legge noe annet i begrepet. Det er for eksempel godt tenkelig at utlendinger vil ha andre assosiasjoner til ordet villmark enn nordmenn. 25 prosent vurderer hele området som et villmarksområde, mens 65 prosent vurderer kun deler av området som villmarksområde. Det er også litt over 4 prosent som ikke vurderer området som villmark i det hele tatt. Antakelig er områdets preg av å ha vært brukt som beitemark og til stølsdrift over lang tid bakgrunnen for at flere mener at deler eller hele området ikke er villmark. Stølsheimen er da også vernet som landskapsvernområde, som er den minst strenge formen for vern under naturvernloven. Slike områder kjennetegnes generelt mer av å ha kulturlandskap heller enn naturlandskap, og landskapsvernet innebærer at kulturlandskapet skal ivaretas.

Figur 8-2: Oppfatter du Stølsheimen som et villmarksområde? Fordeling av respondenter (N=162)

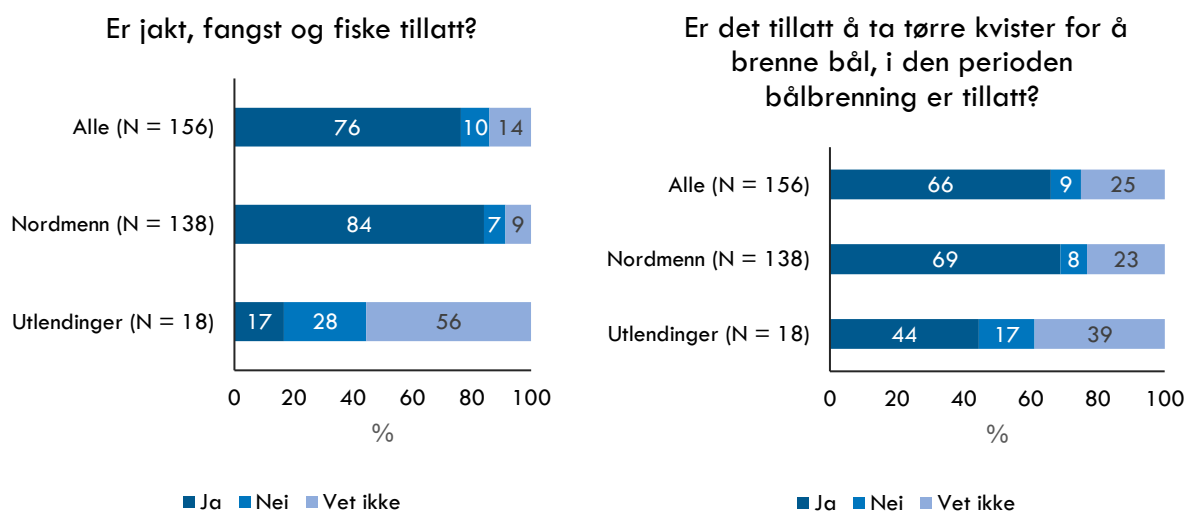

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

I etterundersøkelsen ble respondentenes kunnskap om regler for atferd og aktivitet i landskapsvernområdet kartlagt. Respondentene ble spurt om hvorvidt jakt, fiske, snøscooterkjøring, fri ferdsel og kvistbrenning er tillatt i verneområdet, se Figur 8-3 og Figur 8-4. I alle unntatt spørsmålet om snøscooterkjøring er ja riktig svar.

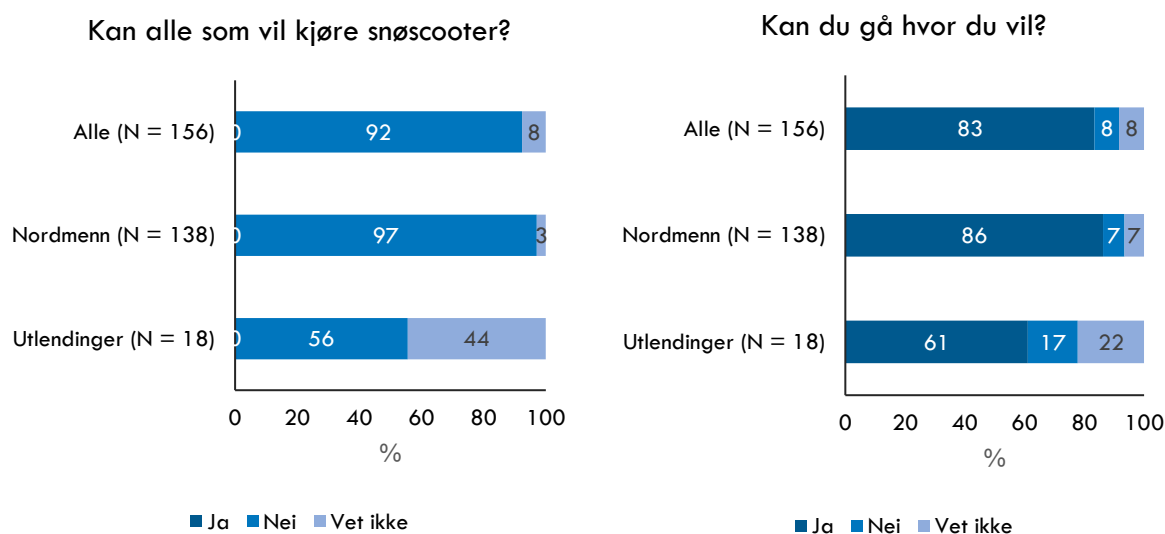
De fleste er klar over at jakt, fangst og fiske er tillatt i verneområdet (76 %). Færre (66 %) er klar over at det er tillatt å ta tørre kvister for å brenne bål i perioden hvor bålbrekking er tillatt. Det er mulig at noen tror det er andre regler knyttet til landskapsvernområder enn andre verneområder, dersom de er klar over vernestatusen. Nordmenn har jevnt over høyere kunnskap om regler knyttet til bruk av landskapsvernområdet enn det utlendinger har. 97 prosent av de norske respondentene vet at snøscooterkjøring er regulert i landskapsvernområdet, mens 44 prosent av utlendingene svarer *vet ikke* på samme spørsmål. 83 prosent kjenner til allemansretten som tillater fri ferdsel i naturen, også her er det en større andel utlendinger som ikke er kjent med regelverket.

Figur 8-3: Er jakt, fangst og fiske tillatt? [venstre] og Er det tillatt å ta tørre kvister for å brenne bål, i den perioden bålbrekking er tillatt? [høyre] Andel av respondenter per svarkategori

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

Figur 8-4: Kan alle som vil kjøre snøscooter? [venstre] og Kan du gå hvor du vil? [høyre] Andel av respondenter per svarkategori

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

8.2 Forstyrrende opplevelser

Ca. 5 prosent av respondentene i etterundersøkelsen oppgir at de møtte andre besøkende i området som de reagerte negativt på, se Figur 8-5. De som oppgir dette ble videre spurt om hva det var de reagerte på. Blant grunnene som oppgis er utenlandske turister som er dårlig utrustet for tur, støy på kveldstid fra andre besøkende på turisthytter, oppfattelse av manglende gjestfrihet på turisthytte og hunder som fikk løpe fritt på hytteområdet.

Figur 8-5: Møtte du andre besøkende du reagerte negativt på? (N=162)

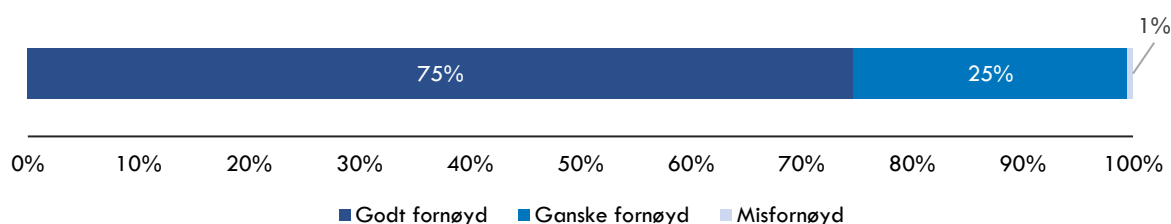
Kilde: Basert på svar fra ra etterundersøkelsen

9. Synspunkt på forvaltning og tilrettelegging

9.1 Tilretteleggingen for friluftsliv

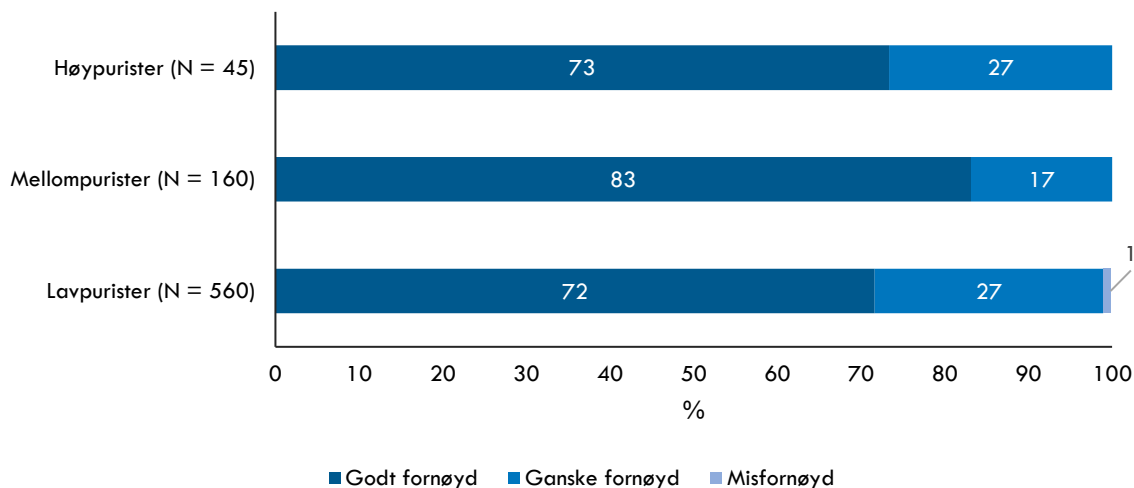
Nesten alle deltakerne i selvregistreringsundersøkelsen er fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv i Stølsheimen. 75 prosent er godt fornøyd, mens kun 1 prosent er misfornøyd med tilretteleggingen, som Figur 9-1 viser. I forkant av dette spørsmålet ble respondentene spurt om å vurdere hvor viktige ulike tiltak er for dem når de ferdes i Stølsheimen, slik som tilrettelagte overnattingsplasser, merking av sti og utlagte klopper i myr og vått terreng. I hvilken grad respondentene mener det er for mye eller for lite tilrettelegging når de sier at de er fornøyd eller misfornøyd med tilretteleggingen, må ses i lys av hvorvidt de synes tiltak er viktige eller ikke. Dette er nærmere omtalt i avsnittet om purisme (5.6). I Figur 9-2 vises det at mellompurister i størst grad er godt fornøyd med tilretteleggingen. Det er ingen blant høypuristene eller mellompuristene som er misfornøyd, mens i 1 prosent (rundet opp) av lavpuristene er det.

Figur 9-1: Tilfredshet med tilrettelegging, andel av respondenter per svarkategori (N=979)

Kilde: Basert på svar selvregistreringsundersøkelsen. *Rundet til nærmeste hele prosent. Derfor summerer andelene seg til mer enn 100 prosent

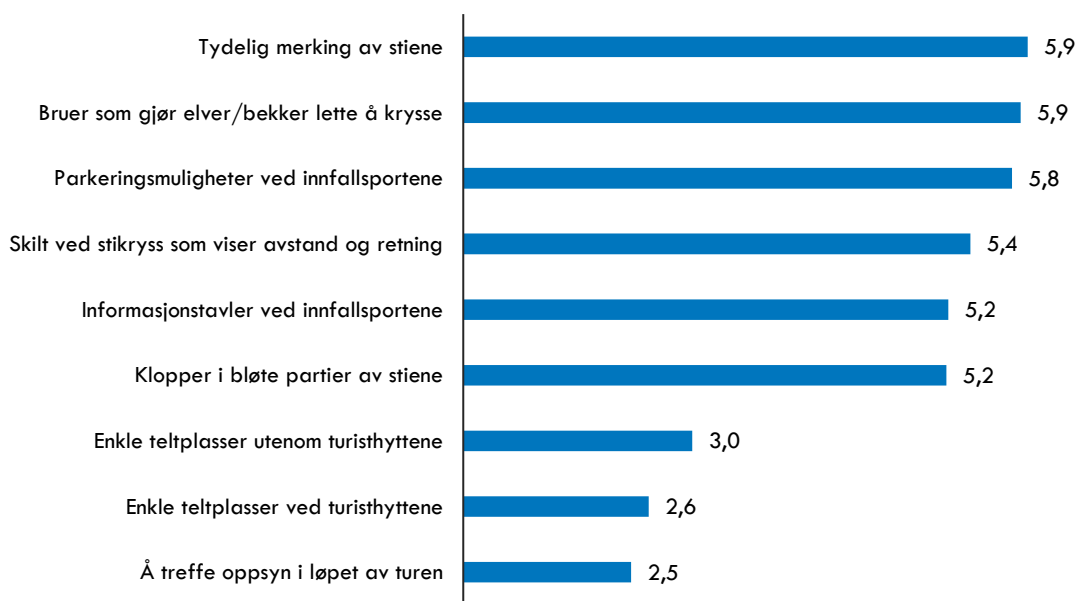
Figur 9-2: Er du fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv? Andel av respondenter per svarkategori

Kilde: Basert på svar selvregistreringsundersøkelsen

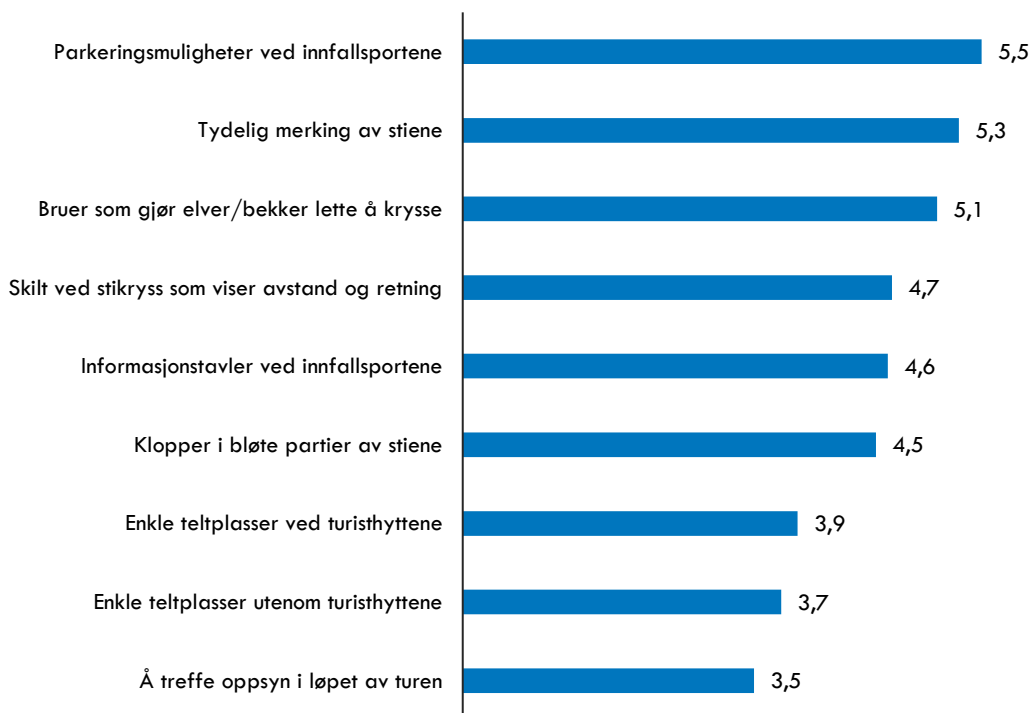
Som tidligere vist er det forskjell på hvor stor betydning ulike tiltak har for ulike turgåere. I etterundersøkelsen ble respondentene på nytt spurt om hvor viktige ulike tiltak var for dem, og hvordan de opplevde kvaliteten på de samme tiltakene i Stølsheimen. Respondentene er bedt om å vurdere tiltakenes viktighet og kvalitet fra 1 (ikke viktig i det hele tatt/svært dårlig kvalitet) til 7 (svært viktig/svært god kvalitet). Det viktigste tiltaket i gjennomsnitt (5,9) er tydelig merking av stiene (Figur 9-3). Hele 48 prosent gir dette tiltaket høyeste score, og 23 prosent nest høyeste. De grunnleggende tilretteleggingstiltakene, som merking av stier, tilrettelegging for å krysse bekker/våte partier, parkeringsmuligheter og skilt i stikryss og informasjonstavler er de av størst betydning for respondentene. Ytterligere tilrettelegging for parkering vurderes da også som et aktuelt tiltak i forvaltningsplanen (Stølsheimen verneområdestyre, 2017). Ytterligere tilretteleggingstiltak som tilrettelagte teltplasser vurderes som lite viktig. Det samme er tilfellet med muligheten for å treffe oppsyn i løpet av oppholdet. Gjennomsnittsscoren for alle tiltakene som er nevnt i undersøkelsen er vist i Figur 9-3.

Figur 9-3: Hvor viktige er/var ulike tiltak for deg når du ferdes i Stølsheimen landskapsvernområde? Gjennomsnitt (N=162) [1 = ikke viktig i det hele tatt, 7 = svært viktig]

Kilde: Basert på svar etterundersøkelsen

Figur 9-4: Hvordan opplevde du kvaliteten på forekomsten av de samme tiltakene? Gjennomsnitt (N=162) [1 = svært dårlig kvalitet, 7 = svært høy kvalitet]

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

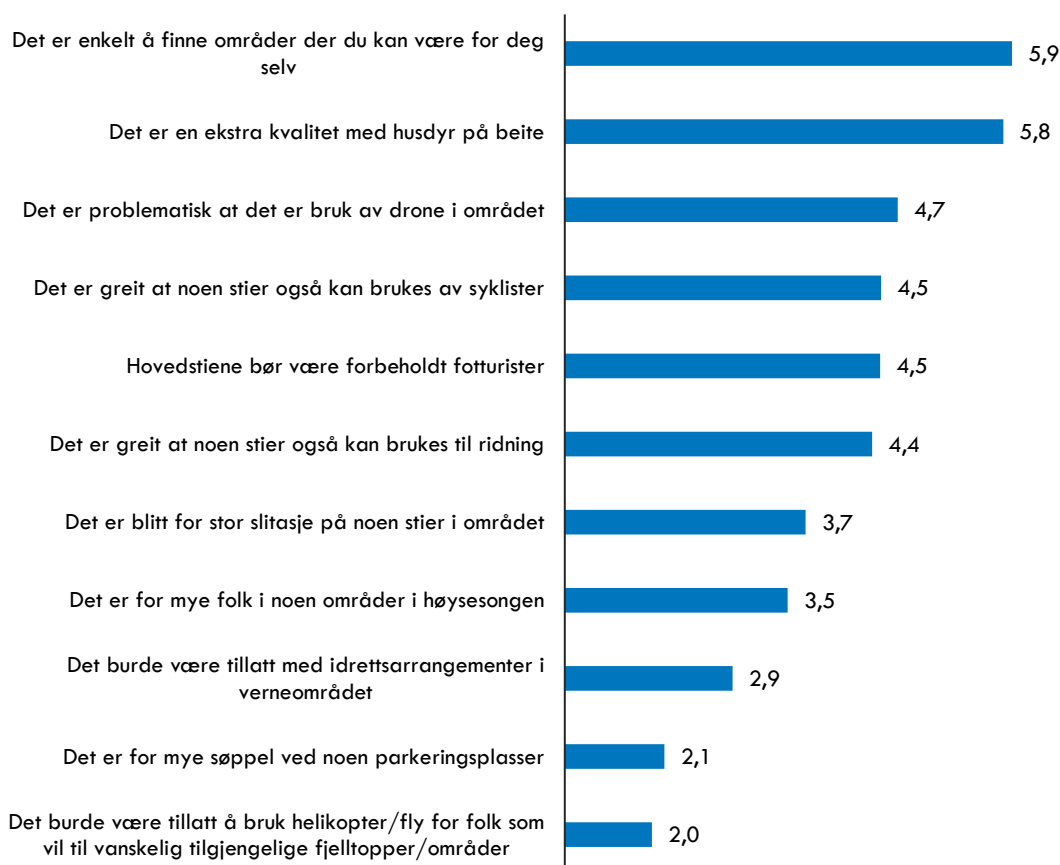
I Figur 9-4 er gjennomsnittsscoren for de sistnevnte tiltakene (de med lavest gjennomsnittsscore fra Figur 9-3) også de tiltakene som er vurdert å være av «minst god» kvalitet. Dette gjelder tiltakene som knytter seg til enkle teltplasser ved og utenom turisthyttene, samt muligheter til å treffe oppsyn i løpet av turen. Antakeligvis skyldes dette til en viss grad at de fleste ikke har noen oppfatning om disse tiltakene er gode eller dårlige, siden tiltakene ikke er relevante for dem. Det er også en stor andel (60 %, 54 % og 46 %) som har svart «vet ikke» på om tilstanden for disse tre tiltakene var god eller dårlig.

Kvaliteten på tiltakene som vurderes som viktigst av respondentene i Figur 9-3 gis også gjennomgående god vurdering. Spesielt parkeringsmulighetene ved innfallsportene, merking av stier og bruer for kryssing av bekker og elver gis høy vurdering i Stølsheimen. Informasjonstavler, skiltmerking og klopper over bløte partier gis en mer moderat positiv vurdering. Det er ingen tiltak hvor et flertall av alle respondenter mener kvaliteten er dårlig (3 eller mindre). For noen tiltak er det imidlertid en betydelig andel som hadde negative oppfatninger. I alt 22 prosent av respondentene mente at tilstanden for klopper over våte partier var dårlig (21 % ga score 2 eller 3, kun 1% score 1). Tiltaket «treffe oppsyn under besøket» får score 3 eller lavere av 23 prosent av alle respondentene (men hvis man ser bort fra alle som svarte «vet ikke» ca. 43 %).

Etterundersøkelsen åpner også for at respondentene kan legge inn fritekstsvar dersom det er aspekter ved tilretteleggingen som de opplevde som spesielt mangelfull. Det er flere som kommenterer på at spesielt T-merkingen på enkelte steder er utydelig (for små T-er, lite tydelige eller for stor avstand), som gjør det spesielt utfordrende å ta seg fram i tåkevær. Noen kommenterer at spesielt toppaturene i Stølsheimen mangler merking. Dessuten er en kommentar som gjentas av flere at det mangler bruer over noen bekker og klopper i myrpartier. På den annen side tar flere også forbehold om at forbedringspunktene er smådetaljer, og at friluftslivet ikke kan detaljstyres.

I etterundersøkelsen er det, i tillegg til synspunktene på tilretteleggingstiltak, stilt spørsmål om brukernes synspunkter ved utvalgte kvaliteter ved Stølsheimen, se Figur 9-5 under. De er bedt om å vurdere hvor enige eller uenige de er med en rekke utsagn om Stølsheimen landskapsvernområde, i en skala fra 1 til 7, hvor 1 betyr at respondenteren er *helt uenig* og 7 at respondenteren er *helt enig*.

Figur 9-5: Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene, når det gjelder Stølsheimen landskapsvernområde? Gjennomsnitt (N=162) [1 er helt uenig, 7 er helt enig]

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

Respondentene mener i høy grad at Stølsheimen er et sted hvor det er lett å finne områder hvor du kan være for deg selv. 47 prosent gir toppvurderingen «helt enig» (7) på dette spørsmålet, og 24 prosent den nest høyeste vurderingen (6). Det er også svært mange som sier seg enige i utsagnet om at det er en ekstra kvalitet med husdyr på beite. 53 prosent er «helt enig» (7), og 15 prosent gir nest høyeste vurdering (6). Mange er også

enige i utsagnet «det er problematisk at det er bruk av drone i området», men det er uklart om dette er uttrykk for en holdning til dronebruk i naturområder eller en oppfatning om at det er spesielt forstyrrende dronebruk i Stølsheimen. Antakeligvis har respondentene tolket spørsmålet ulikt. 14 prosent har svart «vet ikke» på dette spørsmålet og 30 prosent «verken enig eller uenig». På den annen side har 24 prosent sagt seg «helt enig» i utsagnet.

Utsagnene «det er greit at noen stier også kan brukes av syklistene», «hovedstiene bør være forbeholdt fotturister», «det er greit at noen stier også kan brukes til ridning», «det er blitt for stor slitasje på noen stier i området» og «det er for mye folk i området i høysesongen» er det mer delte meninger om. Som Figur 9-5 viser er det imidlertid noe overvekt om enighet med de tre første utsagnene, og overvekt om uenighet med de to siste. Det er forholdsvis mange som har svart «vet ikke» på om de er enige eller uenige med utsagnene om slitasje på stiene og om det er for mange folk i høysesongen.

Utsagnene «det burde vært tillatt med idrettsarrangementer i verneområdet» og «det burde være tillatt å bruke helikopter/fly for folk som vil til vanskelig tilgjengelige fjelltopper/områder» har respondentene i overveldende grad svart at de er uenige med. Hele 62 prosent av respondentene er «helt uenig» med at det bør være lov å bruke fly/helikopter, i tillegg til 17 prosent som for øvrig er ganske eller litt uenig. Kun ca. 7,5 prosent heller mot å være enig med utsagnet (har svart 5,6 eller 7), mens 14 prosent er verken enig eller uenig eller vet ikke. Det er noe mindre motstand mot idrettsarrangementer i verneområdet, men også her er 37 prosent «helt uenig».

Respondentene er også stort sett uenige i utsagnet «det er for mye søppel ved noen parkeringsplasser». Kun 2 prosent heller mot å være enige med utsagnet, og disse har svart «litt enig» (5). 40 prosent er helt uenige.

10. Sammenligning av innfallsportene

I dette delkapitlet presenteres utvalgte indikatorer for de ulike innfallsportene. I Stølsheimen var det plassert ut 11 ulike selvregistreringskasser. Antall respondenter ved de ulike svarkassene varierte nokså mye, fra 15 svar i Askjellsdalen til 368 svar i Sendedalen. Resultatene for de innfallsportene med et lavt antall respondenter må derfor tolkes med varsomhet. Hensikten med dette kapitlet er å få etablert om det finnes likheter og forskjeller ved brukerne og bruken mellom de ulike innfallsportene. Dette kan være relevant for tilretteleggingen.

Tabell 10-1: Indikatorer for innfallsportene

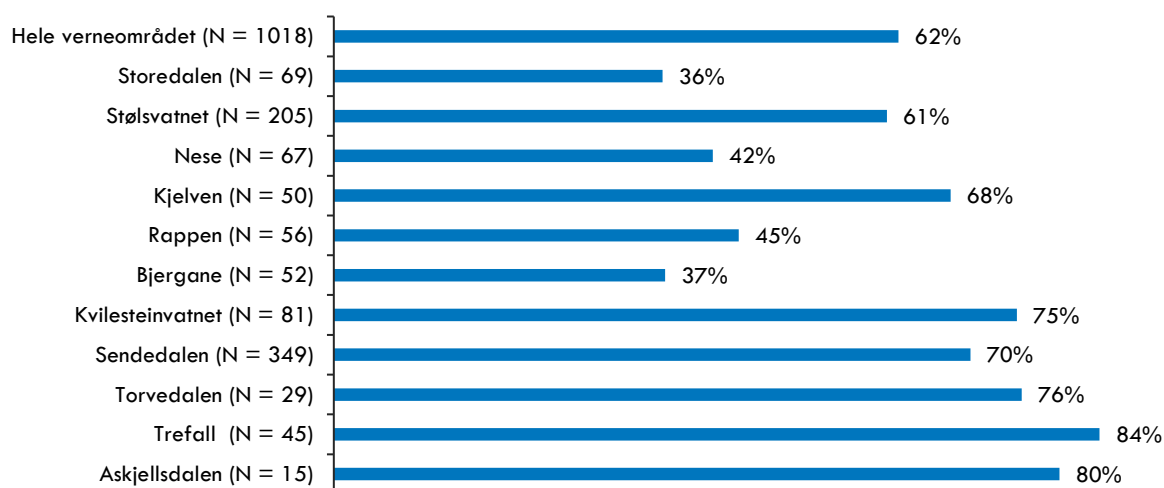
	Andel på dagstur	Andel første-gangs-besøkende	Andel med barn i følget	Varighet dagstur (gj.snitt timer)	Varighet flerdagstur (gj.snitt dager)	Andel på organisert tur
Storedalen (N = 69)	51 %	64 %	20 %	4,8	3,9	3 %
Stølsvatnet (N = 208)	35 %	39 %	24 %	4,2	3,0	2 %
Nese (N = 70)	86 %	58 %	34 %	4,4	1,8	0 %
Kjelven (N = 52)	98 %	32 %	24 %	4,0	2,0	12 %
Rappen (N = 56)	26 %	55 %	26 %	4,8	3,0	0 %
Bjergane (N = 52)	33 %	63 %	25 %	4,4	3,0	2 %
Kvilesteinvatnet (N = 83)	53 %	25 %	24 %	4,2	2,4	4 %
Sendedalen (N = 354)	87 %	30 %	27 %	3,6	3,0	4 %
Torvedalen (N = 30)	62 %	24 %	20 %	4,1	2,9	0 %
Trefall (N = 46)	68 %	16 %	0 %	3,8	2,2	0 %
Askjellsdalen (N = 15)	87 %	20 %	53 %	4,1	1,5	0 %

	Lavpurister	Mellom-purister	Høy-purister	Kvinne-andel	Utlending-er	Lokalt bosatte
Storedalen (N = 69)	75 %	18 %	7 %	45 %	42 %	1 %
Stølsvatnet (N = 208)	83 %	14 %	2 %	54 %	11 %	15 %
Nese (N = 70)	59 %	37 %	4 %	53 %	53 %	16 %
Kjelven (N = 52)	69 %	21 %	10 %	58 %	19 %	50 %
Rappen (N = 56)	77 %	23 %	0 %	47 %	27 %	11 %
Bjergane (N = 52)	65 %	33 %	2 %	65 %	20 %	2 %
Kvilesteinvatnet (N = 83)	75 %	16 %	9 %	50 %	12 %	16 %
Sendedalen (N = 354)	72 %	20 %	8 %	58 %	16 %	45 %
Torvedalen (N = 30)	67 %	24 %	10 %	57 %	10 %	17 %
Trefall (N = 46)	57 %	24 %	19 %	50 %	7 %	22 %
Askjellsdalen (N = 15)	78 %	11 %	11 %	60 %	0 %	7 %

Tidligere besøk til Stølsheimen

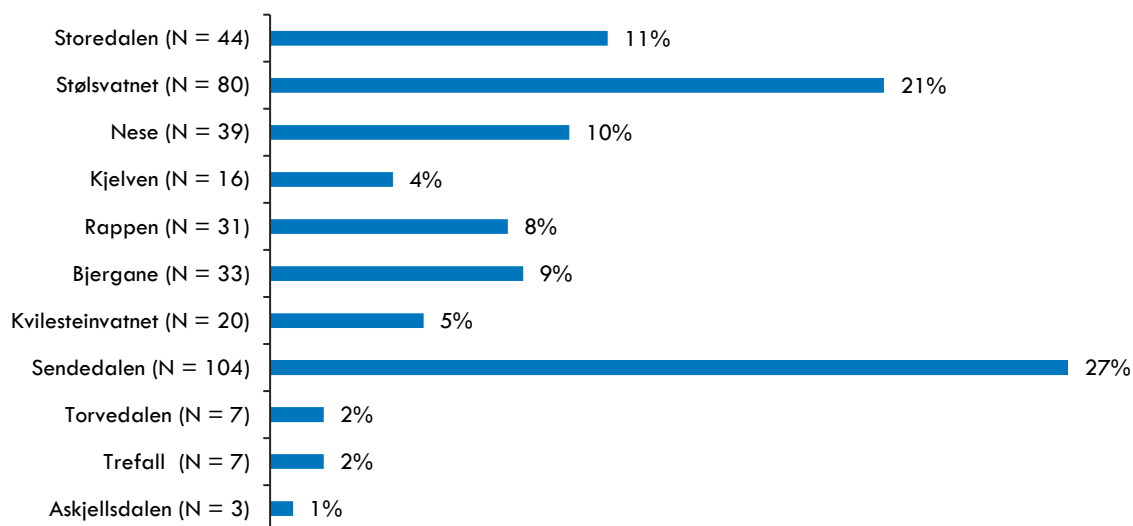
Som vist tidligere i rapporten er det nærmere 40 prosent av respondentene i selvregistreringsundersøkelsen som oppgir at de ikke har vært i Stølsheimen tidligere somre eller vintre.⁶ Det varierer noe mellom innfallsportene hvor stor andel av de besøkende som har hatt tidligere besøk i Stølsheimen, se Figur 10-1 og Figur 10-2. I Storedalen, Nese, Rappen og Bjergane er de førstegangsbesøkende i flertall. Dette stemmer godt med forholdet at det også er større andel ikke-lokale nordmenn og utlendinger som bruker disse innfallsportene. Blant de innfallsportene hvor besøkende med tidligere besøk er i flertall, er det flere innfallspporter hvor førstegangsbesøkende er få (under 25 %). Dette gjelder Kvilesteinvatnet, Torvedalen, Trefall og Askjellsdalen. Disse innfallsportene er også blant de minst brukte innfallsportene, med unntak av Kvilesteinvatnet. Det lave antallet utfylte skjema gjør at usikkerheten om hvorvidt resultatene er representative er større, sånn at disse må tolkes med varsomhet.

Figur 10-1: Tidligere besøk til Stølsheimen, andel respondenter med tidligere besøk per innfallspport

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Figur 10-2: Andel av førstegangsbesøkende på innfallspporter (N=384)

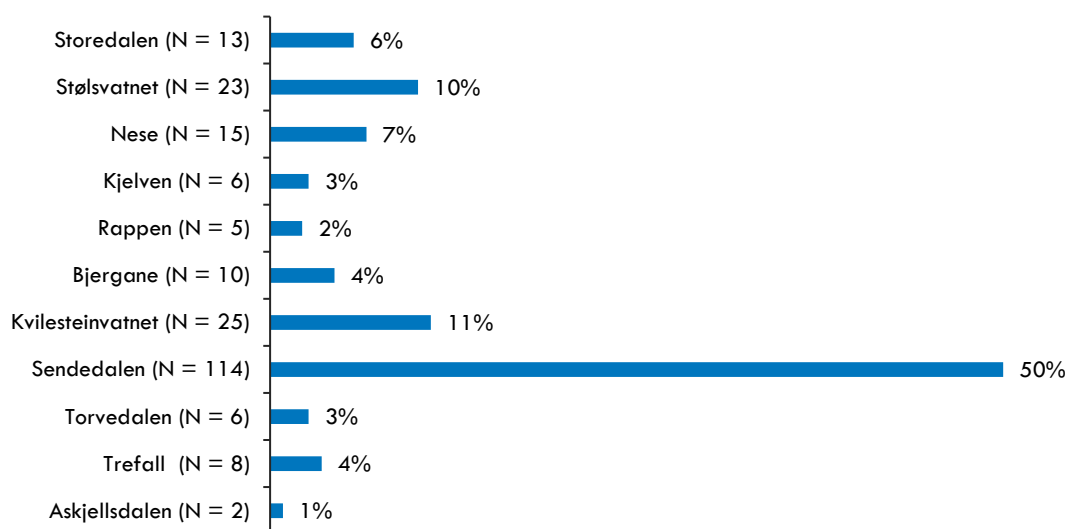
Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

⁶ Spørsmålsstillingen er «hvor mange somre/vintre har du vært i Stølsheimen tidligere?», altså spørres det ikke direkte om man aldri har vært i Stølsheimen tidligere. Man kan ha vært i Stølsheimen tidligere samme år, og allikevel svare 0 somre/vintre. Vi mener allikevel at vi kan tolke svaret 0 som å representere brukere som er på sitt første besøk i Stølsheimen. Om det skulle være enkelte som har vært på tidligere besøk samme år er de uansett relativt uerfarne med besøk i Stølsheimen.

Hvis man ser på hvordan gruppen førstegangsbesøkende fordeler seg på innfallsporter (Figur 10-2), vises det også at de minst brukte innfallsportene er innfallsporter hvor det ikke er veldig vanlig at førstegangsbesøkende drar. Over halvparten av de førstegangsbesøkende bruker Sendedalen og Stølsvatnet som innfallspport, de to mest brukte innfallsportene totalt (de har også ca. halvparten av alle besøkende målt i utfylte selvregistreringskort).

Hvorvidt de besøkende har erfaring med tidligere flerdagsturer er en mer generell indikator på erfaring med friluftsliv, uavhengig av tidligere besøk i Stølsheimen. Det er totalt sett færre uten erfaring fra flerdagsturer (227, en fjerdedel av alle svar), enn antall respondenter som ikke har besøkt Stølsheimen før (384). Halvparten av respondentene uten tidligere erfaring fra flerdagstur brukte Sendedalen som innfallspport (Figur 10-3), mens det er relativt få på hver av de andre innfallsportene. Selvregistreringskassen ved Sendedalen sto ikke langt fra parkeringsplassen langs riksveg 13, slik at dette startpunktet kan være attraktivt for besøkende med mindre friluftserfaring som er på gjennomfart langs rv13.

Figur 10-3: Andel av personer uten erfaring fra flerdagsturer, fordelt på innfallsporter (N=227)

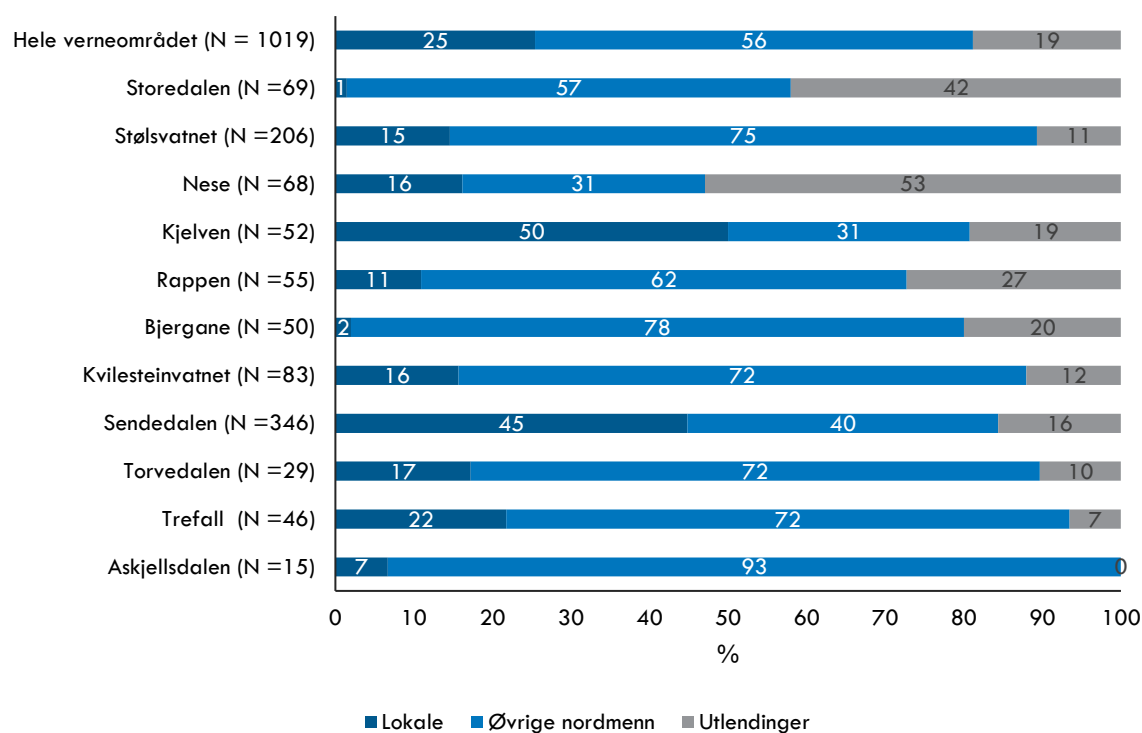

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Bosted/Nasjonalitet

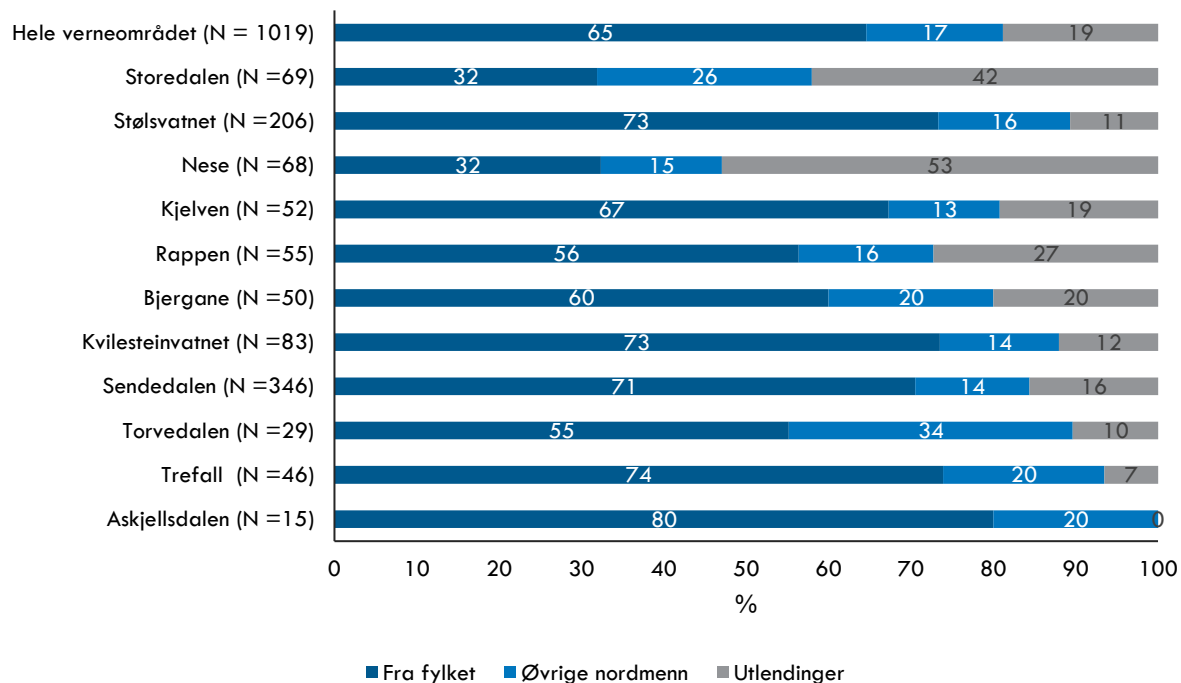
Fra Figur 10-4 fremgår det at sammensetningen av besøkende varierer nokså mye mellom de ulike innfallsportene, med hensyn på bosted. Ved Kjelven og Sendedalen er omtrent 50 prosent lokalt bosatte (i kommunene Vik, Høyanger, Modalen eller Voss). Sendedalen var med i turboka for 2017 til Voss Utferdslag, og fra svarkassen går det en sti til stølene innover i Sendedalen. Dette kan bidra til å forklare den høye andelen av lokale i området. Det er høyest andel utlendinger som har besvart undersøkelsen ved Nese og i Storen ved Ortnevik. I Ortnevik finnes det enkelte utleiehytter som tiltrekker seg besøkende fra utlandet.

Figur 10-4: Fordeling mellom utlendinger, lokale og øvrige nordmenn som besøker Stølsheimen

Kilde: Basert på svar fra selvgistreringsundersøkelse * «Lokale» er definert som personer med postnummer i kommunene: Vik, Høyanger, Vaksdal, Modalen og Voss

Figur 10-5: Fordeling mellom utlendinger, personer bosatt i lokale fylker⁷ og øvrige nordmenn

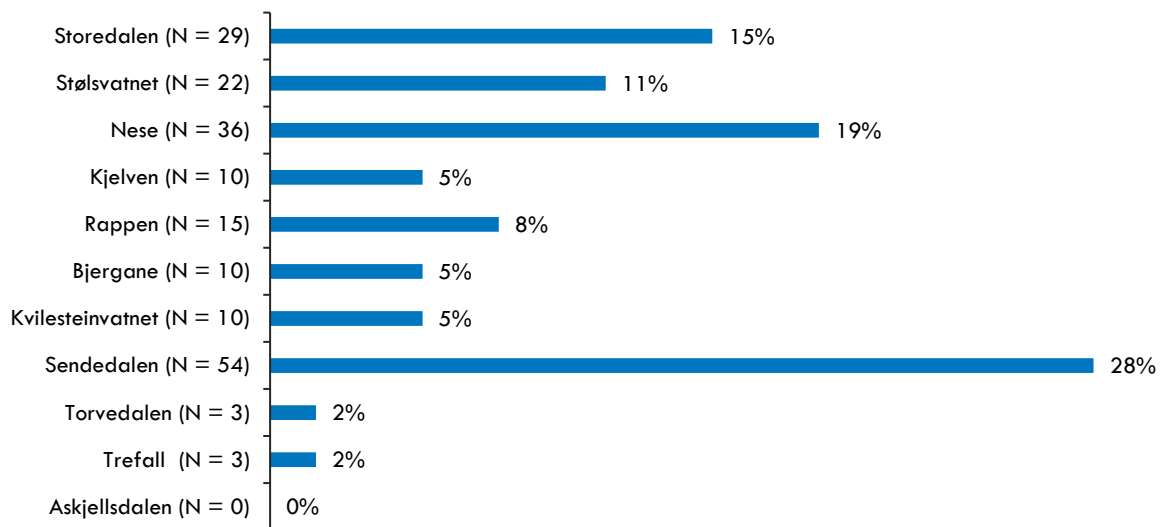
Kilde: Basert på svar fra selvgistreringsundersøkelse

⁷ Hordaland og Sogn og Fjordane.

Stølsheimen er delt mellom Hordaland og Sogn og Fjordane. Ser man på de besøkendes bosted, ser man at en stor andel av de besøkende bor i ett av disse fylkene. 65 prosent av respondentene har bostedsadresse i enten Hordaland eller Sogn og Fjordane (Figur 10-5). Den store andelen besøkende som er bosatt i fylkene tyder på at Stølsheimen er et populært reisemål for personer bosatt for eksempel i Bergen og omegn.

Figur 10-4 og Figur 10-5 viser andel utlendinger på hver innfallsport relativt til totalt antall besøkende på innfallsporten. Det er også interessant å se hvordan gruppen utenlandske besøkende fordeler seg på innfallsporter, blant annet for å få et bedre inntrykk av hvor det er behov for mer flerspråklig informasjon. Figur 10-6 viser fordelingen på innfallsporter innad i gruppen utenlandske besøkende. Ikke overraskende har Sendedalen høyest andel, som også er den mest brukte innfallsporten totalt. Det er også mange utlendinger som finner fram til Storedalen og Nese, hvor de utgjør nærmere halvparten av totalt antall besøkende. Det er også en betydelig andel av utlendingene som benytter Stølsvatnet, som er den nest mest benyttede innfallsporten totalt, basert på antall utfylte selvregistreringsskjemaer.

Figur 10-6: Utlendinger fordelt på innfallsporter (N=192)

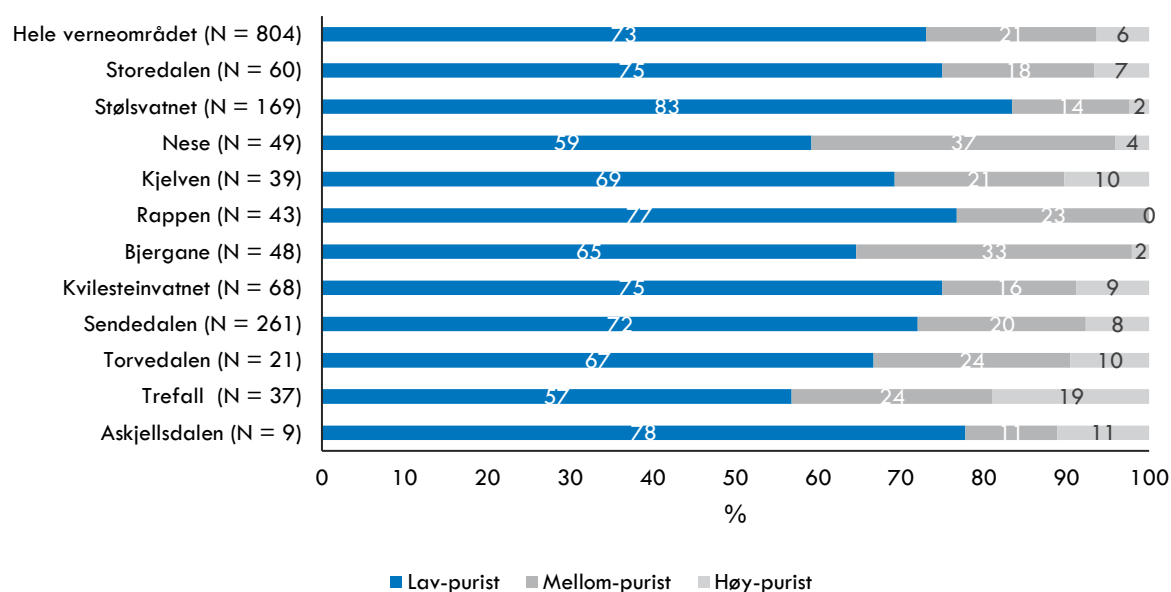

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Purisme

Purisme er et samlebegrep på innstilling til ulike tiltak som gjør friluftsliv enklere og mer komfortabelt. Resultatene for hele området er omtalt i avsnitt 5.6. Figur 10-7 viser fordelingen mellom lavpurister, mellompurister og høypurister på hver innfallsport. Her fremkommer det at lavpuristene er i flertall ved alle innfallsporter, men det er enkelte innfallsporter med større innslag av mellompurister og høypurister. Det er et etablert funn at utlendinger er mer puristiske enn nordmenn (Vorkinn, 2016b). Derfor kan dette ligge bak den relativt høye andelen mellompurister i innfallsporten Nese. Personer som har mye erfaring fra friluftsliv kan også være mer puristiske. Det er få førstegangsbesøkende og personer uten flerdagsturerfaring som har brukt innfallsporten Trefall, noe som kan være med på å forklare den høye andelen høypurister og mellompurister der. Det er imidlertid et lavt antall respondenter ved denne innfallsporten, så vi skal vokte oss for å si at dette er en sammenheng som gjelder generelt.

Figur 10-7: Purisme, fordeling respondenter etter grad av purisme

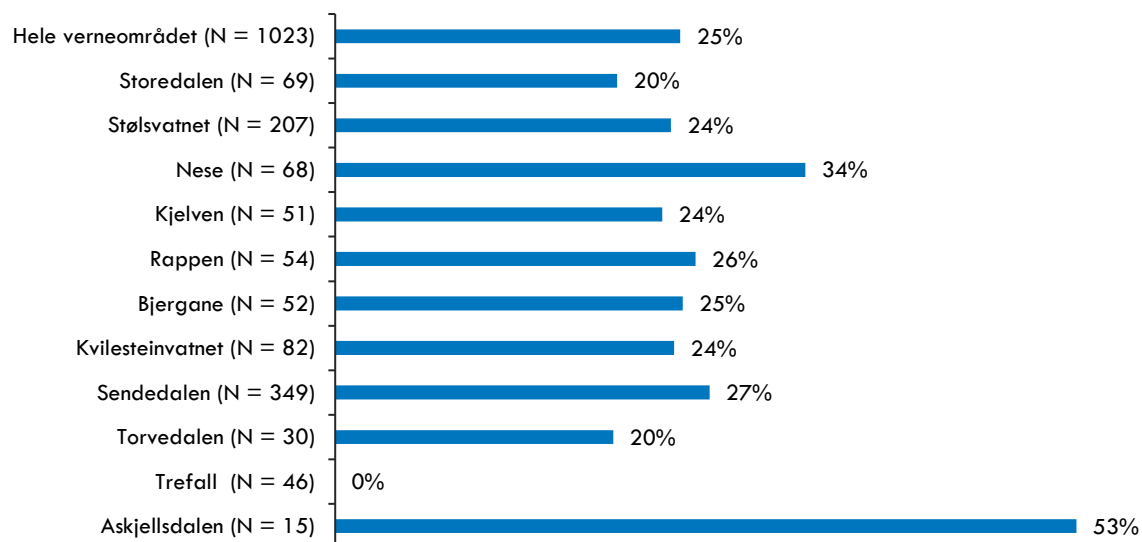

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Barn i turfølget

Figur 10-8 viser at 25 prosent av respondentene totalt for Stølsheimen hadde med barn under 15 år på turen. For de fleste innfallsportene er andelen svært lik som for hele området. De mest markante unntakene er for Trefall, hvor det ikke var noen som hadde med barn under 15 år, og Askjellsdalen, hvor over halvparten av respondentene hadde det.

Figur 10-8: Andel med barn under 15 år i turfølget

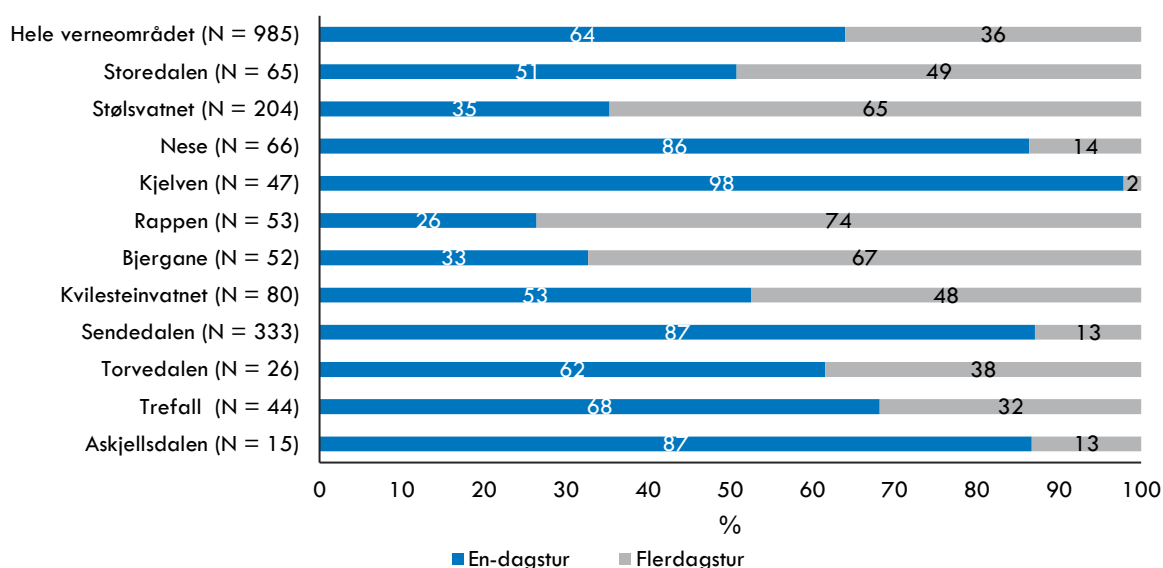
Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Turlengde

Basert på selvregistreringsskjemaene synes det som om det er enkelte innfallsporter som i hovedsak brukes som utgangspunkt for dagsturer, mens andre i større grad er utgangspunkt for lengre flerdagsturer, se Figur 10-9. Kjelven peker seg spesielt ut som en innfallsport som i stor grad brukes for dagsturer (98 %) blant respondentene. Denne innfallsporten ligger innenfor en dagsmarsj' avstand til turisthytta Åsedalen, men det er kun

umerket sti/buføreveg og ikke T-merket sti til denne. Det er en stor del lokale som bruker innfallsporten, som kan være en del av forklaringen på at denne mest brukes til dagsturer.

Figur 10-9: Fordeling respondenter etter turlengde per innfallsport (N=985)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

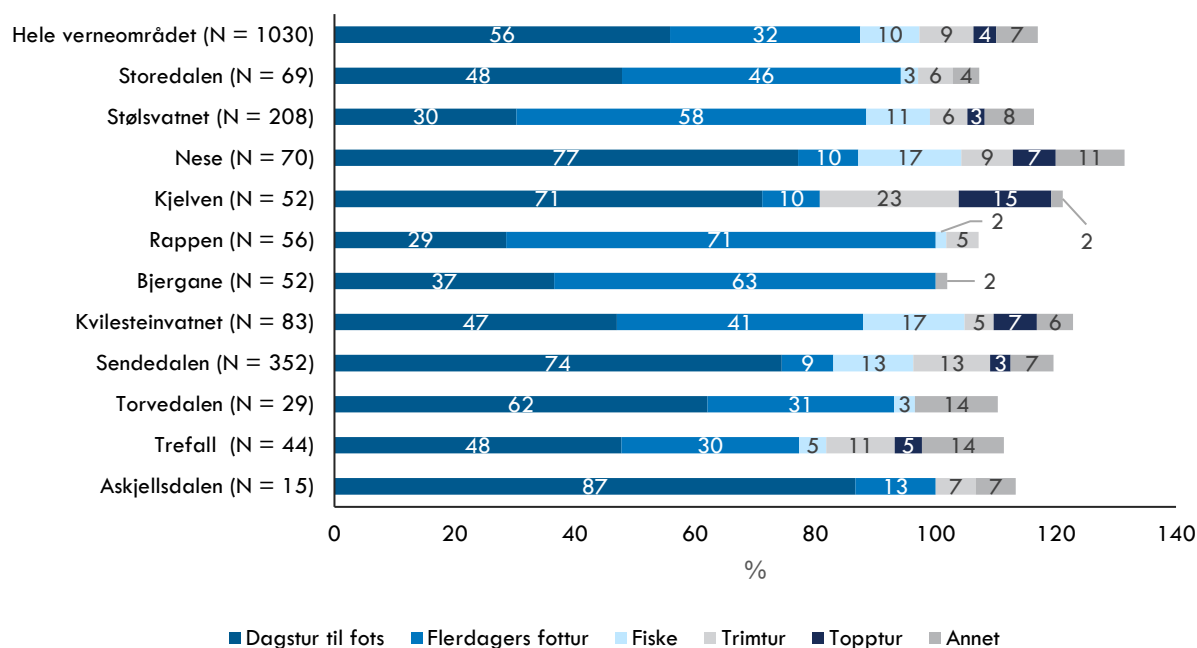
Nese, ikke langt fra Kjelven i Arnafjorden, har også en stor andel dagstur-besøkende. Det er fine turmål som stølsmiljøet på Vatnane som kan besøkes på en dagstur, og det er overnattingstilbud på Nese nede ved fjorden. Dette kan delvis forklare hvorfor besøkende velger å gå dagsturer herfra. Sendedalen er en annen innfallsport med stort innslag av dagsturer, med den mulige forklaringen at det ikke er direkte stiforbindelse til turisthyttene i området. På den annen side er Rappen, Stølsvatnet og Bjergane hyppig brukte innfallsporarter for flerdagsturer som gir enkel tilgang til turisthytter med T-merket sti.

Formål med tur

I selvregistreringsundersøkelsen ble respondentene spurt om hva som var formålet med turen til Stølsheimen. Det var her mulig å krysse av for flere alternativer, herunder «dagstur til fots», «flerdagers fottur», «fiske», «trimtur», «topptur» og «annet». Andelen som oppgir dagstur og flerdagstur som sentrale formål med besøket sitt til Stølsheimen, vist i Figur 10-10, sammenfaller i stor grad med det respondentene oppga i Figur 10-9: Fordeling respondenter etter turlengde. For enkelte innfallsporarter er det en viss andel som svarte at et hovedformål var å fiske, blant annet Nese (17 %), Kvilesteinvatnet (17 %) og Sendedalen (13 %). Videre er trimtur vanlig fra Kjelven (23 %) og i noen grad i Sendedalen (13 %) og Trefall (11 %).

Det er kun fra Kjelven (15 %) andelen som oppga topptur som et hovedformål overstiger 10 prosent. Stølsheimen har flere topper med spektakulært utsyn, men landskapsvernområdet er mest kjent for frodige dalfører iblant skrint høyfjell. Besøkende må gjerne gjøre en mer eller mindre krevende oppstigning fra fjorden for å komme inn i området, som kanskje er tilstrekkelig stigning for mange.

Figur 10-10: Formål med turen (N=1030), Andel av respondenter per svarkategori

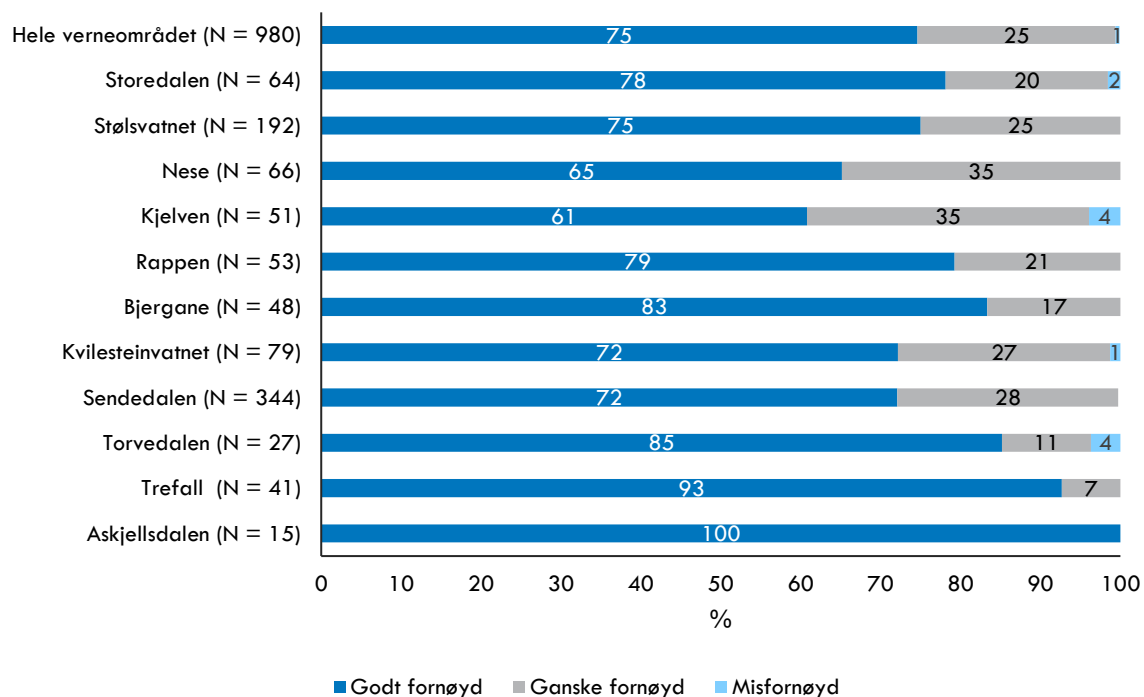

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Tilfredshet med tilrettelegging

På tvers av innfallsportene er det store flertallet av besøkende godt fornøyd med tilretteleggingen, se Figur 10-11. 0,5 prosent av respondentene (rundet opp til 1 %) sier de er misfornøyd. Den skriftlige tilbakemeldingen de har gitt er utilfredsstillende merking, særlig av toppturer, manglende informasjon på tysk og at området bærer preg av gjengroing.

Figur 10-11: Tilfredshet med tilrettelegging, andel respondenter per svarkategori

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

1.1. Sammenfatning

Brukerundersøkelsen som er analysert i denne rapporten er utført som et ledd i verneområdestyrenes oppgave med å utarbeide besøksstrategier for Norges nasjonalparker og landskapsvernområder. Brukerundersøkelsen besto av en selvregistreringsundersøkelse som henvendte seg til besøkende i Stølsheimen sommeren 2017, samt en lengre etterundersøkelse som ble distribuert på e-post til de besøkende som hadde oppgitt e-postadressen sin.

Forvaltningsplanen for Stølsheimen legger opp til at landskapsvernområdet skal være et attraktivt sted å utøve friluftsliv basert på norske friluftslivstradisjoner (Stølsheimen verneområdestyre, 2017). Besøksforvaltningen av landskapsvernområdet må også ses i sammenheng med vernehensynet, og virkemidlene for tilrettelegging for turisme kan med hell brukes for å flytte eller innpasse bevegelsesmønstre og adferd i landskapsvernområdet slik at begge hensyn ivaretas. Forvaltningsplanen for Stølsheimen tar opp slike spørsmål, blant annet knyttet til trekkområder for villrein (Stølsheimen verneområdestyre, 2017). For å kunne ha en rimelig forventning om hvor godt ulike tiltak vil bidra til å oppnå disse målene, kreves det kunnskap om de besøkendes ønsker og behov, noe denne undersøkelsen kan bidra til. Resultatene av undersøkelsen tyder på at formålet med vernet av Stølsheimen, å ivareta et unikt kultur- og naturmiljø, godt kan forenes med en besøksforvaltning som retter seg inn mot dagens besøkendes interesser og ønsker. Et større innslag av moderne, «utradisjonelt», friluftsliv med bruk sykkel, droner, helikopter og annet utstyr kan imidlertid tenkes å føre til konflikter i framtiden, mellom utfoldelsen av slike aktiviteter, hensynet til vern og til dagens brukergruppe. En økt bevissthet om endringer i bruk, hvordan de ulike hensynene påvirkes og hvordan forvaltningen må innrette seg mot dette kan derfor være fornuftig. Forvaltningsplanen uttrykker at området skal framstå som et område godt egnet for tradisjonelt friluftsliv, og at motorferdsel skal holdes på et lavest mulig nivå (Stølsheimen verneområdestyre, 2017).

Kjennetegnene ved de besøkende til Stølsheimen skiller seg ikke i stor grad fra besøkende i andre nasjonalparker og landskapsvernområder hvor det er utført brukerundersøkelser, når det gjelder for eksempel alder, utdanningsnivå, interesse for tradisjonelt turfriluftsliv eller purisme. Et trekk som er verdt å bemerke er at en relativt stor andel av de besøkende er lokale, fra kommunene hvor Stølsheimen ligger, eller fra andre kommuner i Sogn og Fjordane og Hordaland. Stølsheimen er etter alt å dømme ikke like kjent for øvrige nordmenn som enkelte andre verneområder, men området er flittig benyttet av lokale og turister fra Vestlandet. En faktor med mulig betydning for dette forholdet er den relative nærheten til Bergen og andre befolkningscentre i Hordaland og rundt Sognefjorden. Mange av de besøkende oppgir at de har vært på tur i Stølsheimen mange ganger tidligere, så det er tydelig at området også tjener som nær-friluftsområde som er godt egnet for spontane, kortere turer. Dette er også noe som kan leses ut av resultatene fra undersøkelsen, på spørsmålet om hvor lang tid i forveien de besøkende bestemte seg for å dra til Stølsheimen, og andelen som drar på dagstur og gjennomsnittlig dagsturvarighet. På den annen side er det også en god andel utenlandske turister, på nivå med andre nasjonalparker og landskapsvernområder som er undersøkt. Stølsheimen ligger nær andre turistmål som tiltrekker seg store antall utenlandske turister, som Flåm og Hardanger, og egner seg godt som en avstikker på en lengre reise gjennom Vestlandet.

Det er en betydelig andel av respondentene som har sterk tilknytning til Stølsheimen, enten gjennom opplevd grad av tilknytning eller gjennom å bo eller ha hytte i nærheten av landskapsvernområdet. Noe over halvparten av respondentene i etterundersøkelsen oppgir å bo i nærheten eller ha tilgang til hytte. Hele 73 prosent kjente til at Stølsheimen var vernet som landskapsvernområde, noe som kan henge sammen med den store andelen besøkende fra nærområdet. 63 prosent svarer imidlertid at vernestatusen ikke hadde noen betydning for valget om å komme til Stølsheimen. Det er allikevel rimelig å anta at vernestatusen henger sammen med faktorer som påvirker områdets attraktivitet for besøkende, om enn mer indirekte.

De fleste besøkende svarte at de fant informasjonen de lette etter om Stølsheimen. De fleste brukte internett som informasjonskilde. Hele 40 prosent oppgir at de har fått informasjon om Stølsheimen fra venner og kjente, noe som igjen kan ha sammenheng med at mange lokale bruker området. Tur-app på mobil og turistkontorer er også hyppig brukte informasjonskilder. Når det gjelder tidspunkt for innhenting av informasjon, er det flest som ønsker å gjøre dette før avreise eller ved innfallsporene. For sistnevnte informasjonskanal eksisterer det en strategi i forvaltningsplanen, hvor det er definert hvor og hvordan informasjonen skal presenteres. Også hvilke nettsider hvor det er spesielt viktig å presentere informasjon om Stølsheimen er drøftet i forvaltningsplanen (Stølsheimen verneområdestyre, 2017).

De besøkende i Stølsheimen synes jevnt over å være vant med å utøve friluftsliv. Kun litt over 20 prosent svarte at de ikke hadde noen erfaring fra flerdagers fot- eller skitur før besøket i Stølsheimen. Nesten alle som har besvart

etterundersøkelsen oppga interesse for turfriluftsliv, med 75 prosent som sa de var «svært interessert» i dette. De besøkende kommer til Stølsheimen fordi de ønsker å få spesielle naturopplevelser og fordi området er godt tilrettelagt med merkede stier og turisthytter. God merking av stier, skilting og informasjonstavler, brulegging av bekker og elver og klopping av våte partier, samt parkeringsmuligheter ved innfallsportene framstår som de viktigste tiltakene for de besøkende. Ut fra tilbakemeldingene om tilfredshet med tilretteleggingen synes det også som at de besøkende i all hovedsak er fornøyde med de tiltakene som er etablert i Stølsheimen. De aller fleste besøkende kan karakteriseres som «lavpurister», i betydningen at de ikke er negative til å søke seg til områder hvor de treffer andre turgåere eller områder med tilrettelegging. De fleste besøkende ferdes langs oppgatte stier. Det er også etablert kunnskap at turgåere på fjelltur i Stølsheimen i stor grad bruker de merkede stiene (Stølsheimen verneområdestyre, 2017).

12. Referanser

- DNT. (2017). Hytter i Stølsheimen - Bergen og Hordaland Turlag. Hentet November 18, 2017 fra <https://www.bergenoghordalandturlag.no/stolsheimen/>
- Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. (2003). *Skjøtselsplan for Finnabotnen i Stølsheimen landskapsvernområde. Rapport nr 4-2003*. Hentet fra <http://www.nasjonalparkstyre.no>
- Kaxrud Wilberg, K. (2010). *Bortfallsstudie i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. En test av selvregistreingskasser som metode for registrering av ferdsel i naturområder*. Masteroppgave. Ås: INA-UMB. 39. S + vedlegg.
- Miljøverndepartementet. (1990). Forskrift om vern av Stølsheimen landskapsvernområde.
- Romlid, U., Fredman, P., Emmelin, L., & Yuan, M. (2009). *Who are the non-compliers? An analysis of non-compliance with on-site monitoring methodology at Fulufjället National Park*. Forskningsprogrammet firluftsliv I förändring.
- Sognefjord. (2017). <https://www.sognefjord.no/>. Hentet November 16, 2017 fra <https://www.sognefjord.no/sjaa-og-gjere/stolsheimen-landskapsvernomrade-p1312253>
- Stølsheimen verneområdestyre. (2017). *Forvaltningsplan for Stølsheimen landskapsvernområde*.
- Vorkinn, M. (2016a). *Bruk og brukere i Langsua sommeren 2015*.
- Vorkinn, M. (2016b). *Bruk og brukere i Femundsmarka og Gutua sommeren 2015*.
- Wold, L. C., & Selvaag, S. K. (2017). *Brukerundersøkelse i Sølen landskapsvernområde sommeren 2016, NINA-rapport 1322*. NINA.

13. Vedlegg

13.1 Selvregistreringsundersøkelse

Stølsheimen landskapsvernområde 2017

1) Dato:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Dag		Mnd	

2a) Kvar er du busatt?

Nordmenn (Postnr. og stad)

Utlendingar (Land)

2b)

Kjønn/alder:

1 Kvinne:.....år 2 Mann: år

3a) Kva er hovudføremålet med denne turen i Stølsheimen landskapsvernområde?

1 Dagstur til fots 1 Jakt/Fiske 1 Topptur

1 Fleirdagars fottur 1 Trimtur 1 Anna, kva?

3b) Kor lang tid brukar du på denne turen i Stølsheimen landskapsvernområde:

Dagstur: timar Fleirdagarstur: dagar

4a) Kor mange er du saman med på denne turen (inkl. deg sjølv)? personar

4b) Er turen ein "organisert" tur? (Skuleklasse, speidargruppe, turlag el.l.)

1 Nei 2 Ja, kva slags gruppe?

4c) Er det barn under 15 år med i turfølget?

1 Nei 2 Ja, alderen på det yngste barnet er: år

5) Kor mange somrar/vintrar har du vore i Stølsheimen landskapsvernområde tidlegare?

1 Ingen 1 Somrar.....tal 1 Vintrar:.....tal

6) Er du nøgd med tilrettelegginga for friluftslivutøvarane i Stølsheimen landskapsvernområde?

1 Godt nøgd 2 Ganske nøgd 3 Misnøgd

/Snu arket!

7) Har du nokon gong tidlegare vore på ein fleirdagars fottur eller skitur? (Uansett område)

1 Nei, aldri 2 1 gong 3 2-5 gonger
4 6-10 gonger 5 11-20 gonger 6 Meir enn 20 gonger

8) Tenk deg at du skal gjennomføre ein fleirtimars tur i skogs- /fjellterreng om sommaren, og at området er slik DU helst vil ha det – som om det var ditt "idealområde". Vile det vere positivt eller negativt for deg at: (merk av eitt tal for kvar linje)

	Svært negativt		Nøytralt			Svært positivt	
... det finst tilrettelagde leirplassar med do, ved, bål, søppeldunkar	1	2	3	4	5	6	7
... du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunkar	1	2	3	4	5	6	7
... det finst merkte stiar i området	1	2	3	4	5	6	7
... det er god skilting ved stistart og stikryss i området	1	2	3	4	5	6	7
... det er lagt ned trestokkar til å gå på der stien	1	2	3	4	5	6	7
... det finst hytter med matserving og oppreidde	1	2	3	4	5	6	7
...du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen	1	2	3	4	5	6	7
... du kan gå milevis utan å møte eit menneske	1	2	3	4	5	6	7

9) For deg som kjenner landskapsvernområdet frå før, eller er i ferd med å avslutte turen: Korleis samsvarar Stølsheimen landskapsvernområde med ditt «idealområde», jf. over?

Ikkje i det heile teke 1 2 3 4 5 Fullt samsvar 9 Veit ikkje

10) Er dette kortet fylt ut på tur inn i eller ut av området?

1 På tur inn i området 2 På tur ut av området

11) Til hausten ønskjer vi å sende ut eit spørjeskjema til nokre av dykk som har besøkt verneområdet i sommar. Viss du kunne tenkje deg å gje ytterlegare innspel til den framtidige forvaltinga av Stølsheimen landskapsvernområde, så ver vennleg og skriv e-post-adressa di/dykkar nedanfor

E-post (skriv tydeleg, vær så snill).....

TUSEN TAKK FOR HJELPA!

13.2 Etterundersøkelse

Velkommen til undersøkelse om Stølsheimen landskapsvernområde!

I sommer besvarte du et kortfattet spørreskjema da du besøkte Stølsheimen landskapsvernområde og du sa deg villig til å svare på flere spørsmål om din bruk av Stølsheimen - her kommer de! Dine svar er viktige for den framtidige forvaltningen og bruken av området. Vi håper du vil ta deg tid til å besvare hele undersøkelsen og er veldig takknemlig for ditt bidrag!

Besøk i Stølsheimen siste år

1. Bor du i nærheten av Stølsheimen eller har du tilgang til hytte i området?

- (1) Jeg bor i nærheten av Stølsheimen (dvs. innenfor kommunene Vik, Høyanger, Voss, Vaksdal eller Modalen)
- (2) Jeg eier/har tilgang til hytte/seter i nærheten av Stølsheimen (dvs. innenfor kommunene Vik, Høyanger, Voss, Vaksdal eller Modalen)
- (3) Ingen av delene

2. Har du besøkt Stølsheimen før 2017?

- (1) Nei, aldri.
- (2) Ja

3. Du har tidligere svart at du har besøkt Stølsheimen før 2017.

- (1) Hvor mange somre har du besøkt Stølsheimen før 2017? _____
- (2) Hvor mange vintre har du besøkt Stølsheimen før 2017? _____

4. Besøkte du Stølsheimen én eller flere ganger siste år?

- (1) Én gang
- (2) Flere ganger

5. Hvordan inngikk besøket i Stølsheimen den turen du var på?

- (1) Stølsheimen var hovedmålet med turen
- (2) Stølsheimen var en del av en rundreise
- (3) Stølsheimen var en avstikker på vei til/fra et annet sted

6. Når bestemte du deg for å besøke Stølsheimen landskapsvernområde?

- (1) Mer enn tre måneder før jeg dro hjemmefra
- (2) 1-3 måneder før jeg dro hjemmefra
- (3) Mindre enn én måned før jeg dro hjemmefra
- (4) Underveis på turen

7. Hvor mange dager var du i Stølsheimen i løpet av det siste året...

...i vintersesongen: jul-påske? _____

...i vårsesongen: etter påske (t.o.m. mai)? _____

...i sommer/høstsesongen: juni-september? _____

...senhøstes: oktober-jul? _____

8. Hvis du var i Stølsheimen landskapsvernområde sammenhengende i flere dager for å gå tur til fots, hva slags tur(er) gikk du?

- 1 Gikk en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder
- 2 Overnattet på ett sted og gikk dagsturer fra dette stedet
- 3 Tok dagsturer fra ulike utgangspunkt til ulike turmål, herunder fjelltopper, utsiktspunkter eller lignende
- 4 Ikke relevant. Jeg var ikke på flerdagstur i Stølsheimen landskapsvernområde

9. Hvilke turmål har du besøkt i Stølsheimen landskapsvernområde?

10. Det er mange innfallsporter til Stølsheimen landskapsvernområde. Hvilke av disse brukte du i 2017?

- 1. Støredalen, Ortnevik
- 2. Stølsvatnet
- 3. Nese
- 4. Kjelven
- 5. Rappen
- 6. Bjergane
- 7. Kvilesteinsvatnet
- 8. Sendedalen
- 9. Torvedalen
- 10. Trefall
- 11. Askjellsdalen

11. Skriv eventuelt inn andre innfallsporter du har benyttet siste år:

12. Overnattet du i eller i nærheten av Stølsheimen landskapsvernområde i forbindelse med besøket/besøkene dine det siste året?

- (1) Ja

(2) Nei

13. Hvordan overnattet du, og hvor mange netter?

	Antall netter	Hvor?
Hotell/pensjonat/fjellstue		
Turisthytte (der du betaler for å overnatte)		
Fjellstyre/almenningshytte e.l. der du betaler for å overnatte		
Tilrettelagt (camping)plass for campingvogn/bobil/telt der du betaler for å overnatte		
Tilrettelagt plass for campingvogn/bobil/telt der du ikke betaler for å overnatte		
Telt/lavvo/åpen himmel utenom tilrettelagt plass		
Åpen koie/bu (der du ikke betaler for å overnatte)		
Privat hytte/seter (der du ikke betaler for å overnatte)		
Privat hos bekjente/familie e.l. (der du ikke betaler for å overnatte)		
Airbnb		
Annet		

Friluftsliv i Stølsheimen landskapsvernområde siste år

14. Hvilke friluftslivaktiviteter utøvde du i Stølsheimen siste år?

- 1 Fottur
- 2 Klatring
- 3 Topptur til fots
- 4 Sykkel på vei
- 5 Sykkel på sti/utenom vei
- 6 Fiske
- 7 Jakt
- 8 Skitur
- 9 Andre aktiviteter (eks. padling, båttur, ridning, bærplukking, løpetur, hundekjøring, kiting, geocaching, fotografering o.a.), hvilke aktiviteter?

15. Hva slags sykkel benyttet du da du syklet på vei i Stølsheimen landskapsvernområde siste år? (Flere svar er mulig)

- 1 El-sykkel
- 2 Vanlig sykkel

3 Stisykkel/fatbike

16. Hva slags sykkel benyttet du da du syklet på sti/utenom vei i Stølsheimen landskapsvernområde siste år? (Flere svar er mulig)

1 El-sykkel

2 Vanlig sykkel

3 Stisykkel/fatbike

17. Hvordan type jakt har du utøvd i Stølsheimen landskapsvernområde siste år? (Flere svar er mulig)?

1 Jakt på småvilt

2 Jakt på storvilt

18. Hva slags type skitur har du vært på i Stølsheimen landskapsvernområde siste år? (Flere svar er mulig)

1 Med fjellski/turski

2 Langrennsski

3 Med toppturutstyr (randonee, telemark e.l.)

19. Du har svart at du drev med andre aktiviteter i Stølsheimen landskapsvernområde siste år, hvilke aktiviteter var dette?

Bruk av sti/vei

20. Hvor mye av tida brukte du merkede/tydelige stier og veier når du gikk eller syklet i Stølsheimen landskapsvernområde siste år?

1 Alltid

2 Ofte

3 Av og til

4 Sjelden

5 Aldri

6 Ikke relevant

Informasjon og bruk av sosiale media

21 Skaffet du deg informasjon om Stølsheimen landskapsvernområde før du kom til området i 2017?

(1) Ja

(2) Nei

22. Hvor hentet du informasjon fra? (Kryss av for alle aktuelle alternativer)

- (1) Fra venner/slektninger/bekjente
- (2) Fra blogg/facebook/sosiale medier ellers
- (3) Fra internett ellers
- (4) Fra reisehåndbok
- (5) Fra brosjyre
- (6) Fra et turistkontor/informasjonscenter
- (7) Fra en turapp
- (8) På annen måte

23. Hvilke nettsider fikk du informasjon fra?

24. På hvilken annen måte skaffet du deg informasjon om Stølsheimen landskapsvernområde?

25. Hvor lett var det å finne den informasjonen du ønsket?

- (1) 1 Svært vanskelig
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) 6
- (7) 7 Svært lett

26. Hvilken informasjon var det vanskelig å finne?

27. Dersom forvaltningsmyndigheten for Stølsheimen landskapsvernområde skulle gi mer informasjon om området, når/hvor ville du helst hatt denne informasjonen? (Flere svar er mulig)

- (1) Før avreise hjemmefra
- (2) Underveis fra bostedet til Stølsheimen landskapsvernområde
- (3) På parkeringsplasser/innfallsporter til Stølsheimen landskapsvernområde
- (4) Inne i selve området

28. Hvordan ville du helst hatt informasjon om Stølsheimen landskapsvernområde før avreise hjemmefra? (Flere svar er mulig)

- (1) Reisehåndbøker
- (2) Internett
- (3) Via mobiltelefon (app)
- (4) Annet

29. På hvilken annen måte ville du hatt informasjon før avreise?

30. Hvordan ville du helst hatt mer informasjon om Stølsheimen landskapsvernområde ved parkeringsplasser/innfallsporter til verneområdet. (Flere svar er mulig)

- (1) Muntlig informasjon fra naturoppsyn
- (2) Informasjonstavler
- (3) Via mobiltelefon (app)
- (4) Brosjyrer i selvbetjeningsautomater

- (5) Informasjonssenter
(6) Annet

31. På hvilken annen måte ville du hatt informasjon ved parkeringsplasser/innfallsporter til Stølsheimen landskapsvernområde?

32. Hvordan ville du helst hatt informasjon om Stølsheimen inne i verneområdet? (Flere svar er mulig)

- (1) Muntlig informasjon fra naturoppsyn du treffer på ute i fjellet
(2) Via mobiltelefon (app)
(3) Gjennom aktivitetsfirmaer/overnattingsbedrifter
(4) Brosjyrer på turisthyttene inne i området
(5) Lysbildeforedrag/kåseri på turisthyttene inne i området
(6) Guida turer i regi av naturoppsynet
(7) Annet

33. På hvilken annen måte ville du hatt informasjon om Stølsheimen inne i verneområdet?

34. Delte du dine opplevelser i Stølsheimen via sosiale media?

- (1) Nei
(2) Ja

35. Hvor mange ganger (ca.) delte du dine opplevelser via sosiale medier?

36. Hvilke sosiale medier brukte du? Flere svar er mulig

- (1) Facebook
(2) Twitter
(3) Instagram
(4) Annet

37. Utover Facebook, Twitter eller Instagram, hvilke andre sosiale medier brukte du til å dele dine opplevelser i Stølsheimen?

Dine opplevelser i Stølsheimen landskapsvernområde

38. Hvor viktig var de følgende årsakene for at du besøkte Stølsheimen i 2017?

Parkeringsmuligheter ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Møter med oppsyn i løpet av turen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjonstavler ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

42. Var det noe sted i Stølsheimen du opplevde tilretteleggingen som spesielt dårlig?

43 Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene, når det gjelder Stølsheimen landskapsvernområde?

	Helt uenig 1	2	3	Verken enig eller uenig 4	5	6	Helt enig 7	Vet ikke 9
Det er for mye søppel ved noen parkeringsplasser	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er greit at noen stier også kan brukes av syklist	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er greit at noen stier også kan brukes til ridning	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er for mye folk i noen områder i høysesongen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Hovedstiene bør være forbeholdt fotturister	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er enkelt å finne områder der du kan være for deg selv	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er blitt for stor slitasje på noen stier i området	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det burde være tillatt å bruk helikopter/fly for folk som vil til vanskelig tilgjengelige fjelltopper/områder	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det burde være tillatt med idrettsarrangementer i verneområdet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er en ekstra kvalitet /oppleveling med husdyr på beite	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er problematisk at det er bruk av drone i området	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐

44. Møtte du andre besøkende du reagerte negativt på?

- (1) Nei
(2) Ja

45. Hva var det du reagerte negativt på i situasjonen(e)?

Verneområdestatusen

46. Visste du at Stølsheimen var vernet som landskapsvernområde før du besøkte området siste år?

- (1) Ja
(2) Nei

47. Det at Stølsheimen er landskapsvernområde, påvirket det valget om å komme hit?

- (1) Ikke i det hele tatt
(2) I en viss grad
(3) I svært stor grad

48. Har du besøkt andre verneområder i Norge eller i utlandet i 2017? (Med verneområder menes både landskapsvernområder og nasjonalparker.)

- (1) Nei
(2) Ja, i Norge
(3) Ja, i utlandet

49. Hvilke andre verneområder i Norge har du besøkt i 2017?

50. Har du besøkt andre verneområder i Norge eller i utlandet tidligere (før 2017)?

51. Vet du om følgende tiltak/aktiviteter er tillatt i landskapsvernområdet?

	Ja	Nei	Vet ikke
Er det tillatt å ta tørre kvister for å brenne bål, i den perioden bålbrenning er tillatt?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐
Er jakt, fangst og fiske tillatt?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐
Kan alle som vil kjøre snøscooter?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐
Kan du gå hvor du vil?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐

52. Oppfatter du Stølsheimen som et villmarksområde?

- (1) Nei, ikke i det hele tatt
(2) Ja, deler av området
(3) Ja, hele området

53. Hvilke deler av Stølsheimen oppfatter du evt. ikke som et villmarksområde?

Om deg

54. Hvor sterkt knyttet føler du deg til Stølsheimen?

- (1) 1 Ingen spesiell tilknytning
(2) 2
(3) 3
(4) 4
(5) 5
(7) 6
(6) 7 Svært sterkt knyttet til

55. Hvor mange ganger har du vært på en flerdagers fottur eller skitur? (med flerdagers mener vi en lengre, sammenhengende tur der du overnatter underveis)

- (1) Aldri
(2) 1 gang
(3) 2-5 ganger
(4) 6-10 ganger
(5) 11-20 ganger
(6) Mer enn 20 ganger

56. Hvor interessert er du i ulike former for friluftsliv?

	Ikke interessert	Litt interessert	Interessert	Svært interessert
Tradisjonelt høstingsfriluftsliv (matauk er et viktig motiv, som jakt, fiske, bær/sopplukking)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Turfriluftsliv (turer til fots og/eller på ski, herunder randonee/telemark)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Moderne friluftsliv (aktiviteter som krever spesielle ferdigheter og utstyr eks. terrengsykling, klatring, kiting, elvepadling, hanggliding)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Motoriserte utendørsaktiviteter (eks. båtsport, snøscooterkjøring)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

57. Hvor er du bosatt?

- (1) Norge
(2) Sverige
(3) Danmark
(4) Tyskland
(5) Nederland
(6) Annet land

58. Vennligst oppgi ditt postnummer (hvis bosatt i Norge)

59. Hvilket land er du bosatt i? (Hvis svar annet land på spørsmål 54)

60. Hvor gammel er du?

61. Er du?

(1) Kvinne

(2) Mann

62. Hva er din høyeste fullførte utdanning?

(1) Grunnskole

(2) Videregående skole

(3) Høgskole/universitet 1-3 år

(4) Høgskole/universitet 4 år eller mer